

Täysistunto

Keskiviikko 4.6.2025 klo 14.00—20.57

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 20.57.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—16.30), toinen varapuhemies Tarja Filatov (16.30—19.31) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (19.31—20.57).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Valtiovarainvaliokunnan täydennysvaali

Vaali VAA 48/2025 vp

Vaaleja

Eduskunta valitsi valtiovarainvaliokunnan jäseneksi edustaja Hanna Sarkkisen ja varajäseneksi edustaja Laura Meriluodon.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain, puoluelain, vaalilain sekä kansalaisaloitelain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 190/2024 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 3/2025 vp

Pöytäkirjan liite Muutosehdotus 3.6.2025 Liite 3A

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 3/2025 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 3.6.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa edustaja Lauri Lyly on edustaja Inka Hopsun kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otetaan hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset.

Lisäksi yleiskeskustelussa edustaja Johannes Yrttiaho on edustaja Anna Kontulan kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään edustajille toimitetun muutosehdotuksen mukaisena. (Pöytäkirjan liite 3A)

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Käsittelyn pohja

Mietintö ”jaa”, Lauri Lylyn ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 130, ei 65; poissa 4 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

1. lakiehdotus

4 §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 65; poissa 3 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

6 §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 65; poissa 2 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

6 a §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 65; poissa 2 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

2. lakiehdotus

8 b §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 65; poissa 2 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

8 c §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 132, ei 65; poissa 2 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

8 d §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 65; poissa 3 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

9 b §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 131, ei 65; poissa 3 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

3. lakiehdotus

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

112 §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 186, ei 10; poissa 3 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 190/2024 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maa-

hantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2025 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetty lakiehdotus on käsiteltävä perustuslain 73 §:n mukaisessa säätämisjärjestyksessä.

Ensin päätetään valiokunnan ehdotuksesta, että lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi, mihin vaaditaan viiden kuudesosan enemmistö. Jos valiokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Hyväksymiseen vaaditaan kahden kolmasosan enemmistö. Jos lakiehdotusta ei julisteta kiireelliseksi, päätetään sen hyväksymisestä lepäämään ensimmäisiin eduskuntavaalien jälkeisiin valtiopäiviin tai hylkäämisestä.

Keskustelu asiasta päättyi 3.6.2025 pidetyssä täysistunnossa. Keskustelussa edustaja Anna Kontula on edustaja Tiina Elon kannattamana ehdottanut, että lakiehdotusta ei julisteta kiireelliseksi. Lisäksi keskustelussa edustaja Anna Kontula on edustaja Tiina Elon kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensin päätetään valiokunnan ehdotuksesta, että lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi, mihin vaaditaan viiden kuudesosan enemmistö. Jos valiokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Hyväksymiseen vaaditaan kahden kolmasosan enemmistö. Jos lakiehdotusta ei julisteta kiireelliseksi, päätetään äänten enemmistöllä sen hyväksymisestä lepäämään ensimmäisiin eduskuntavaalien jälkeisiin valtiopäiviin tai hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen julistaminen kiireelliseksi ”jaa”, ja joka ei kannata kiireelliseksi julistamista, äänestää ”ei”. Jos vähintään viisi kuudesosaa annetuista äänistä on ”jaa”-ääniä, on ehdotus lakiehdotuksen julistamisesta kiireelliseksi hyväksytty. — Pyydän äänestämään ”jaa” tai ”ei”.

Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 29; poissa 2 (äänestys 10).

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Eduskunta julisti ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 18/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen kiireelliseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Hyväksymiseen vaaditaan kahden kolmasosan enemmistö. — Pyydän äänestämään ”jaa” tai ”ei”.

Äänestyksen tulos: jaa 168, ei 29; poissa 2 (äänestys 11).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 18/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

5. Välikysymys hallituksen ennätyksellisestä velkaantumisesta

Välikysymys VK 3/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Antti Kaikkosen ynnä muiden välikysymykseen hallituksen ennätyksellisestä velkaantumisesta. Valtiovarainministeri Riikka Purra vastauksen ja edustaja Antti Kaikkosen puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harjitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Valtiovarainministeri Purra, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.11 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa herra puhemies! Oppositio on tehnyt välikysymyksen siitä, mitä hallitus aikoo tehdä velkaantumisen taittamiseksi. Kerromme nyt teille. Hallitus on ohjelmassaan sopinut kuuden miljardin sopeutuskokonaisuudesta julkiseen talouteen. Kun tämä ei riittänyt heikentyneen suhdanteen vuoksi, sovimme kehysriihessä 2024 kolmen miljardin euron lisätoimista julkisen velkaantumisen hidastamiseksi. Leikkasimme lisää valtion menoja ja valitettavasti jouduimme myös korottamaan veroja. Veronkorotukset teimme haitat minimoiden, eli valtaosa korotuksista osui kulutusveroihin. Tavoitteenamme on turvata tuleville sukupolville kestävä julkinen talous, jota ilman ei voida rahoittaa hyvinvointiyhteiskuntamme palveluja, maksaa sairaanhoitajien ja opettajien palkkoja tai armeijan ja poliisin tarvitsemia menoja.

Haluan muistuttaa oppositiota siitä, mistä velkaantumisesta on kysymys. Suomen kasvutarina loppui kuin seinään jo loppuvuodesta 2007. Keskustalla oli tuolloin hallituksen vetovastuu. Mitään merkittäviä sopeutusohjelmia ei kuitenkaan tehty. Olemme nyt tilanteessa, jossa soteen laitetaan joka vuosi miljardeja euroja lisää veronmaksajien rahaa. Työ

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

on vielä kesken, ja seuraavakin hallitus joutuu jatkamaan sotemallin korjaamista. Tämä hallitus tekee nyt määrätietoisesti töitä, jotta hyvinvointialueet oikeasti voivat turvata hyvän hoidon ja huolenpidon nykyhetken lisäksi myös tulevaisuudessa.

Suomi ei voi maantieteelleen mitään. Meidän vastuullamme on 1 300 kilometriä Suomen ja EU:n ja Naton itäistä rajaa. Geopoliittinen tilanne kiristyi olennaisesti jo 2014, kun sota Ukrainassa alkoi. Puolustusvoimien resursointiin herättiin aivan liian myöhään. Tämä hallitus päätti puoliväliriihessä noin 3,5 miljardin euron pysyvästä lisäyksestä puolustuksen kehysmenoihin, ja lisää on mahdollisesti tulossa Naton vuoksi: aseita, asejärjestelmiä, ammuksia, sotilaita, upseereita. Koko kenttäarmeija on isossa muutoksessa. Nyt maksamme muun muassa Laivue 2020 -hankkeesta. Uusi korvetti laskettiin taannoin vesille Rauhalla. Merivoimien kyvykkyydet Ilmavoimien uusien hävittäjien lisäksi ovat pakollisia menoja. Ne turvaavat suvereniteettiamme. Peruisitteko, arvon oppositio, nämä hankinnat tai jättäisittekö ottamanne velan korot maksamatta? [Miapetra Kumpula-Natriin välihuuto] Korkoihin menee jo yli kolme miljardia euroa vuodessa, enemmän kuin kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin — kiitos 18 vuotta jatkuneen velkaantumisen.

Arvoisa puhemies! Me ajattelemme hallituksessa isoa kuvaa. Kasvutoimiin lukeutuu suuri joukko erilaisia toimenpiteitä, joista vain osa on verotusta keventäviä. Verotuksen keventäminen on politiikkaa ja ennen muuta arvovalinta. [Välihuutoja vasemmalta] Pienien keskituloisten verotusta kevennetään yli 1,25 miljardia euroa tällä vaalikaudella. Marginaaliverotusta rajataan 52 prosenttiin lisätulosta. Punavihreä oppositio olisi varmastikin mielellään kiristänyt progressiota ja konfiskoinut lisää ihmisten omaisuutta valtiolle. [Timo Harakan välihuuto] Hallituksen verotuksen painopistettä siirretään työn ja yrittämisen verotuksesta kulutuksen ja haittojen verottamiseen. Tämä on myös oppikirjan mukainen suositus. Kiistääkö oppositio tämän kansantaloustieteen faktan? [Antti Lindtmanin välihuuto]

Kokonaisveroaste laskee hallituskauden aikana. Tämä on terve suunta. Valitettavasti alhainen syntyvyys nakertaa eläkejärjestelmämme kestävyyttä. Työeläkemaksut ovat nousseet koko 2000-luvun. [Timo Harakan välihuuto] Siksikin muun verotuksen on pakko keventyä.

Syntyvyyden nostamiseksi hallitus päätti kasvattaa työtulovähennyksen lapsikorotusta sadalla miljoonalla. Ylimpien marginaaliverojen alentaminen maksanee itsensä takaisin korkojen kera. Näin on käynyt myös Ruotsissa, jossa on tehty vastaava muutos. Hallitusohjelman ja puoliväliriihen perusteella kevennämme pelkästään työn verotusta vaalikaudella yli 1,5 miljardilla eurolla. Yhteisöveron keventäminen parantaa talouskasvun edellytyksiä yhtäältä sen investointeja lisäävien vaikutusten kautta. Se kannustaa yrityksiä lisäämään kotimaisia investointeja ja myös siirtämään ulkomaisia investointeja Suomeen. [Timo Heinonen: Se kuulostaa järkevältä!] Tämän lisäksi yhteisöveron keventäminen voi kannustaa monikansallisia yrityksiä näyttämään voittojaan Suomessa.

Keskusta on perännyt itse yhteisöveron reilua kevennystä sekä verotuksen progression keventämistä. Kun nyt hallitus tekee tämän suuntaisia toimia, ne eivät kelpaa. [Antti Kurvisen välihuuto] On myös varsin erikoista, että sosiaalidemokraattien työkalupakin keskeisin työkalu, finanssipoliittinen elvytys, ei kelpaa nyt, kun siitä päättää tämä hallitus. Ansiotulojen verotuksen kevennys ensi vuonna yli miljardilla eurolla painottaen keski- ja pienituloisia ei kelpaa sosialistille. [Miapetra Kumpula-Natri: Ei painota!] On aikoihin eletty. [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] Sosiaalidemokraattinen elvytyspolitiikka voi olla vain menoja lisäävää. Sosiaalidemokraattien pysyväiselvytys eli päätösperäi-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

nen menojen kasvattaminen 2000-luvulla on ollut tuhoisaa Suomen valtiontalouden kannalta. [Välihuutoja vasemmalta] Menojen lisääminen oli varmasti mukavaa nollakorkomaailmassa.

Inflaatio on nyt maltillista. Korot ovat maltillisella tasolla. Hallituksen rakenteelliset uudistukset sosiaaliturvassa ja työmarkkinoilla luovat edellytyksiä korkeammalle työllisyydelle. On epä-älyllistä ja harhaanjohtavaa väittää, että heikko kehitys työllisyydessä olisi jotakin muuta kuin valtaosin suhdanneperustaista. [Antti Lindtmanin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Tiedostamme sen, että sotilaallisen maanpuolustuksen menot kasvavat valtavasti 2030-luvulla jo pelkästään Nato-vaatimusten vuoksi. Tarvitsemme kasvua ja kasvupolitiikkaa. Kaiken voi tosiaan tehdä reilummin, ja kiitos hallituksen toimien, keskituloiselle työntekijälle jää jatkossa rahaa käteen enemmän.

SDP:n talouspolitiikka on aina perustunut ajatukselle siitä, että sinun rahasi eivät ole sinun. [Timo Harakan välihuuto] Sen sijaan on erikoista, että porvarillinen keskustapuolue on lähtenyt lumoutumaan sosiaalidemokraattien käärmehuiluista. [Antti Kurvisen välihuuto] Punamultahallituksen toimet huomioon ottaen on varsin kyseenalaista, [Hälinää — Puhemies koputtaa] miten oppositio kehtaa esittää tällaisen välikysymyksen. Rahaa oli fläp-pitaululla, ja Antti Rinteen sanoin: ”Tämän hallituksen ei tarvitse lähteä leikkaamaan menoista.”. Samalle porukalle ei kelpaa juuri mikään hallituksen säästötoimi, jolla korjataan talouden epätasapainoa ja veronmaksajien rahan polttamista. [Miapetra Kumpula-Natri: Ja kaverille vähän lisää!]

Oppositio on nyt toisaalta sitä mieltä, että hallitus ei leikkaa tarpeeksi. Hallitusohjelmassa mainittu yhden prosentin alijäämätavoite vuodelle 2027 perustui valtiovarainministeriön jäännöslaskelmaan, eikä se ole ollut hallituksen keskeinen finanssipolitiikan tavoite. On kuitenkin selvää, että lisääntyvien puolustusmenojen maailmassa seuraava hallitus joutuu jatkamaan sopeuttamista samalla mitalla, jotta turvaamme luottoluokitustamme uusilta alentumisilta ja jotta lainamme korkotaso ei nouse suhteessa verrokkimaihin. Valtiovarainministeriön kesäennuste kertoo meille sen, missä olemme tällä hetkellä tämän tavoitteen osalta. Julkisen talouden ennusteessa on pääsääntöisesti huomioitu vain sellaisia toimia, joista eduskunnalle on jo annettu lakiesitys.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei puutu julkisen talouden ennusteisiin sisällöllisesti. Tämänhän olisi laitonta. Virkamiehet vastaavat dynaamisten vaikutusten huomioinnista ennusteissa. Rakennetoimemme kyllä auttavat Suomea pääsemään 100 000 lisätyöllisen tavoitteeseen, kunhan suhdanne kääntyy, ja nyt se selvästi on kääntymässä. [Antti Kurvinen: Toivotaan toivotaan -politiikkaa!]

Kokonaisuudessaan valtiovarainministeriön konservatiivisen kokonaisarvion perusteella puoliväliriihen paketti ei lisää julkisen talouden velkaantumista. [Antti Lindtman: Tämä ei pidä paikkaansa!] Toki me hallituksessa toivomme ja uskomme, että kasvupakettimme sysää Suomen talouskasvuun. Omaisuuden myynnin merkitys jää kokonaisuudessa pieneksi, mutta siltarahoitusratkaisu on tarpeellinen, jotta veronkevennykset ehtivät vaikuttaa positiivisesti.

Kasvupolitiikka on välttämätöntä uudessa verotaloudellisessa tilanteessa, jossa Nato tulee vaatimaan jopa viiden prosentin pysyviä satsauksia puolustusmäärärahoihin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tämä vastaa noin 15:tä miljardia euroa vuodessa nykyrahassa. Kun oppositio joskus ymmärtää valtiontaloutemme todelliset haasteet, se kiittää hallitusta. Jos oppositio pääsisi valtaan, juuri mitään hallituksen toteuttamia leikkauksia ei peruttaisi. Niitä ei peruttaisi, koska oppositiolla ei ole mitään säästöjä takataskussaan. Sosiaalidemo-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kraattien takki on tyhjä, eikä vihreiden tai vasemmistoliiton taikaseinästä ole avuksi. Vuonna 2027 alkavalla vaalikaudella valtiontaloutta pitää sopeuttaa saman verran kuin tämä hallitus on kuluvalle vaalikaudella sopeuttanut. [Antti Lindtman: Purralla on sellainen parempi taikaseinä!] Onkin luultavaa, että oppositio on tosiasiassa varsin tyytyväinen hallituksen jo tekemiin leikkauksiin ja veropäätöksiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä, kymmenen minuuttia.

14.21 Antti Kaikkonen kesk: Arvoisa puhemies! "Pitääkö olla huolissaan?" tutussa tv-ohjelmassa kysytään. Suomi on pian korviaan myöten veloissa. Siitä pitää olla huolissaan. Myös suomalaiset ovat huolissaan.

Kerrataanpa vielä, mistä tässä välikysymyksessä on kysymys: Velkaantuminen piti laittaa kuriin. Näin luvattiin, kun hallitus aloitti — näin luvattiin, kun hallitus aloitti. [Eduskunnasta: Näin se oli!] Velaksi eläminen pitää lopettaa, sanottiin. Puheet olivat suuret. Kaksi vuotta, hyvät kansanedustajat, on nyt mennyt, eikä hyvältä näytä. Velkaantuminen jatkuu, eikä loppua näy — eikä loppua näy. [Sari Sarkomaan välihuuto] Selittelyä kyllä kuulemme, mutta yksi asia valitettavasti on aivan selvä: nämä lupaukset eivät ole pitäneet. [Keskeltä: Petetty on!] Siksi keskusta teki välikysymyksen.

Ikävä havainto on myös seuraava: Kun kokoomus johtaa, Suomi ajautuu vakaviin velkaihin, työttömyys- ja talousongelmiin. Historia tuntuu toistavan itseään. Niin kävi pääministeri Holkerin aikana, niin kävi pääministeri Kataisen aikana, ja näin on nähtävästi, valitettavasti, käymässä nyt myös pääministeri Orpon aikana. [Ben Zyskowicz: Entä Ingmanin hallitus?]

Arvoisa puhemies! Jos olisin pääministeri, kokoaisin viimeistään nyt laajan yhteistyön Suomen nostamiseksi ja velkaantumisen saamiseksi hallintaan. Paras asiantuntemus mukaan. Asiaa on pystyttävä katsomaan yhteistyössä, yli hallitus—oppositio-rajojen, yli puoluerajojen. [Juha Mäenpään välihuuto] Asiat ovat niin vakavassa jamassa. Samansuuntaista ovat esittäneet presidentti Niinistö, Suomen Pankin pääjohtaja Rehn ja ilmeisesti viimeisimpänä entinen pääministeri ja puhemies Lipponen. Hän muuten arvioi Suomen talouden tilanteen yhtä vakavaksi kuin 1990-luvulla. [Juho Eerolan välihuuto] Arvoisa hallitus, kannattaisiko vihdoinkin kuunnella? Mutta ei siltä vaikuta, että hallitusta kiinnostaisi kuunnella. Hallitus norsunluutornissaan uskoo vakaasti olevansa oikeassa. Kritiikki ei ylös asti kuulu. Vaihtoehtoja ei muka ole. [Välihuutoja oikealta] Vaihtoehtojahan on esitetty, mutta hallituksen herroja ja rouvia eivät tunnu opposition vaihtoehdot kiinnostavan. [Perussuomalaisen ryhmästä: Tyhjä paperi!] Ei se nyt sinänsä valtava yllätys ole, mutta jos ette meitä usko, niin uskokaa edes asiantuntijoita. Uskokaa edes asiantuntijoita. Silloin saattaisitte huomata, että alatte olla politiikallanne aika yksin siellä tornissanne.

Arvoisa puhemies! Talouden kasvu ja työpaikat ovat paras tapa pelastaa terveyden- ja vanhustenhoito sekä muut ihmisten lähi- ja peruspalvelut. Ne ovat lopulta kestävin ratkaisu myös velkaantumiseen. [Sinuhe Wallinheimon välihuuto] Nyt kummastakaan ei, valitettavasti, ei talouden kasvusta eikä työpaikoista, ole oikein minkäänlaista näkymää. Siihen vaikuttavat toki Euroopan vaikea tilanne ja kauppasodan uhka, muun muassa. Mutta ei tämä ole yksin ulkoisista tekijöistä kiinni. Alkaa olla varsin selvää, että hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka on epäonnistunut. Tosin äsken kuullun perusteella kuulosti lähinnä siltä, että sekin on opposition vika.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Käännös parempaan edellyttäisi tosiasioiden tunnustamista. [Juho Eerolan välihuuto] On Suomelle vahingoksi, että pääministeri Orpo ja valtiovarainministeri Purra eivät oikein näytä siihen pystyvän. Uskon, että ihmiset kyllä kestävät totuuden, etenkin kun he näkevät, kuulevat ja kokevat sen arjessaan. Silti mustaa puhutaan valkoiseksi, vaikka velkaa tulee ovista ja ikkunoista. Nykytiedoin hallitus ottaa lisää velkaa lähes 45 miljardia euroa. Silti mustaa puhutaan valkoiseksi, vaikka talous luisuu, yrityksiä ajautuu konkurssiin ja ihmisiä joutuu työttömäksi. Maassa on jo yli 300 000 työtöntä. Silti vastuuta väistellään. Täällä kuultiin edellisten hallitusten syntejä — oliko se sieltä vuodesta 2007 alkaen? [Juha Mäenpään välihuuto] Vastuuta väistellään, vaikka vastuu ja valta on ollut kokoomuksella ja perussuomalaisilla ja teillä muilla jo kaksi vuotta. Siksi täytyy olla vielä enemmän huolissaan. Isänmaa ansaitsee parempaa. Suomalaiset ansaitsevat parempaa.

Arvoisa puhemies! Mitä hankalampia ajat ja asiat ovat, sitä tiukemmin oikeudenmukaisuudesta tulee pitää kiinni. Silloin politiikka on kestävä. Nyt pitäisi tukea tavallisten ihmisten, tavallisten suomalaisten pärjäämistä. Tavalliset virtaset ne helpotusta arkeensa tarvitsevat, eivät wahlroosit. Siksi keskusta keventäisi voimallisemmin varsinkin keskituloisten verotusta. Se laittaisi osaltaan Suomen talouden pyöriä pyörimään. Nyt pitäisi myös tukea etenkin yksinyrittäjien sekä pienten ja keski suurten yritysten pärjäämistä. Niihin työpaikat enimmäkseen tulevat, jos tulevat. Siksi keskusta verottaisi yrityksen sisään jätettäviä voittoja vähemmän kuin ulos jaettava. Parantaisimme kotitalousvähennystä ja yrittäjävähennystä. Toteuttaisimme investointihyvityksen myös pienemmille yrityksille. Hallituksen puoliväli- ja kehysriihi sen sijaan taisi olla rahariihi rahapiireille. Velaksi.

Arvoisa puhemies! Todella erikoinen ratkaisu on lähes miljardin euron hölvääminen yhteisöveron alentamiseen tässä tilanteessa. [Eduskunnasta: Ei mitään järkeä!] Useiden asiantuntijoiden, kuten talouspolitiikan arviointineuvoston ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen, näkemykset sivuutettiin. "On merkittävä riski, että verojen alennukset huonontavat Suomen julkisen talouden tilaa ja tulevaisuudessa edessä on entistä voimakkaampi sopeuttamisen tarve", kertoo VATT kokonaisarviossaan julkisen talouden tilasta.

Talouden kasvu ja työpaikat ovat toiveiden varassa. Iso osa yhteisöveron alennuksesta päätynee osinkoina ulkomaisille sijoittajille. Kotimaisiakin tarpeita olisi. Meidän päättäjiin pitäisi aika pian yhdessä raapia lisää rahaa puolustukseen, isänmaan turvallisuuteen.

Sanon tämän suoraan, hyvät kansanedustajat: Tämä kokoomuksen omien eturyhmien suosiminen kunnossa olevan talouden ja yhteiskunnan eheyden kustannuksella on vastuutonta politiikkaa. Tämä tandempyörä näyttää liikkuvan siten, että kokoomuksen ei edes itse tarvitse tätä linjaa kummemmin puolustaa. Valtiovarainministeri Purra tekee sen. Seurauksena perussuomalaiset ottavat iskut vastaan ja kokoomus surffailee tyytyväisenä eteenpäin. [Sinuhe Wallinheimo: Tärkeintä on liikunta!]

Suomalaisten jakaminen paremmin ja huonommin pärjääviin on vaarallista etenkin nyt. Elämme sellaisia aikoja maailmassa ja Euroopassa, että nyt tulisi pitämällä pitää jokainen suomalainen ja koko maa mukana.

Arvoisa puhemies! Suomen suuntaa pitää muuttaa. Keskustalla on vaihtoehto kokoomuksen ja hallituksen politiikalle. Talouden kasvu pitää vähintään tuplata. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Suomalaisten lähi- ja peruspalvelut pitää pelastaa. Velkaantuminen pitää saada kestävästi hallintaan. Koteihin ja työpaikoille kautta Suomen pitää luoda toivoa. Suomalaiset tarvitsevat parempaa. Suomalaiset ansaitsevat parempaa. [Kokoomuksen ryhmästä: Yllättävä veto!]

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Siksi teen seuraavan epäluottamuslause-ehdotuksen: ”Hallituksen velkapolitiikka vie Suomea kohti umpikujaa. Siksi eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

14.30 Jukka Kopra kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Valtion velkaantumisesta on kannettava huolta. Sen torjuminen vaatii vastuunkantoa yli hallitus—oppositio-rajojen. Orpon hallituksen ja vasemmisto-opposition keskeinen ero on kuitenkin siinä, miten suhtaudumme veronmaksajien rahoihin. Edellinen hallitus kylvi omalla vahtivuorollaan surutta rahaa uusiin menokohteisiin. Vaikeita päätöksiä lykättiin ja laskua kartutettiin tulevien sukupolvien piikkiin. Meille jokainen veroeuro taas on suomalaisen työn tulosta, ja meidän velvollisuutemme on käyttää se viisaasti.

Arvoisa puhemies! Moni suomalainenakin varmasti ihmettelee, miten juuri SDP ja keskusta kehtaavat haastaa tätä hallitusta velkaantumisesta. Terävöitetäänpä muistia: Edellisellä kaudella oli peräti neljä keskustalaista valtiovarainministeriä, joiden johdolla veronmaksajien turvaksi tuhlailevilta poliitikoilta luodut valtiontalouden kehykset ylitettiin ja velkaa otettiin raikuen vasemmistohallituksen tarpeisiin. [Vasemmalta: Te otatte enemmän! — Puhemies koputtaa] Ja tämän jälkeen kehtaatte tehdä välikysymyksen velkaantumisesta. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Arvoisa oppositio ja keskusta, teidänhän täällä pitäisi olla vastaamassa tähän välikysymykseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kopra, odotatteko hetken. — Otetaanpa rauhallisesti ja pidetään se älämölö kurissa. On mahdotonta kuulla edustajan puhetta.

Kaikki rakenteelliset uudistukset jätettiin tekemättä. Jälkeen jätettiin kotimaa, jossa talouden sijaan kasvoi vain velka. Nyt lämmittelette Marinin kauden aikaista yhteistyötä. Herää kysymys, onko keskusta todella valmis tekemään ja tukemaan Marinin hallituskauden vasemmistolaista politiikkaa uudestaan.

Arvoisa puhemies! Me sen sijaan olemme aidosti huolissamme Suomen talouden tulevaisuudesta. Sen puolesta puhuvat myös teot. Hyviä aikoja on Suomessa odotettu jo lähes 20 vuotta. Nyt elämme maailmassa, jossa epävakaus on arkipäivää. Venäjän sota Ukrainassa on muistuttanut meitä karulla tavalla siitä, että rauha ja turvallisuus eivät ole itsensänselvyyksiä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Alkoi edellisen hallituksen aikana!] Jotta Suomi ei taas kerran jäisi polkemaan sameaa vettä paikoilleen, kun muut maat nousevat kaukana edellä, on toimittava päättäväisesti.

Vahva talous on myös parasta varautumista kriiseihin. Valtiontaloutta on sopeutettava, ja ylimääräisiä menoja on karsittava. Siksi olemme päättäneet yli yhdeksän miljardin sopeutustoimista. Kun toteutamme sopeutustoimet ja kasvutoimet alkavat vaikuttaa täysimittaisesti, valtion velkasuhteen kasvu pysähtyy. [Antti Kurvinen: Mitkä kasvutoimet? Mitkä kasvutoimet?] Siksi on aivan välttämätöntä, että päätökset viedään loppuun asti. Jotta Suomen velkaantuminen saadaan pysyvästi hallintaan, on selvää, että työtä on jatkettava myös seuraavalla hallituskaudella. Julkisen talouden korjaaminen ei tapahdu yhdessä yössä. [Timo Harakka: Se on seuraavan hallituksen ongelma!] Se vaatii vähintään kahden vaalikau-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

den määrätietoista työtä. Myös keskustan ja SDP:n on aika viimein herätä tähänkin todellisuuteen. [Antti Kaikkonen: Meinaatteko samalla porukalla jatkaa?]

Arvoisa puhemies! Meillä on kolme haastetta, joita yksikään puolue ei voi juosta karuun: väestö ikääntyy nopeasti, työikäisten määrä vähenee, eikä Suomessa ole talouskasvua. Näihin haasteisiin lääkkeeksi ei tehoa pelkästään menojen sopeuttaminen. Suomi ei voi säästää itseään vahvaksi. On rakennettava uutta ja vahvempaa pohjaa Suomen taloudelle. [Timo Harakka: Maahanmuutto!]

Hallitus, me, kevennämme työn verotusta yli puolellatoista miljardilla, joista yli miljardi kohdistetaan pieni- ja keskituloisille. [Miapetra Kumpula-Nattrin välihuuto] Keskitulolisella opettajapariskunnalla, jolla on kaksi alaikäistä lasta, jää tämän kauden lopussa yli tonni enemmän käteen vuodessa kuin Marinin hallituksen lopettaessa. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kuuluuko liittoon?] Ja tätä te kutsutte murusiksi, kun itse jätitte jälkeenne vain tyhjennetyn pöydän, josta murusetkin oli syöty. Me olemme rakentaneet talouden kasvulle vahvan perustan tekemällä historiallisia työmarkkinauudistuksia ja uudistamalla sosiaaliturvaa työhön kannustavammaksi. [Hanna Sarkkisen välihuuto] Olemme sujuvoittaneet luvitusta, tehneet merkittäviä panostuksia tutkimukseen ja koulutukseen. Nämä ovat uudistuksia, joita asiantuntijat ovat Suomelta peräänkuuluttaneet jo vuosia. Nyt ne vihdoin toteutetaan.

Arvoisa puhemies! Sotemenot ja panostukset Suomen puolustuskykyyn ovat korkomenojen ohella ne nopeimmin kasvavat julkisen talouden kustannukset. Olisivatko keskustasta ja SDP valmis näistä leikkaamaan?

Suomi joutuu maksamaan miljardien edestä korkoja siitä valtionvelasta, jota edellisellä Marinin kaudella keskustan ja SDP:n johdolla otettiin. [Miapetra Kumpula-Natri: Vähemmän!] Tuolloin vielä hallituspuolueista väitettiin, että velkaraha on ilmaista eikä siitä tarvitse olla huolissaan. Jos jatkaisimme edellisen hallituksen linjalla, Suomi velkaantuisi edelleen neljä miljardia euroa enemmän vuodessa. Ja tätä te sitten suomalaisille tarjoatte. [Timo Harakka: Te otatte enemmän! — Ben Zyskowiczin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Opposition tehtävä on toki haastaa hallitusta, mutta jokin raja löysiläkin puheilla pitää olla. Vähintä, mitä voisitte tehdä, on kertoa rehellisesti aito vaihtoehtonne. Me kannamme vastuuta myös vaikeina aikoina. Se on ainoa tapa turvata suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan tulevaisuus ja varautua mahdollisiin kriiseihin. — Kiitos. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Velkarahalla! — Ben Zyskowicz: Tämä on liikuttavaa, kun demarit ovat huolissaan velkarahasta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

14.35 Miko Bergbom ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tunnustetaan alkuun tosiasiat: Ette te, SDP tai keskustasta, aidosti ole huolissanne velkaantumisen. Ei tätä arvotonta välikysymystä ole tehty siksi, että te aidosti olisitte huolissanne siitä, millaisen velkavuoren me päättäjät jätämme tuleville sukupolville. Sen sijaan näyttää siltä, että tämänkin välikysymyksen on oppositio tehnyt kannatuksen kasvun toivossa ja omien tehtyjen virheiden peittämiseksi. Edellä esitetyt väitteet ovat toki kovia — joku voisi kutsua niitä jopa törkeiksi — mutta katsotaanpa, mitä te toisaalta esitätte tekevänne ja miten te todellisuudessa toimitte.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Hyvä Suomen Keskusta, kun eduskuntavaalit oli käyty, aloitti suurin puolue rakentamaan hallitusta — hallitusta, joka olisi valmiina vastaamaan niin talouden, turvallisuuden kuin kasvun haasteisiin, joiden keskellä Suomi tälläkin hetkellä on. Mikä olikaan teidän vaihtoehtonne ja vastauksenne siihen? Tyhjä paperi, tyhjä paperi. Ette olleet lainkaan valmiita lähtemään hallitukseen millään ehdoilla. Te juoksitte vastuuta pakoon oppositioon. Te uskotte, että arvostelemalla riittävästi hallitusta saisitte Suomen kansalta luottamusta, minkä aiemmin vasemmistohallituksen takuumiehenä menetitte. Mutta siellä sitä taas ollaan, jälleen kerran vihervasemmistolaisen politiikan takuumiehenä. Te siunasitte täysin päättömän talouspolitiikan, siunasitte elpymisvälineellä italialaisten ikkunaremontit, siunasitte polttoaineveron korotukset ja kirsikkana velkarahalla ostetun kakun päälle jätitte sotkun siivoamisen tämän hallituksen vastuulle.

Arvoisa puhemies! Te sosiaalidemokraatit puolestaan väitätte, että kaiken voi tehdä reilummin. Tarkoittaako ”kaiken voi tehdä reilummin” esimerkiksi sitä, että ensin vastustaa kurkku suorana hallituksen uudistuksia ja sitten, kun rakennatte oman vaihtoehtobudjetin, yhtäkkiä hyväksyttekin siellä useita kovaan ääneen vastustamianne päätöksiä? Tämä on härskiä. Kyllä Tammelanorilla nyt ihmetellään. Kysytään vaihteeksi teiltä: miten tässä näin kävi? [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä]

Arvoisa SDP, puhutaanpa niistä toimista, joita te oikeasti kannatatte. Esimerkiksi kehitysavun korottamiseen osoittaisitte kymmeniä miljoonia lisää rahaa. Haluatte myös tuplata pakolaishiintiön. Ohjaisitte lisää veronmaksajien rahaa maahanmuuttajille, toimimattomien kotoutumispalveluiden loputtomaan suohon sekä ulkomaisen halpatyövoiman edistämiseen. Mistä demarit sitten löytävät rahoituksen näihin? No, esimerkiksi korottamalla suomalaisten yrittäjien sekä tavallisten autoilijoiden verotusta. Ja suomalaisia lapsiperheitä SDP muistaa vaihtoehdossaan 120 miljoonan euron leikkauksella kotihoidon tukeen. [Eduskunnasta: Arvonlisäveron korotus! — Vasemmalta: Mites se työmatkavähennys?] Me perussuomalaiset emme jaa SDP:n näkemystä siitä, että maamme talous saadaan kasvuun veroja korottamalla [Timo Harakka: Miksi korotatte?] tai ilmastoa pelastettua suomalaisia autoilijoita kurittamalla tai maataloudesta leikkaamalla.

Arvoisa puhemies! Jos ei Roomaa rakennettu päivässä, niin ei Suomeakaan vielä kahdessa vuodessa vihervasemmiston jäljiltä pelasteta. Perussuomalaisten vahtivuorolla hallituskauden aikana pieni- ja keskituloisten verotusta kevennetään yli miljardilla eurolla. Lapsiperheiden taloudellinen asema vahvistuu merkittävästi työtulovähennyksen lapsikorotuksella. Esimerkiksi kolmilapsiselle perheelle tämä tarkoittaa yli 600:aa euroa lisää vuodessa käteen. Tämäkö on murusia, tämäkö on murusia? Samaan aikaan säästöjä tehdään ennätysmäärä. Kehitysapuun kohdistuvat hallituskauden aikana suuret, yli miljardin euron leikkaukset, unohtamatta valtionhallintoa, Yleisradiota, maahanmuuttoa, kotoutumista, ilmastotoimia ja — kirsikkana kakun päälle vielä — puolueiden tukia. Toissijaisesti säästetään, kuten kuuluukin.

Se, mikä hallituksen tavoitetta haastaa, on vakava turvallisuuspoliittinen tilanne. Puolustukseen ja sisäiseen turvallisuuteen on löydettävä se raha, jonka isänmaan turvallisuus edellyttää, unohtamatta tietenkään valtion korkomenoja, jotka ovat jo yli kolme miljardia euroa vuodessa. Se on enemmän kuin Rajan, suojelupoliisin ja poliisin rahoitus yhteensä.

Arvoisa puhemies! SDP:n ja keskustan valkopesuyrityksen lisäksi ainoa, joka tästä välikysymyksestä hyötyy, on suomalainen metsäteollisuus lisääntyneen paperinkulutuksen vuoksi. Juuri muuta arvoa tällä härskillä välikysymyksellä ei ole.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Arvoisa puhemies! Opposition epäuskottava huoli velkaantumisesta ei nauti perussuomalaisen eduskuntaryhmän luottamusta. [Eduskunnasta: Kansa hurraa! — Eduskunnasta: Voisiko kertoa, miksi velkaannutaan? — Antti Kaikkonen: Ei loppunut velkaantuminen tuollakaan puheella! — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

14.40 Joona Räsänen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”Nyt on oikea aika herätä”, totesi nykyinen pääministeri Petteri Orpo helmikuussa 23, kun täällä eduskunnassa edellisen kerran käsiteltiin välikysymystä julkisen talouden velkaantumisesta. Tuolloin Petteri Orpo oli sitä mieltä, että koska Suomi oli luisumassa hallitsemattoman velkaantumisen tielle, tuli silloinen hallitus kaataa. Verrataanpa siis tilannetta: Silloin, vuonna 2023, velkaa esitettiin otettavaksi 10 miljardia euroa. [Ben Zyskowiec: Paljonko oli korot sinä vuonna?] Nyt Petteri Orpon hallitus esittää tälle vuodelle yli 13 miljardin euron uutta velkamalliä. Viime kaudella julkinen velka kyllä kasvoi merkittävästi, mutta hetkinen, tällä kaudella, Petteri Orpon johdolla, julkinen velka lisääntyy vielä enemmän kuin viime kaudella. [Miapetra Kumpula-Natri: Miten tämä on mahdollista?] Vuonna 23 velan suhde bruttokansantuotteeseen taisi olla alle 80 prosenttia. [Ben Zyskowiec: Paljonko oli sotemenot?] Nyt tämän hallituksen päätöksillä ollaan kovaa kyytiä kiipeämässä jo kohti 90 prosentin velkasuhdetta. Eli Petteri Orpon mielestä edellinen hallitus piti kaataa, vaikka se velkaantui vähemmän kuin hänen johtamansa nykyinen hallitus. Arvoisa pääministeri, olisiko nyt oikea aika herätä? Edellisen vaalikauden velkakriitikko Orpo onkin tosiasiassa velkaantumisen salarakas. [Naurua] Tällä kaudella tämä kiintymys velkaan on käynyt kaikille ilmi. Ei teitä turhaan tituleerata todelliseksi velkalaivan kippariksi. [Naurua]

Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan hallitus ei tule saavuttamaan yhtään itse itselleen asettamaansa talouspolitiikan tavoitetta — ei siis yhtään itse itselleen asettamaansa tavoitetta. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Aikamoista! Aika herätä!] Kaiken kukkuraksi saimme tänään kuulla, että Suomi välttää vain vaivoin joutumisen EU:n liiallisen alijäämän menettelyyn. Hallituksen johdolla Suomi on viety nyt jo toistamiseen EU:n tarkkailuluokan porstuaan. Toinen jalka on jo kynnyksen yli.

Arvoisa puhemies! Miten tämä velkaantuminen nyt sitten voi vain jatkuu? Te olette kyllä saksineet monesta paikasta, mutta kun katsomme arvioita, niin Valtiontalouden tarkastusvirasto on arvioinut, että näistä teidän tasapainotustoimistanne korkeintaan noin puolet toteutuu. Valtiovarainministeriö laski, että näistä toimista julkista taloutta vahvistaa enää alle kolmannes siitä tavoitellusta ja kehyskauden lopulla tämä tasapainotuslista on kutistunut puoleen miljardiin. Tämä hallituksen julkista taloutta vahvistavien toimenpiteiden vaikutus siis pienenee kuin pyy maailmanlopun edellä. Suurin yksittäinen syy on hallituksen epäonnistuminen kaikkein tärkeimmässä: talouskasvun vauhdittamisessa ja työllisyyden vahvistamisessa. Nuorisotyöttömyys pysyy korkealla. Pitkäaikaistyöttömyydessä ollaan jo pian 90-luvun laman lukemissa. Konkurssien määrässä hallitus tehtailee koko vuosituhanen ennätystä. Kannattiko siis antaa rakennusalan romahtaa? Kannattiko laiminlyödä kulluttajien luottamuksen vahvistaminen? Kannattiko vaikeuttaa pienempien yritysten toimintaa? Kannattiko odottaa investointien vauhdittamisessa? [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Hyvä kysymys!] Ei kannattanut. Pelkästään jo näiden seikkojen takia te olette yli kolme miljardia pakkasella omiin tavoitteisiinne nähden, ja tämä näkyy joka vuosi kasvavana velkana.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Arvoisa puhemies! Kehysriihessä hallituksella oli mahdollisuus kääntää velkaantumisen suunta. Sen sijaan hallitus painoi velkarallissaan vain lisää kaasua. Valtiovarainministeriön aineistot nimittäin paljastavat, että kehysriihen päätökset lisäävät velkaa joka vuosi. Hallituksen mielestä oli siis oikea aika keventää yli miljardilla yhteiskunnan kaikista rikkaimpien veroja velaksi — siis keventää kaikista rikkaimpien veroja velaksi. Suomen historiassa ei ole ollut kyllä aikaisemmin tällaista hallitusta, joka näin härskisti haluaisi lisätä julkista velkaa keventämällä rikkaiden veroja.

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus pääsi valtaan lupaamalla lopettaa Suomen velaksi elämisen. Tästä lupauksesta ei ole enää jäljellä kuin hallituksen jättämän velkavuoren valtava varjo. [Juha Mäenpään välihuuto] Siksi kannatan edustaja Kaikkosen tekemää epäluottamusesitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

14.46 Markus Lohi kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Englanninkielisissä maissa on sanonta: ole varovainen siinä, mitä toivot. Sanontaa käytetään varoituksena tilanteista, joissa toive kyllä toteutuu mutta seuraukset ovatkin odottamattomat ja ikävät. Moni suomalainen toivoi, moni uskoi, että äänestämällä kovia lupauksia velkaantumisen pysäyttämiseksi antaneita nykyisiä hallituspuolueita näin myös tapahtuisi. Kävi kuitenkin päinvastoin: Hallituksen tavoite oli sen aloittaessa kaksi vuotta sitten, että Suomen velkasuhde saadaan ensin vakaaksi ja sitten pysyvästi alaspäin. Velkasuhde on kuitenkin jo nyt korkeampi kuin mitä sen piti olla vaalikauden lopussa. Velka siis kasvaa nopeammin kuin Suomen talous, jossa valitettavasti ei ole selkeitä nopean kasvun merkkejä. Julkisen talouden suunnitelman mukaan velkasuhde jatkaa kasvuaan ja lähestyy 90:tä prosenttia vuoteen 2029 mennessä. [Antti Kurvinen: Karnea luku!] Velkasuhteen vakauttamisesta, saati pysyvästi alaspäin kääntämisestä ei voi parhaalla tahdollakaan puhua.

Arvoisa puhemies! Eduskunta säätää lait ja päättää valtion budjetista. Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajana pidän vakavana, että pääministeri Orpo on antanut julkisuuteen talouden tilanteesta lausuntoja, jotka eivät vastaa eduskunnalle toimitettuja lukuja. [Eduskunnasta: Ohhoh!] Aivan poikkeuksellista on, että virkavastuulla toimiva valtiovarainministeriön johto joutuu irtisanoutumaan pääministerin puheista. [Vasemmalta: Se on totta!] Numerot osoittavat asioiden todellisen laidan. Ne eivät ole tulkinnanvaraisia. Myöskään puhumalla niitä ei toiseksi saa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen toinen tavoite oli, että alijäämä on korkeintaan prosentin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2027 mennessä. Nyt valtiovarainministeriö ennustaa kuitenkin 3,3 prosentin alijäämää — ei siis yhden prosentin, vaan 3,3 prosentin. Tavoitteen ja todellisuuden välillä on noin seitsemän miljardia euroa. Huolestuttavaa on, että Suomen heikkoa talous- ja työllisyyskehitystä perustellaan lähes yksinomaan suhdanteella. Todellinen ongelma on rakenteellinen alijäämä, joka kasvaa koko vaalikauden ajan ja vielä sen jälkeenkin ennusteen mukaan. Ongelmat ovat kroonisia, ja ne pahenevat, jos käännettä ei saada aikaan.

Olemme saaneet seurata kiihtyvää talouden alamäkeä kaksi vuotta. Hallitus on kyllä tehnyt tarpeellisiakin työelämäuudistuksia, mutta vallitsevaan suhdannetilanteeseen ei ole reagoitu oikealla tavalla. Kasvun eväät puuttuvat. Tavoitellun 100 000 työllisen sijaan on tullut 50 000 työtöntä, yrityksiä ajautuu konkurssiin 2000-luvun ennätystahtia, ja velkaan-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

tuminen vain kiihtyy. Hallituksen viimeisin lisäbudjetti lisää velkaa miljardi euroa tänä vuonna. Kokonaisuudessaan velkaa otetaan tänä vuonna jo yli 13 miljardia euroa.

Vaalikaudesta on yli puolet takana, mutta edelleen hallitus syyttelee muita. [Timo Harakka: Kuinka kauan?] Tässä tilanteessa, kun hallitus itse lisää velkaa ennätyksellisesti, toivoisi ministereiltä edes ripauksen nöyryyttä ja tahtoa lähteä rakentamaan parlamentaarisesti polkua terveen talouden tielle tulevien vaalikausien aikana.

Arvoisa puhemies! Hallituksen puoliväli- ja kehysriihi oli tosiasiallisesti viimeinen mahdollisuus tällä vaalikaudella muuttaa Suomen suuntaa. Kokoomus ja perussuomalaiset valitsivat keinoksi tehottoman ja kalliin yhteisöveron yleisen alentamisen. Se oli vakava virhe. Yhteiskunta menettää lähes miljardi euroa vuodessa ilman varmuutta talouden kasvusta ja työpaikoista, samaan aikaan kun meidän pitäisi yhdessä yli puoluerajojen rakentaa yhteinen näkemys puolustusmenojen lisäämisestä tulevaisuudessa.

Keskustan linja on toinen. Kohdistaisimme verohelpotukset yritykseen jätettävään tulokseen, mikä tukisi investointeja, tutkimus- ja kehitystoimintaa ja työpaikkojen syntymistä. Tekisimme järjestelmätason muutoksen, emme kaavamaisista yhteisöveron laskua, kuten joissakin puheenvuoroissa on annettu ymmärtää. Nyt käynee niin, että iso osa veronalennuksesta menee osinkoihin, ja vieläpä ulkomaalaisille sijoittajille. Keskusta luottaa tavallisiin suomalaisiin yrittäjiin talouden kasvun rakentajina ja työllistäjinä. Me parantaisimme kotitalousvähennystä ja yrittäjävähennystä sekä ulottaisimme investointihyvityksen myös pienempiin yrityksiin.

Arvoisa puhemies! Hallitus on lukujen valossa epäonnistunut täydellisesti taloudenpidossa, ja siksi kannatan edustaja Kaikkosen tekemää epäluottamusehdotusta. Suomen talouden kuntoon laittaminen jää tuleville hallituksille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

14.52 Oras Tynkkynen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Vihreät jakavat välikysymyksen huolen holtittomasta velkaantumisesta. Pitkään ajattelin, että niin tekisi myös hallitus. Hälytyskellot soivat toki jo, kun hallitus jakoi veronalennuksia fossiilisille tuontipolttoaineille ja suurituloisille samalla, kun se leikkasi kaksin käsin suomalaisten perusturvasta ja -palveluista. Se ei ollut johdonmukaista politiikkaa, jos tavoitteena oli hillitä velkaantumista.

Usko hallituksen vilpittömyyteen meni kuitenkin lopullisesti puoliväliirihessä. Tehottomien veronalennusten roiskiminen suurituloisille ja suuryrityksille osin velaksi on vastuullisen talouspolitiikan vastakohta.

Velka ei ole suuren suuri ongelma heti huomenna. Suomen talous ei vielä tähän nykyiseen velkatasoon romahda, eikä velkaan kannata myöskään suhtautua ideologisen jyrkästi suuntaan tai toiseen. Lainan ottaminen voi olla ihan perusteltuakin, jos sillä rahoitetaan vaikuttavia ja välttämättömiä tulevaisuusinvestointeja.

Jatkuessaan nykyinen ennätyskorkea velkaantumistahti olisi kuitenkin vaarallinen. Ei sen takia, että joutuisimme EU:n tarkkailuluokalle, jolla hallitus vielä vähän aikaa sitten suomalaisia pelotteli, vaan sen takia, mitä ylivelkaantuminen tekee maallemme.

Ylivelkaantuminen rajoittaisi liikkumatilaamme. Kun seuraava kriisi aikanaan iskee — me tiedämme, että aikanaan se varmasti iskee — ylivelkaantuneella Suomella ei olisi riittävää kykyä vastata siihen. Ylivelkaantuminen myös rapauttaisi hyvinvointiyhteiskunnan

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

rahoituspohjaa. Jos jatkamme nykyinenolla, emme aikanaan pysty enää rahoittamaan palveluja ja turvaa riittävässä laajuudessa.

Vihreiden näkökulma eroaa kuitenkin osin välikysymyksestä. Emme halua tarkastella taloudellista velkaa irrallaan hyvinvointi- ja ympäristövelasta. Yksioikoinen keskittymisen euromääräiseen velkaan johtaa virhepäätöksiin.

Ammatillisesta koulutuksesta, korkeakouluilta ja aikuiskoulutuksesta leikkaamalla velkaluvut voivat toki hetkellisesti näyttää hitusen paremmilta. Mutta osaamisen heikentäminen näivettää taloutta, mikä vain pahentaa velkaantumista tulevaisuudessa.

Myös lastensuojelusta, nuorisotyöstä ja hoitoonpääsystä leikkaamalla velkaluvut voivat näyttää hetkellisesti hitusen paremmilta, mutta hintana on kasvava pahoinvointi, joka senkin tulee kalliiksi.

Ilmastonsuojelusta leikkaamalla velkaluvut voivat jälleen kerran näyttää hetkellisesti hitusen paremmilta, mutta lopulta Suomen maksettavaksi jää iso lasku ilmastovelvoitteiden laiminlyönnistä.

Jos taloudellista velkaa yritetään suitsia kasvattamalla hyvinvointi- ja ympäristövelkaa, ei sillä hidasteta velkaantumista. Sillä vain muutetaan yhdenlaista velkaa toiseksi. Pohjimmitaan talous-, hyvinvointi- ja ympäristövelassa on kyse samasta asiasta: lainan ottamisesta tulevaisuudelta nykyisen mahdollistamiseksi. Lasku jää myöhemmin maksettavaksi, ja maksajiksi joutuvat lapset ja lapsenlapset.

Välikysymyksessä keskusta, sosiaalidemokraatit ja Liike Nyt kysyvät, miksi hallitus tekee veronalennuksia velkarahalla ilman, että olisi toteuttanut samalla vastaavia muita sopeutuksia. Mutta tehottomat ja huonosti kohdennetut veronalennukset kannattaa jättää kokonaan tekemättä, ei rahoittaa niitä leikkaamalla menoja tai korottamalla veroja toisaalla vielä lisää.

Vihreiden mielestä talouden holtiton velkaantuminen pitää saada kuriin. Se pitää kuitenkin tehdä tavalla, joka ei samalla kasvata hyvinvointi- ja ympäristövelkaa. Perusturvasta ei tarvitse leikata, jos tehottomat ja epäreilut veronalennukset jätetään tekemättä. Peruspalvelut voidaan jättää rauhaan, jos säästöjä haetaan ennemmin yritystuista. Osaamiseen nyt sijoittamalla vahvistaisimme edellytyksiä hillitä velkaantumista tulevaisuudessa. Ilmasto- ja luontovastuamme kantamalla välttyisimme suuremmilta kustannuksilta myöhemmin.

Edellä olevan perusteella teen seuraavan epäluottamuslause-ehdotuksen: ”Leikkaamalla suomalaisten perusturvasta ja -palveluista sekä ilmasto- ja luontotoimista pääministeri Orpon hallitus on kasvattanut hyvinvointi- ja ympäristövelkaa. Hallitus ei ole myöskään onnistunut taistamaan julkisen talouden velkaantumista. Laskun talous-, hyvinvointi- ja ympäristövelasta hallitus jättää tuleville sukupolville. Hallitus on epäonnistunut talouspolitiikassaan eikä siten nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

14.57 Minja Koskela vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Orpon—Purran oikeistohallituksen johdolla Suomessa kasvavat velka, nälkä ja työttömyys. Lisäksi kasvavat rikkaiden suomalaisten käteenjäävät tulot — ja ne kasvavat velaksi.

Sen lisäksi, että hallituksen talouspolitiikka on inhimillisesti kestänyt, se on myös finanssipoliittisesti järjetöntä. Kesäkuun alussa Valtion taloudellinen tutkimuskeskus arvioi hallituksen veronalennusten olevan suhdannepoliittisesti väärin ajoitettuja. Lisäksi tutkimuskeskus huomautti, että veronalennukset eivät tule maksamaan itseään takaisin, sillä

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kyse on pysyvästä verotulojen pudotuksesta, sekä varoitti veronalennusten voivan johtaa entistä voimakkaampaan julkisen talouden sopeuttamistarpeeseen. Se tarkoittaa Orpon—Purran kielellä jälleen kerran leikkauksia kaikkein pienituloisimmilta ihmisiltä.

Ja entä sitten se lupaus lopettaa velaksi eläminen? Hallitus on ollut kyvytön kääntämään velkalaivaa. Sen sijaan se on tilannut hyväosaisille etujoukoilleen orkesterin yläkannelle eikä välitä edessä hämmöttävästä jäävuoresta, jota myös valtion alijäämäksi voi kutsua. Peiliin katsomisen sijaan Orpon—Purran hallitus on lisäksi sättänyt edellistä hallitusta valtion velkaantumisesta — näin siitä huolimatta, että hallitus ottaa tänäkin vuonna itse velkaa enemmän kuin Marinin hallitus otti pahimman kriisivuoden jälkeen, jolloin velkaa olivat siunaamassa myös kokoomus ja perussuomalaiset. Tämä on totta kai kiusallista, mutta eivät ne kiusallisuudet siihen jää.

Viime viikonloppuna Petteri Orpo kirjoitti Helsingin Sanomiin Vieraskynä-tekstin, jossa todettiin näin: ”Hallitus on onnistumassa tavoitteessaan vakauttaa velkasuhde.” Lause ei pidä paikkaansa, ja se tuli selväksi Vieraskynää seuranneessa jutussa, jossa haastateltiin valtiovarainministeriön kansliapäällikkö Juha Majasta. Siinä jutussa sanottiin näin: ”Kansliapäällikkö Majasen mukaan valtiovarainministeriö ei ole esittänyt arviota, että hallitus saavuttaisi tavoitteensa velkasuhteen vakauttamisesta.” Pääministeri Orpon ylioptimistinen ja diplomaattisesti ilmaistuna harhaanjohtava arvio liittyyneen muun muassa siihen, että kehysriihessä hallitus päätti ”lainata” Valtion Eläkerahastosta miljardi euroa. Miljardin pikavipillä velkasuhde saadaan keinotekoisesti näyttämään vähän paremmalta yhdeksi vuodeksi, ja tuo vuosi sattuu olemaan vuosi 2027 eli hallituksen viimeinen vallassaolon vuosi. Se on kätevää, koska tuolloin hallitus voi sanoa, että velkasuhde on vakautunut, katsokaa vaikka näitä käppyröitä. Hallitus voi vain toivoa, että kansa ei muista Eläkerahastosta nostettua pikavippiä, jolla käppyrät saatiin näyttämään hallitukselle kivalta silloin, kun pitäisi voittaa vaalit. Mutta ei huolta, hallitus, me kyllä muistamme, ja me kyllä muistutamme.

Arvoisa puhemies! Tämän välikysymyksen jättivät yhdessä kolme oppositiopuoluetta eli keskusta, SDP ja Liike Nyt. Eduskuntapuolueista ei keskusta eikä SDP ollut kumpikaan valmis omissa vaihtoehtobudjeteissaan perumaan kaikkia sosiaaliturvaleikkauksia eikä kaikkia työelämäheikennyksiä. Itse asiassa vasemmistoliitto on ainoa eduskuntapuolue, joka on vaihtoehtobudjetissaan kyennyt osoittamaan uskottavan vaihtoehdon jokaisen työelämäheikennyksen sekä jokaisen sosiaaliturvaleikkauksen perumiselle. En tiedä, mikä naurattaa siinä, että te olette leikanneet sosiaaliturvaa niin paljon ja me haluaisimme palauttaa sen. Me teimme tämän valinnan siksi, että Orpon—Purran hallituksen kohtuuttomista heikennyksistä ja niiden muodostamasta kokonaisuudesta kärsivät ennen kaikkea kaikkein heikoimmassa asemassa olevat ihmiset, mikä jostain syystä naurattaa siellä salin oikeassa laidassa. Meidän arvovalintamme on, että rikkaiden veroalet olisi varaa perua mutta inhimillisyyttä ei ole varaa kadottaa.

Arvoisa puhemies! Oikeistohallitus on tehnyt päinvastaisen arvovalinnan. Hyvä hallitus, te olette valinneet leikata kaikkein pienituloisimmilta. Te olette valinneet antaa rikkaille veronalennuksia velaksi. Te olette valinneet ottaa ennätysmäärän velkaa, ja te olette valinneet ajaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevat ihmiset syvään ahdinkoon. Te, hyvä hallitus, olette talouspolitiikassanne osoittaneet paitsi äärimmäistä epäjohtonmukaisuutta myös äärimmäistä epäonnistumista. Sen maksavat nahoissaan suomalaiset köyhät ihmiset.

Arvoisa puhemies! Olemme välikysymyksen esittäjien kanssa samaa mieltä siitä, että hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut ja ansaitsee epäluottamuksen. Siksi vasemmistoliiton eduskuntaryhmä jättää seuraavan epäluottamuslauseen: ”Hallitus on pettänyt

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kaikki lupauksensa ja laiminlyönyt tavoitteensa niin työllisyyden kuin velkaantumisen osalta. Raharikkaita suosiva politiikka murentaa hyvinvointivaltion rahoituspohjaa ja kurtistaa tavallisia suomalaisia. Siksi ehdotan, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

15.02 Anders Norrback r (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsitlemme tänään välikysymystä, joka vakavasta sävystä huolimatta perustuu liialliseen uskoon nopeisiin tuloksiin ja aliarvioi ne rakenteelliset haasteet, joiden edessä maamme tällä hetkellä seisoo. Me ruotsalaisessa eduskuntaryhmässä jaamme huolen velkaantumisen, taantumasta ja työllisyystilanteesta, mutta me emme jaa opposition johtopäätöstä, että nämä ongelmat olisivat hallituksen vastuulla tai sen syytä. Päinvastoin tämä hallitus on hallitus, joka kantaa vastuuta ja toimii kehityksen kääntämiseksi.

Oppositio kysyy myös, miksi alijäämä on odotettua suurempi. Vastaus on selvä: odottamaton syvä taantuma koko Euroopassa, voimakkaasti heikentynyt vientikysyntä, kauppallisten uhka ja niin edelleen. Nämä eivät ole hallituksen politiikan seurausta.

Ärade talman! Om vi vågar lyfta blicken kan vi se att i vårt land har vi redan mycket av det som världen efterfrågar. Vi har stabila grundstrukturer, ett högt förtroende mellan människor, ett tryggt och säkert samhälle, frisk luft, rent vatten. Vi har hyggligt med naturresurser, vi har ett starkt utbildningssystem. Vi har med andra ord en stabil grund att bygga vidare på.

Vågar vi ändå tänka vidare så kan vi också tänka att Finland kan vara bäst, inte bara i teorin utan i praktik. Bäst på utbildning, bäst på hållbar teknik, bäst på att kombinera tillväxt med trygghet och jämlikhet, bäst på att bygga framtidstro för människor. Men vi ska också komma ihåg de som har det svårast. Resiliens handlar inte bara om att klara sig själv, det handlar om att hålla ihop och våga förändra och skydda det som verkligen betyder någonting i morgondagen.

Arvoisa puhemies! Taloudellisesti koettelevina aikoina on helppo juuttua lyhytnäköisiin ratkaisuihin, mutta todellinen muutos perustuu rohkeuteen, pitkäjänteisyyteen ja kantaviin rakenteisiin. Alueilla uskotaan jo tulevaan. Vihreä siirtymä, puolustusteollisuus, uusi teknologia ja tutkimus — näillä aloilla on innovatiivisuutta, energiaa ja tahtoa. Nyt meidän on edistettävä ja kannustettava niitä kansallisella tasolla, emmekä saa viivyttää tärkeitä päätöksiä tai luoda epäluottamusta tulevaan.

Arvoisa puhemies! Ruotsalaiselle eduskuntaryhmälle on hyvin tärkeää, että emme keskity pelkästään veronkorotuksiin tai leikkauksiin. Sen sijaan haluamme korostaa talouskasvua, jonka avulla vahva julkinen talous voidaan saavuttaa pitkällä aikavälillä. Hallituksen puoliväliriiheen sisältyy juuri senkaltaisia toimenpiteitä.

Värderade talman! Vi sänker skatten på arbete och samfundsskatten för att det ska löna sig att arbeta, anställa och investera i Finland. 40 miljoner euro satsas direkt på forskning och utveckling inom energiomställningen för klimatets och konkurrenskraftens skull. Vi underlättar de ungas väg in i arbetsmarknaden med en ny modell för anställning av unga och inför en kombinationsförsäkring som stärker tryggheten för deltidsföretagare, frilansare och de som jobbar inom kreativa yrken. Vi inför ett nytt incitament för att locka hem ut-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

landsfinländare och höjer gränsen för arvsskatt. Det här är sådant som gynnar många vanliga finländare. Vi stärker personalinflytandet i företagen genom att sänka gränsen för styrelserepresentation till företag, och vi blickar framåt med flera högskoleplatser, ökade investeringar i forskning och viktiga infrastrukturprojekt som stärker hela landet.

Arvoisa puhemies! Kaikki nämä liittyvät toisiinsa. Kyse on edellytysten luomisesta työlle, innovaatioille ja kasvulle. Kyse on vastuunkannosta valtiontalouden velkataakan hallitsemiseksi. Siksi tarvitaan hallituksen rohkeita päätöksiä, jotka luovat luottamusta niin yrityksille kuin yksilöillekin, päätöksiä, jotka kannustavat uuteen investointiaaltoon, vahvistavat talouskasvua ja turvaavat hyvinvointivaltion pitkälle 2030-luvulle.

Ärade talman! Det finns gott om synpunkter som vi har hört här från oppositionen i dag, men få konstruktiva förslag. För att komma vidare krävs det inte nu att vi söker syndabockar, utan faktiska åtgärder. Jag är tyvärr rädd att när det gäller oppositionen verkar det vara mycket snack men lite verkstad. — Tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

15.07 Mika Poutala kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitusneuvotteluista lähtien tällä hallituksella on ollut selkeä tavoite ja päämäärä: kääntää valtion velkasuhde laskuun ja palauttaa Suomen talous kestäväälle kasvu-uralle. [Suna Kymäläinen: Mites kävikään?] Vuosia jatkuneen velkaantumisen kiihtyminen uhkasi hyvinvointimme perustaa ja seuraavien sukupolvien, eli tämän päivän lasten ja nuorten, tulevaisuutta. [Antti Kurvinen: Uhka vain pahenee!]

Hallitus on päämäärätietoisesti työskennellyt heti hallitustaipaleen alkumetreiltä talouden tasapainottamiseksi. Olemme tehneet säästötoimenpiteitä, jotka ovat olleet samalla erittäin vaikeita päätöksiä. Nämä yhdeksän miljardin sopeutukset ovat kuitenkin olleet keskeinen syy sille, että Suomi on säilyttänyt luottoluokituksensa, mikä on tärkeä perusta tulevaisuuden vakaudelle. Jatkossa tarvitsemme ennen kaikkea merkittäviä kasvun vauhdittajia ja toimia suomalaisen työn tukemiseksi, sillä taloudellinen kasvu syntyy ennen kaikkea yrityksissä.

Tämä välikysymys viestii onneksi siitä, että myös oppositio jakaa tavoitteen velkaantumisen taittamisesta ja talouden korjaamisesta. Meillä taitaa siis olla sama suunta, kuten eräässä vaalisloganissakin aikanaan todettiin.

Arvoisa puhemies! Hallitus teki merkittäviä kasvua tukevia päätöksiä kevään puoliväliriihessä. Niillä parannetaan niin suomalaisten ostovoimaa kuin yritysten toimintakykyä ja luodaan myös ilmapiiriä, jossa uskalletaan investoida ja tehdä ostopäätöksiä. Yhteisöveron ja ansiotuloveron kevennykset, eläketulon lisäveron alennus sekä ruuan ja lääkkeiden arvonlisäveron lasku tukevat kotitalouksia ja talouden elpymistä. Kasvupakettiin kuuluu myös merkittäviä panostuksia tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan.

Meille kristillisdemokraateille on ollut tärkeää huolehtia toimien oikeudenmukaisuudesta. Kristillisdemokraateille ihminen ei ole kasvun ratas, vaan kasvulla tulee saada aikaan parempaa arkea ihmisille.

Hyvinvointi ja tulevaisuus luodaan perheissä, ja perheiden arkea on tuettava: kotihoidon tuki on säilytetty, lapsilisä ja omaishoidon palkkiota on korotettu ja lapsivähennys on sekä palautettu että kaksinkertaistettu. Perusopetukseen ja oppimisen tukeen on lisätty re-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

sursseja. Lasten ja nuorten terapiatakuu on juuri astunut voimaan. Nämä ovat myös investointeja tulevaisuuteen ja tulevat maksamaan itsensä takaisin. [Suna Kymäläinen: Mites se ammatillinen koulutus?]

Arvoisa puhemies! Velkaantumisen hillitseminen ei ole nopeaa. On tehtävä kestäviä ratkaisuja, jotka pitkällä tähtäimellä tuottavat myös pysyviä tuloksia. Viime aikoina olemme jo nähneet merkkejä Suomen talouden vahvistumisesta, kuten bruttokansantuotteen positiivinen kehitys tälle vuodelle sekä teollisuuden tilausten kasvu. Maltillista talouskasvua on ennustettu.

Hallitus on tehnyt myös lukuisia rakenteellisia työllisyystoimia: paikallista sopimista edistetään, sosiaaliturvaa uudistetaan kannustavamman ja kannustinloukkuja puretaan. Vaikutukset eivät näy yhdessä yössä, mutta ne ovat välttämättömiä kestävämpien työmarkkinoiden rakentamiseksi. Työllisyydenkin osalta on odotettavissa parempaa.

Olemme kohdanneet globaaleja mullistuksia, joiden vaikutuksia emme ole voineet valita. Esimerkiksi tullit osana Yhdysvaltojen kauppapolitiikkaa vaikuttavat merkittävästi myös suomalaisten yritysten kasvunäkymiin. Vastaavasti muuttuneen turvallisuustilanteen myötä olemme tehneet puolustukseen merkittäviä lisäyksiä, joiden tarvetta tuskin kukaan tässä salissa kyseenalaistaa.

Arvoisa puhemies! Haluamme, että tämän päivän nuorilla on vahva luottamus tulevaisuuteen. Jos emme korjaa julkisen talouden kestävyyttä, siirrämme ongelmat suoraan nuorten ja tulevien sukupolvien kannettavaksi. Taittamalla valtion velkaantumista turvaamme tulevillekin sukupolville hyvinvointiyhteiskunnan, jota meitä aiemmat polvet ovat meille rakentaneet. [Suna Kymäläinen: Harmi, että se jää vaan tekemättä!]

Hallitus on sitoutunut tekemään työtä, joka kantaa kauas tulevaisuuteen. Työ ei ole ollut helppoa, mutta askel kerrallaan uudistamme perustaa elinvoimaiselle Suomelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.12 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Hallitus ei tule pääsemään mihinkään talouden tavoitteisiinsa. Hallitus on kyllä tehnyt hyviä työelämämuutoksia — niistä vain ei ole mitään hyötyä ilman talouskasvua.

Suomen talouden yhtälö on mahdoton. Tänä vuonna otetaan loppuvuoteen mennessä noin 15 miljardia euroa lisävelkaa. Hallituskauden lopussa meillä on 200 miljardia euroa velkaa. USA maksaa tänä vuonna viiden prosentin korkoa. Meille se tarkoittaa kymmentä miljardia euroa korkomenoihin vuodessa, ja saman verran lisää pitää panostaa puolustukseen. Jokainen ymmärtää, että nykyisellä politiikalla tämä ei ole mitenkään mahdollista.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Orpo ja Purra puhuvat vuorotellen palturia. Orpo väittää, että velkaantuminen on kurissa hallituskauden lopussa. No, ei varmasti ole. Purra sanoo, ettei veronalennuksiin oteta velkaa. Kyllä otetaan, ja otetaan ennätysmäärä. [Antti Kurvinen: Tämä on fakta!] Tällaiset puheet eivät ole vastuullista toimintaa. Suomi on syvemmissä taloudellisissa kriisissä kuin koskaan, ja nyt tarvitsemme pitkäaikaisia vastuunkantajia. Hallituksen talouspolitiikasta on pohja pois, ja nyt pelataan vain aikaa ja kaikki toivovat parasta ja jokainen hallituspuolueen edustaja pitää puheen, että nyt talous on kasvamassa. Talous ei ole kasvamassa. Vain konkurssit ja työttömyys kasvavat, ja sen näkevät lompakossaan niin palkansaajat kuin yrittäjät.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Yhteisöveron alennus on liian pieni, ja sinänsä tarpeellinen alennus menee väärin kohteisiin. Yhteisöveron alennuksen olisi pitänyt olla viisi

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

prosenttia, kun se kohdistuu investointeihin. Eniten kannustusta olisivat tarvinneet yksinyrittäjät ja pienet ja keskisuuret yritykset. Tänään olemme saaneet katastrofaaliset konkurssiluvut: konkurssreja on 15 prosenttia enemmän kuin viime vuonna tähän samaan aikaan. Tässä se teidän talouskasvunne nyt on — konkurssreja tulee enemmän koko ajan. Eli ei mitään käännettä parempaan, päinvastoin.

Kotitalousvähennystä olisi pitänyt korottaa, niin että se olisi tuonut vauhtia kotien remontteihin ja apua vanhustenhoitoon. Pienille yrityksille olisi pitänyt kohdistaa arvonlisäveron alennuksia. Palkansaaajien elintaso on laskenut vuosia, eikä muutosta ole luvassa. Suomalaiset eivät ole tyhmiä ja huomaavat kyllä sen lompakossaan. Keskiluokan veronalennukset ovat noin 30—60 euroa kuukaudessa. Kun siitä lähtee työttömyysvakuutusmaksun korotus ja kahvipaketin hinnannousu, työntekijälle ei jää yhtään mitään käteen, vaan hänestä tulee veronalennusten maksaja, vaikka hallitus muuta lupasi.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Venäjän uhka toivottavasti laittaa lisää vauhtia Euroopan varustautumiseen, ja se on suuri mahdollisuus meidän suomalaiselle puolustusteollisuudelle. Meillä on olemassa hyvä pohja teollisuudessa, mutta nyt pitää tuotekehitykseen saada aivan uutta vauhtia ja tehdä yhteisyrityksiä ukrainalaisten ja USA:n yritysten kanssa. Meillä on myös valmiina loistava vientituote: Suomen yleinen asevelvollisuus ja siihen liittyvä varusmieskoulutus ovat kova sana Euroopassa, kun esimerkiksi Ruotsi ja Saksa ovat ajaneet armeijansa alas. Meillä on paljon juuri eläköityneitä ammattitaitoisia kouluttajia, kasarmeja ja harjoitusalueita. Nyt pitäisi nopeasti koota koulutuspaketti, johon sisältyy myös johtajakoulutus, ja alkaa myydä sitä.

Myös kaivosteollisuus pitäisi ottaa omaan haltuun. Emme me voi mennä Norjaankaan etsimään öljyä.

Maatalous on ongelmissa. Ettekö te ymmärrä, että jos Suomeen tulee kriisi, meillä ei ole ruokaa ihmisille?

Arvoisa puhemies, ärade talman! Jos haluamme saada Suomen talouden kuntoon, pitää se tehdä oikeudenmukaisesti. Olen lopen kyllästynyt edellisten hallitusten syyttelyyn, kun itse ei saada mitään aikaiseksi. Ettekö te ymmärrä, että teidän säästönne eivät tule toteutumaan? Meillä ei ole minkäänäköistä pitkän tähtäimen visiota Suomen suunnasta. Yhtenä päivänä säästetään ja seuraavana päivänä tuhlataan. Tällä tavalla mikään ei toteudu. [Välihuutoja — Eduskunnasta: Antakaa edustaja Harkimon puhua!] — Ei voi puhua, kun pitää kuunnella näitä viisauksia täällä. [Naurua] — Nyt hallituksen päätökset jakavat yhä enemmän kansaa, ja se ei ole hyvä asia. [Puhemies koputtaa] Kaikkien pitää osallistua, mutta ihmisiä ei saa kohdella epäreilusti. Kaikessa pitää välttää vastakkainasettelua. Tästä syystä yhdyn keskustan välikysymykseen. [Keskustan ryhmästä: Hyvä puheenvuoro!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan nyt viiden minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron pääministeri Orpolle, ja jo sen aikana edustajat voivat pyytää vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Olkaa hyvä, pääministeri Orpo.

15.18 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Pitääkö olla huolissaan, kysyi edustaja Kaikkonen välikysymyksessään. Kyllä todellakin pitää. Suomi on vakavasti velkaantunut maa, mutta kun sitä kysyitte, niin olisi pitänyt olla jo edellisessäkin hallituksessa huolissaan, jatkaa sitä linjaa, [Välihuutoja keskustan ryhmästä] jota teimme Sipilän hallituksessa, kun tasapainotimme valtion julkisen talouden, sen sijaan, että lisäsitte pysyviä

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

menoja jo ennen koronaa noin puolellatoista miljardilla eurolla ja kehykset rikottiin. [Suna Kymäläisen välihuuto]

No, SDP:lle, edustaja Räsäselle: Retoriikka 10, vakavuus ja uskottavuus 4. Ei tämä asia pelkästään riekkumalla tästä parane, mutta tosiasia on se, että Suomi on vakavasti velkaantunut. Jos tällä hetkellä ottaa pois korkomenot, jotka ovat lähes 4,5 miljardia vuodessa, ne ovat nousseet korkotason nousun myötä noin kolmella miljardilla vuodesta 22. Jos tämän korkotason nousun putsaa, niin se perus-ura velkaantumisessa on kuitenkin hallittavampi. Ja kun vielä ottaa huomioon Ukrainan tuen, jota me kaikki olemme halunneet antaa ja jakaa, lisärahat turvallisuuteen ja puolustukseen, niin tämä selittää paljon sitä, miksi tilanne on näin vakava. Mutta silti tämä julkisten menojen krooninen korkeampi taso kuin tulojen on se suuri ongelma.

Me ollaan todellakin tartuttu toimeen. Me olemme sopeuttaneet taloutta kymmenellä miljardilla jo tähän mennessä. Olemme tehneet päätöksiä, suoria leikkauksia noin kuuden miljardin edestä. En tiedä, halutaanko niitä tehdä vielä enemmän. Kuunneltuani tätä salia, jossa lähestulkoon jokaista säästöä on vastustettu ja samaan aikaan on vaadittu lisämenoja, tuntuu, että niiden lisäleikkausten tekemiseen ei löytyisi kovastikaan paljon tukea. Siksi me keskityimme puoliväliirihessä, niin kuin olimme suunnitelleet ja kertoneet, kasvun aikaansaamiseen.

Hyvä oppositio, te julistatte nyt jo hallituksen lopputuleman. Me olemme puolivälissä. [Suna Kymäläisen välihuuto] Esimerkiksi kasvuriihen päätöksistä, joita on kymmeniä, yksikään ei ole edes vielä voimassa, ja ne ovat niitä toimenpiteitä, joita Murron ryhmä suositti, eli parhaiden asiantuntijoiden näkemyksiä siitä, millä tavalla Suomen talous saadaan kasvuun. Ne kasvua tukevat toimet, ne rakenteelliset uudistukset työmarkkinoille, sosiaaliturvaan, luvitukseen, tutkimukseen, jotka on tehty ensimmäisen kahden vuoden aikana, alkavat toimimaan viiveellä. Ja sitten lainaus: ”Ennen kuin kasvutoimien suotuisat vaikutukset talouskasvuun realisoituvat täydessä mitassaan, valtion tasetta hyödynnetään siltarahoituksena siten, ettei julkisen talouden velkasuhde kasva hallituskauden lopulla” — kansliapäällikkö Majanen. Eli tämä ratkaisu tehtiin hänen johdollaan valtiovarainministeriön valmistelusta niin, että hallituksen tavoite siitä, että velkasuhde taittuu tai tasaantuu hallituskauden lopulla, on tämä, mihin perustin kirjoitukseni. On totta kai niin, että muun muassa kaikkiin hallituksen kasvutoimiin, rakenteellisiin uudistuksiin, joille valtiovarainministeriö on laskenut vaikutukset, sisältyy riski samalla tavalla kuin sisältyy riski meidän toimintaympäristöön. Kuka meistä olisi silloin aikanaan, pari vuotta sitten, tiennyt, että Ukrainassa käytävä Venäjän sota pahenee, hankaloituu, talouskasvu viivästyy? Kuka olisi osannut arvata, että Trump aloittaa [Antti Lindtmanin välihuuto] tämänkaltaisen kauppasodan, jonka hän on aloittanut ja joka viivästyttää talouden kasvua? [Hälinää — Puhemies koputtaa] Osasiko teistä sen joku ennustaa? Ei. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä — Puhemies koputtaa] Toimintaympäristö on vaikea, mutta hallitus on tehnyt täysin järjestelmällistä, oikeaa politiikkaa, jossa samaan aikaan vähennetään pysyviä julkisia menoja, lisätään tuottavuutta julkiselle sektorille ja tehdään lukematon määrä talouskasvuun tähtäviä toimia.

Ja vielä lopuksi, arvoisa puhemies: Kouvola, Muhos, Inkoo, Forssa, Kokkola, Rauma, Pori, Kemi ja niin edelleen — positiivisia uutisia. Kun teitä kuuntelee, niin tulee mökki-paikkakunta Puolanka mieleen, jossa on tapana sanoa, että mitäpä se hyvejää, mitä se kannattaa, antaa olla. Me emme anna olla, me emme anna periksi, ja me jaksamme iloita niistä positiivisista uutisista, joita eri puolille Suomea tällä hetkellä tulee, tai on vaikkapa Meye-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

rin telakan jättiristeilyjen tilaukset, joita hallitus oli mukana räätälöimässä, toistakymmentäuhatta työpaikkaa, tai kasvava puolustusteollisuus. Hyvät ystävät, meillä on mahdollisuuksia. Ollaan huolissaan velkaantumisesta ja julkisen talouden tilasta, me ollaan kaikki, mutta myöskin tehdään kaikkemme, että ilmapiiri Suomessa kääntyy ja nämä positiiviset uutiset saavat sitä arvoa, minkä ne tarvitsevat. Ihmiset tarvitsevat myös toivoa, eivät pelkää synkistelyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten menemme vastauspuheenvuoroihin. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

15.24 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä teidän vastauksistanne ja puheenvuoroistanne päätellen tämä välikysymys taisi mennä nyt ihon alle aika lailla. Ja ymmärtäähän sen — tässä todetaan se, että te epäonnistutte teidän keskeisimmässä vaalilupauksessanne. Velkaantumista ei saada kuriin, vaikka niin lupasitte. [Juha Mäenpään välihuuto]

Mutta syyllisiä te löydätte kyllä, paljonkin. Muutamia, mitä mainitsitte: vuoden 2007 hallitus, sen jälkeiset hallitukset, pitkä itäraja, Ukrainan sota, suhdannetilanne, edellinen hallitus, [Antti Kurvinen: Muiden vika aina!] fläppitaulu, käärmehuilu, nykyinen oppositio, SDP, keskusta tietenkin. Syyllisiä löytyy, syyllisten lista on pitkä. Oikeastaan teidän listanne syyllisistä on niin pitkä, että siitä puuttuu vain yksi, joka olisi jotakin virhettä tehnyt, ja se virheetön tässä on Orpon ja Purran hallitus. [Antti Kurvinen: Juuri näin! — Suna Kymäläinen: Maahanmuuttajat!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

15.25 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että siellä ministeriaitiossa suututtaa se, että teidät laitetaan tilille teidän omista lupauksistanne. Minä en kiertänyt kevättä 23 ympäri Suomenmaata ja luvannut, että velkaantuminen loppuu. [Naurua oikealta] Te kiersitte ja lupasitte, että velkaantuminen loppuu. Ja miten kävi? Tämä hallitus velkaantuu siis enemmän kuin se hallitus, jota te olette koko ajan syyllistäneet kaikesta. Siis te velkaannutte enemmän kuin se hallitus, jota te olette kaikesta syyllistäneet. Ja niin kuin täällä on tullut esille, aina syy on jossain muualla. Aina syy on jossain muualla, ja senpä takia olen alkanut epäilemään, että osana tätä valtionhallinnon tuottavuusohjelmaa te olette kyllä määränneet sieltä valtioneuvoston linnasta kaikki peilit peitetäväksi, koska muuten sieltä katsoisi silmiin se petettyjen vaalilupauksen kokemusasiantuntija.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

15.26 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On kyllä hämentävää kuulla tätä kritiikkiä hallituksen velkaantumisesta niiltä samoilta puolueilta, jotka ovat verisesti vastustaneet jokaista velkaantumisen hillitsemiseen tähtäävää sopeutustoimea ja jotka ovat myös tyrmänneet kaikki ne talouskasvua lisäävät ja tukevat toimet.

Keskusta, kaikella kunnioituksella, te puhutte täällä monimutkaisista Viron veromalleista, joiden toimeenpaneminen kestäisi ja kestäisi vuosikausia. Yritykset tarvitsevat toimia nyt, tänä päivänä. Siksi hallitus toteuttaa nyt niitä uudistuksia, joita yrityksissä on odotettu

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

vuosikausia ja joita te ette ole aikanaan saaneet aikaiseksi. Paikallinen sopiminen, hankintalain uudistus, yhteisöveron kevennys, luvituksen nopeuttaminen, sääntelyn keventäminen — nämä toimet ovat aivan merkittävästi parantamassa yritysten mahdollisuuksia työllistää, investoida ja kasvaa. Pk-yrittäjägallupkin sen kertoo: kasvuriihen toimet tukevat pk-yritysten kasvua ja kehitystä.

Aamulla kuultiin sitten televisiossa, että SDP:n kasvutoimi olisi kohdistaa kaikki ansiotuloveron kevennykset pieni- ja keskituloisille — vai kuinka, edustaja Kymäläinen? [Puhemies koputtaa] Näyttäkää meille sitten paperilla, miten te rahoitatte tämän. [Puhemies koputtaa] Me olemme näyttäneet meidän sopeutuksemme, nyt on teidän vuoronne. [Timo Heinonen: Teillä oli pienituloisen raja 90 000!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja muistutan kaikkia minuutin aikarajasta. — Edustaja Lohi.

15.27 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden tilanne on vakava — velkaannumme siis 13 miljardia tänä vuonna. Luku on niin suuri, että moni suomalainen ei hoksaakaan, montako nollaa siinä on, mutta jokainen ymmärtää, että se on valtavan suuri.

Aivan liian väärä on se suunta, mihin me menemme. Sen takia hieman ihmettelen sitä, että hallituksella ei ole minkäänlaista nöyryyttä katsoa peiliin tässä tilanteessa, vaan aina haetaan syytä oppositiosta tai edellisistä hallituksista, ja kuitenkin kun katsotaan niitä lukuja, jotka eivät valehtele, niin sen paljon haukutun Marinin hallituksen viimeisen kokonaisen vuoden, vuoden 2022, julkisen talouden alijäämä oli 0,8 prosenttia — teidän mielestänne niinkin surkealla hallituksella — ja nyt viime vuonna se oli 4,4 prosenttia miinuksella. Miten tässä voidaan ilkkua koko ajan siitä?

Minusta nyt kannattaisi kyllä hakea parlamentaarista yhteistyötä ja lähteä ratkaisemaan tätä ongelmaa yhdessä. Ei enää kaksi vaalikautta riitä, sillä olemme liukumassa niin syvälle velkasuohon tässä tilanteessa. Nyt ei kannattaisi tehdä näitä tehottomia yhteisöveron alennuksia, jotka eivät luo kasvua mutta velkaannuttavat Suomea [Puhemies koputtaa] miljardi euroa joka vuosi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Bergbom, olkaa hyvä.

15.29 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ehkä tässä kaipaasi oppositiolta vain jonkunäköistä johdonmukaisuutta omissa puheissanne: Te olette todenneet tämän hallituskauden aikana, että te vastustatte sopeutuksia, vastustatte veronkorotuksia. Sitten te syytätte, että täällä leikataan liian paljon, leikataan liian nopeasti tai sitten leikataan liian vähän. Miksi ette korota veroja? Miksi korotatte veroja? Miksi kevennätte verotusta? Miksi ette kevennä verotusta? Vahvistatte kasvua, miksi ette vahvista kasvua? Ja kun vahvistetaan kasvua, niin vahvistetaan kasvua väärällä tavalla. Ei minkäänäköistä johdonmukaisuutta. Ainoa teidän johdonmukainen kritiikkinne on se, että arvostellette hallitusta kaikesta, mihin ette itse pystyneet. Tosiasiaan on se, että myös seuraavalla hallituskaudella joudutaan tekemään hyvin merkittävä määrä sopeutuksia, ja kyllä alkaa tässä kohtaa kiinnostamaan, mikä on se keskustan tai sosiaalidemokraattien vaihtoehto. Noin 10 miljardia euroa pitää tehdä sopeutuksia. [Antti Kurvinen heiluttaa papereita] —

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Tuo teidän paperinne ei ole, edustaja Kurvinen, vaihtoehto. Se on tyhjä paperi vailla minäkäännäköistä järjestämistä esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.30 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Valtiovarainministeri Purra, te puheessanne sanoitte, että hallitus ajattelee isoa kuvaa. Ehkä niinkin, mutta vaikuttaa siltä, että hallitus ei ajattele pientä ihmistä, ei ajattele opiskelijaa, ei työtöntä, ei pitkäaikaissairasta, ei pienituloista työntekijää. Te, ministeri Purra, puhuitte myös, oppositiopuolueiden ehdotuksiin viitaten, omaisuuden konfiskoinnista. Konfiskointi tarkoittaa kai suomeksi kutakuinkin takavarikointia tai haltuunottoa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Sitähän se on!] Onko teidän mielestänne verotus takavarikointia tai haltuunottoa? Se kuulostaa erehdyttävän paljon puheelta, jota äärioikeisto viljelee, kun se väittää, että verotus on varkautta. Ehkä voitte selventää, miten valtiovarainministerinä suhtaudutte todella näihin opposition verotusehdotuksiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Norrback, varsågod.

15.31 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Opposition tehtävähän on kyseenalaistaa hallituksen linjauksia, kyseenalaistaa hallituksen politiikkaa, ja se on tehty minun mielestäni aika ansiokkaasti täällä tänään. Mutta oppositiolla on myös toinen tehtävä. Minä en tiedä, tietääkö oppositio, mikä se tehtävä on. Se on luoda vaihtoehto, että voidaan verrata.

Ärade talman! När jag har lyssnat på debatten här i dag så hade jag nog väntat flera inlägg om vilka olika alternativ som finns till regeringens politik. När det gäller socialdemokraterna så tycker jag att linjen varit klar under hela den ekonomiska debatten. Man kan kalla det den så kallade nej-linjen: nej till arbetslivsreformer, nej till inbesparingar, nej till tillväxtåtgärder. Det har tydligt kommit fram. ”Ja” har jag inte hört så mycket av.

Tiden tar slut. Jag tar mera talturer sedan och kommenterar mera. — Tack.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack. — Edustaja Minja Koskela, olkaa hyvä.

15.32 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus, te väitätte, että leikkaaminen on pakko, mutta tänä keväänä pakko väistyi rikkaiden veronalennusten tieltä. Veroalet eivät pienituloisimpia auta, sillä muistuttaisin nyt vielä, että ay-jäsenmaksun verovähennysoikeuden poisto syö kokonaan, siis kokonaan, pienituloisten verotuksen keventämisen. Eli se siitä pienituloisten muistamisesta.

Ja kun te, valtiovarainministeri Purra, täällä sanailitte istunnon alussa käärmehuilusta, niin kyllä se on perussuomalainen puolue, joka on tanssinut EK:n ja kokoomuksen käärmehuilun mukaan. Pienituloisilta leikkaaminen todellakin käy, ja duunareilta leikkaaminen todellakin käy. Kokoomus tekee toki hallituksessa juuri sitä politiikkaa, mitä kokoomukselta on totuttu näkemään, mutta myös perussuomalaiset ovat nyt näyttäneet todelliset kasvonsa. Tämä hallitus ajaa rikkaiden etuja. Sitä te teette hyvin, mutta talouspoliittisesti se on vähintäänkin falskia.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Poutala, olkaa hyvä.

15.33 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Velan taittaminen ei ole vain talouskysymys, vaan kyse on myös sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta. Meidän on huolehdittava siitä, että lapsilla ja nuorilla on tulevaisuudessa vahva hyvinvointiyhteiskunta, ei vain kaunista muistoa siitä. Kristillisdemokraateille on tärkeää, että sopeutukset tehdään mahdollisimman inhimillisesti: perheitä tukien, pienituloisista ja ikäihmisistä huolehtien ja panostaen koulutukseen sekä siihen, että työnteko on aina kannattavaa.

Vaikeista olosuhteista huolimatta Orpon hallitus tuo Suomeen suunnanmuutoksen: viime hallituskauden velkalaiva on kääntymässä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mitä ihmettä?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

15.34 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Orpo, minä onnittelen teitä. Te olette todellinen velkaministeri, ja te tosiaan kipparoitte tätä velkahallitusta, joka kristillisdemokraattien puheenvuoron mukaisesti muuttaa suuntaa: alaspäin uppoaa. Teidän hallituksenne, arvoisa pääministeri, tulee olemaan Suomen historiassa eniten velkaa ottava hallitus. Te lyötte kevyesti teidän kaksi vuotta parhaamane edellisen hallituksen velkalukemat. Taustalla tietysti, puhemies, on totaalinen epäonnistuminen talouskasvun luonnissa, kasvupolitiikassa ja elinvoiman luomisessa.

Pääministeri Orpo, teidän oma hallituksenne on myrkyttänyt Suomen ilmapiirin. Valtiovarainministeri Purran maailmanlopun puheet ovat saaneet viimeisenkin suomalaisen lopettamaan remontin tilaamisen tai auton vaihtamisen. Ette te voi samaan aikaan pelotella ihmisiä, jakaa ihmisiä kahtia, ja sitten toivoa tällaista kaunista auringonpaistetta, vaihtaa puhetta viikossa.

Arvoisa pääministeri, kun me katsomme tätä tilannetta, mihinkä Suomen talous on ajettu, niin olisiko nyt viimeinen hetki ottaa nämä keskustan kasvupolitiikan keinot käyttöön? [Puhuja näyttää paperinippua] Täällä on [Puhemies koputtaa] yli 50 verifioitua, hyvää toimenpidettä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.35 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Se, mistä olen huolissani, on se, että Suomella ei ole minkäänlaista visiota tulevaisuuteen. Mitä me haluamme tehdä? Me tiedämme, että yritykset ja yrittäjät ovat ainoat, jotka pystyvät tämän meidän velkaantumisen saamaan loppumaan ja pienenemään. Kaikki täällä ovat huolestuneet velkaantumisesta, se on ihan selvä. Mutta mikä meidän visio on? Ainoa, mitä me ollaan tehty nyt, on yhteisöveron alennus kahdella prosentilla — ei varmastikaan johda kasvuun, sen voin taata teille. Eli me tarvitaan visio siitä, mihin haluamme viedä Suomea.

Haluaisin, pääministeri, kysyä, mikä on teidän pitkän tähtäimen suunnitelmanne, koska se ei voi mennä niin, että välillä painetaan jarrua ja säästetään, yhtäkkiä pannaan satanen lasiin ja tuhlataan. Pitää olla joku pitkän tähtäimen suunnitelma. Kertokaa se, pääministeri, meille.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.36 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eihän siitä pääse yli eikä ympäri, että tämän hallituksen velkalupaukset on karnealla tavalla petetty, karnealla tavalla. [Keskustan ryhmästä: Kyllä!] Ennen vaaleja siis luvattiin suomalaisille lopettaa velaksi eläminen. Suuret olivat puheet, mutta tosiasiassa tämä hallitus ottaa eniten velkaa Suomessa, enemmän kuin mikään edeltävä hallitus. Se on se velkakiipari Orpon tulostaulu suomalaisille, ja nyt näitä lukuja on syynännyt jopa Euroopan komissio, ja vain hiuksenhienosti Suomi vältti joutumasta EU:n tarkkailuluokalle. Vain poikkeuslausekkeiden turvin täpärästi vältettiin tämä tarkkailuluokka.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, valtiovarainministeriön kansliapäällikkö Majasen tarkkailuluokalle te kyllä olette joutunut, sillä hän joutui poikkeuksellisesti oikaisemaan puheitanne velkaantumisen taittumisesta tämän vaalikauden loppuun mennessä. Voitteko te nyt tunnustaa eduskunnan edessä, että te annoitte väärän todistuksen eikä valtiovarainministeri ole sanonut, että velkaantuminen taittuu [Puhemies koputtaa] vaalikauden loppuun mennessä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

15.37 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kopran puheenvuorossa vakuuteltiin, että hallitus kantaa aidosti huolta taloudesta, ja pääministeri Orpo, te sanoitte, että ihmiset tarvitsevat myös toivoa. Jos te aidosti kantaisitte huolta taloudesta ja toivosta, niin te ette poraisi miljardiluokan aukkoa valtion verotuloihin yhteisöveroa alentamalla tässä tilanteessa, jossa me tiedämme, että tulevien vuosien menopaineet ovat aivan historiallisen suuria. Te ette syventäisi lapsiperheköyhyyttä ja sysäisi ihmisiä toimeentulotuelle. Te ette, hyvänen aika sentään, leikkaisi koulutuksesta, kuten te olette nyt jälleen tekemässä.

Vihreiden vaihtoehto on toisenlainen. Me suhtaudumme vakavasti paitsi tähän taloudelliseen velkaan myös siihen hyvinvointi- ja ympäristövelkaan, jotka ikävä kyllä kaikki kolme tämän hallituksen johdolla kasvavat mittavasti.

Arvoisa puhemies! On minustakin kyllä silmiinpistävää, miten iso osa hallituksen puheista keskittyy opposition nälvimiseen ja syyllisten etsimiseen jostain muualta, jopa sieltä ministeriaitiosta käsin. Olen kiinnittänyt tähän huomiota aikaisemminkin, [Puhemies koputtaa] ja vaikuttaa siltä, että kokoomusta myöten tämä hallitus on omaksunut niin sanotusti perussuomalaisten pelikirjan, jossa hyökkäys on aina paras puolustus.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

15.39 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa herra puhemies! Poliitiikka on todellakin arvovalintoja, kuten valtiovarainministeri tuossa alussa totesi. No, te olette ministeriaitiosta nyt toistelleet useaan otteeseen näitä pieni- ja keskituloisten verotuksen kevennyksiä, mutta arvoisa valtiovarainministeri Purra, eivät ne veronkevennykset siellä kaikista pienituloisimpien tileillä näy. Heille näkyvät sosiaaliturvan leikkaukset ja heille näkyvät palveluiden leikkaukset. Arvoisa valtiovarainministeri, kaikkea tätä te olette perustellut sillä, että on pakko. Te olette sanonut, että nämä päätökset ovat teille vaikeita mutta nyt on pakko leikata. Mutta tänä keväänähän tuli todistetuksi, että ei teidän ole ollut mikään pakko leikata

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kaikista heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä, kun nyt te olette voineet kuitenkin antaa veronalennuksia suurituloisille velaksi, ja se on tämän hallituksen arvovalinta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

15.40 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Tämä Orpon hallitus näyttää tosiaan rakentavan suomalaisille ennätyksellistä velkavuorta, eikä oikeastaan se koko kuva ole vielä edes näkyvissä. Useat talousviisaat ovat kritisoineet myös hallituksen tapaa rahoittaa veronalennuksia muun muassa pikavippaamalla miljardi euroa Eläkerahastosta. Tämä ei toki ole ensimmäinen kerta, kun hallitus luovasti kaunistelee velkapolitiikkansa jälkiä ja siirtää ongelmia seuraajilleen. Olette jo aiemmin päättäneet luopua valtion omaisuudesta jopa neljän miljardin euron edestä. Rahaa on näin löytynyt niin yksityisen terveydenhuollon Kela-korvauksiin kuin siihen kuuluisaan tunnin junaankin. Vanha oppi kuuluisi, että osta halvalla ja myy kalliilla, mutta, hyvä hallitus, nyt näyttää siltä, että te olette politiikallanne ottamassa ison riskin toimia juuri päinvastoin, omaisuuden kun voi myydä vain kerran. Arvoisa valtiovarainministeri, kysynkin teiltä: onko tämä tällainen pikavippipolitiikka teidän mielestänne todella kestävä tapa rahoittaa julkisia menoja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kauma on tainnut poistua. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.41 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä vasemmiston välikysymys on vähän kuin Putte Possun nimipäivät: keskusta ja demarit haikailevat menneitä rahan jakamisen juhliaan toukokuun kihlauksen nimissä, ja ulos välikysymyksestä jätetyt vihreät voivottelevat, että kunpa saisimme olla mukana. [Naurua oikealta]

Arvoisa valtiovarainministeri Purra, teidän tehtävänne ei ole ollut helppo. Olette kuitenkin hoitanut tehtävänne sen vaatimalla päättäväisyydellä. Vaikeita päätöksiä on pitänyt tehdä. [Antti Kaikkonen: Kokoomus on tyytyväinen!] Ei velalle rakennettu hyvinvointiyhteiskunta loputtomiin kestä. Siksi vahvaa valtiontaloutta pitää tavoitella.

Arvoisa puhemies! Ministeri Purra, katsoinko oikein: jos olisimme jatkaneet Marinin hallituksen, keskustan Saarikon ja sosiaalidemokraattien talouspolitiikan linjalla, niin nyt velkaa otettaisiin neljä miljardia enemmän kuin tällä hetkellä otetaan? Katsoinko tämän oikein? Voitteko vahvistaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.42 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vähän tuntuu kyllä siltä, että tämä velkakeskustelu nyt siellä hallitusriveissä menee hiukan tunteisiin. On ehkä hiukan kiusallista, kun te mielellänne puhutte tässäkin keskustelussa kaikkien muiden hallitusten velkaantumisesta ja arvostelette sitä näissäkin puheissa niin kovin sanoin mutta yhden asian unohtatte, arvoisa pääministeri: te, joka Suomen kansalle suorassa tv-lähetyksessä lupasitte, että nyt on aika lopettaa velkaantuminen, kaikista näistä hallituksista, joita te tänäänkin olette täällä haukkuneet, olette se, joka on tuonut eduskuntaan esityksen, että otatte enemmän velkaa kuin yksikään aiempi, myös se edellinen, haukkumanne hallitus. [Ben Zyskiewicz: Eli olisi pitänyt säästää enemmän?]

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Arvoisa puhemies! Tässä kuultiin myös uutinen, kun sanoitte, että ette voinut kuvitella, että Ukrainan sota pahenee. [Puhemies koputtaa] Siis oliko näin, että teidän lähtökohtanne talouspolitiikalle oli se, että te toivoitte, että Ukrainan sodassa tulee nopea loppu? [Puhemies koputtaa] Voitteko hiukan tarkentaa tätä aikaisempaa lausuntoanne? [Välihuutoja oikealta — Ben Zyskowicz: Ettekö te sitä toivo? — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Mihin tämä arvionne nojasi?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

15.44 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuosta edustaja Kaikkosen listalta jäi vielä puuttumaan syyllisistä tämä keskustan tyhjä paperi. Se kannattaa lisätä sinne listaan.

En tiedä, paljonko puheaikaa pitäisi oppositiolle tässä salissa antaa, että sieltä puheenvuorojen seasta tulisi yksikin ratkaisu tai vaihtoehto. Tämä on erittäin mielenkiintoinen kysymys, erityisesti huomioiden, että seuraavalla kaudella todellakin se kymmenen miljardia sieltä tarvitsisi leikata lisää. Kuulisin mielelläni niitä vaihtoehtoja, mitä oppositiolla on tähän esittää.

No, minä aloitan. Tässä sekä oppositiolle että osalle hallitusta ratkaisu ja vaihtoehto: lähtekää perussuomalaisten järkilinjalle vaatimaan ilmastotoimien peruuttamista tai viivästyttämistä. Aika paljon tätä järjenkäyttöä me saimme jo hallitusohjelmaan mukaankin, vaikkapa tämän teidän hallituksenne päättämän jyrkän jakeluvuorituksen nousun taittamisen ja satojen miljoonien kilpailukykyedun suomalaiselle logistiikalle sitä kautta. Tukekaa siis näitä meidän esityksiämme, niin että saadaan taloutta pelastettua ilman, että se haittaa varsinaisesti yhtään mitään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

15.45 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus asetti tavoitteekseen Suomen velkasuhteen vakauttamisen hallituskauden loppuun mennessä. No, tämä ei tosiaan tule toteutumaan. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan velkasuhde jatkaa kasvuaan hallituskauden loppuun saakka eikä siis vakaudu. No, kun maalia ei synny, hallitus päätti siirtää maalitolppia. Uusi tulkinta on, että velkasuhteen vakauttaminen tarkoittaa velkasuhteen kasvun pysähtymistä yhdeksi vuodeksi, ja tämä tehdään vipaamalla miljardin edestä työntekijöiden eläkerahoja Valtion Eläkerahastosta. Eikö, arvoisa hallitus, tämä ole älyllisesti hieman epärehellistä? Ja samalla kun olette epäonnistuneet talouspolitiikassanne, olette aiheuttaneet suomalaisessa yhteiskunnassa valtavaa inhimillistä vahinkoa. Lisäätte suomalaisten eriarvoisuutta ja ahdinkoa saavuttamatta mitään julkilausuttuja tavoitteitanne. Te esitätte, että tekisitte järkivalintoja, mutta kylmiä arvovalintoja nämä ovat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lintilä, olkaa hyvä.

15.46 Mika Lintilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on arvosteltu välikysymyksen tekoa, mutta pidän sitä hyvin perusteltuna. Jos me ajatellaan velkaantumista, työttömyyttä, konkurssien määrää, poukkoilevaa vero- ja talouspolitiikkaa ja ihmisten luottamusta taloutensa kehitykseen, niin missä tilanteessa tehdään välikysymys,

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

jos ei tällaisessa tilanteessa? Siitä olen teidän kanssanne samaa mieltä, että tämä ei oikene yhdessä kaudessa, ja sen vuoksi olisi hyvä laittaa parlamentaarinen työ tämän pohjalta liikkeelle, koska voi olla, että vaalit muuttavat seuraavan hallituksen kokoonpanoa ja olisi ehkä syytä käydä sitä laajemmalla rintamalla läpi. Kun tiedetään nämä luvut ja me ollaan kuultu hallituksen selitykset tilanteeseen, niin oikeastaan minun on pakko kysyä teiltä: Kuinka tyytyväisiä te olette niihin tuloksiin, joita te olette saaneet aikaiseksi teidän talouspolitiikallanne? [Puhemies koputtaa] Pääministeri jakoi tuossa jo vähän kevytmielisesti kouluarvosanoja, joten käytetään samaa mittaria, 4:stä 10:een.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

15.47 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Edustaja Joonas Räsänen sanoi, että hän ei vuoden 23 vaalien alla kiertänyt lupaamassa velkaantumisen hallitsemista. [Välihuutoja vasemmalta] — Ei todella, hän ei siis kiertänyt lupaamassa velkaantumisen hallitsemista. — [Suna Kymäläinen: Lopettamista!] Herra puhemies, ei todellakaan kiertänyt. Nimittäin edustaja Heinonen tässä vieressä näytti vähän demareitten vaaliohjelmasta, eli Joonas Räsänen kiersi lupaamassa lisää rahaa köyhille, eläkeläisille, yksin asuville, opiskelijoille ja niin edelleen ja niin edelleen. Auta armias, jos edustajat Joonas Räsänen ja Harakka ja kumppanit olisivat vaalit voittaneet ja tällä ohjelmalla olisi lähdetty liikkeelle. Mikä olisi velkavauhti nyt?

Edustaja Lintilälle sanon: Välikysymykset ovat kyllä paikallaan. Mutta onhan se irvokasta, että porukka, joka on vastustanut suunnilleen kaikkia hallituksen säästöesityksiä, tekee välikysymyksen velkaantumisesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

15.48 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä, sosiaalidemokraatit ovat aina puhuneet oikeudenmukaisuuden puolesta — aina.

Pääministeri Orpo, te kyllä piditte aikamoista rytinää ennen vaaleja tästä velkaantumisesta ja lupasitte sen lopettaa. Ääni oli kova. Siksi onkin hyvin hämmäntävää se, että juuri teidän johtamanne hallitus on se hallitus, joka tekee velkaantumisen suomenennätyksen. Olisin kuvitellut, että kun tilanne on tämä, niin te olisitte sitten siellä puoliväliriihessä todenneet itse itsellenne, että nyt on korkea aika herätä, samalla tavalla kuin edelliselle hallitukselle te toivotitte. Mutta mitäpä vielä, te teitte täysin päinvastoin: teidän taikaseinälänne taitettiin lisää rahaa yli miljardi kaikkein rikkaimpien ja kaikkein varakkaimpien veronkevennyksiin — veronkevennyksiä varakkaille velalla. Tämä oli teidän taikaseinänne tulos. Pääministeri, kyllä tämä on melkoinen arvovalinta, kun sitä ennen te olette leikanneet kaikkein pienituloisimmilta, olette leikanneet hoitoonpääsystä, vanhustenhoivasta, lastensuojelusta. Mitä ihmeen arvovalintoja nämä ovat? Ei näillä arvovalinnoilla [Puhemies koputtaa] ainakaan velkaantumista ole kuriin laitettu. [Ben Zyskiewiczin välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

15.50 Juha Mäenpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan ensin keskustaa muistuttaa, että te pakoilitte vastuuta hallitusneuvottelujen aikana. Te jätitte hallitus-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

tunnustelijalle tyhjän paperin. Sillä lailla tämä kysymys on teiltä ihan absurdi, että te nyt olette täällä huolissanne taloudesta. Olisitte kantaneet vastuuta silloin. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Onhan tämä maan tilanne surkea, se on kaikilla tiedossa, mutta kotitalouden velkaantuminen voidaan taittaa vain menoja vähentämällä tai tuloja lisäämällä tai näiden yhdistelmällä. Sama koskee valtiontaloutta. Ongelmalliseksi asian tekee oppositiopuolueiden ja heitä tukevan median rettelöinti hallituksen toimenpiteillä. Jos leikkaa menoja, hallitus tekee mukamas väärin. Jos pyrkii kasvutoimilla lisäämään tuloja, sekin on väärin.

Oppositiossa on aina joku, joka löytää moitittavaa. Teidän pitää tunnustaa se, että kansainvälinen suhdanne ja Ukrainan [Puhemies koputtaa] sota vaikuttavat tilanteeseen, minä oppositio ja myös media [Puhemies koputtaa] usein jättävät tarkoituksella huomiotta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

15.51 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Siitä olemme yhtä mieltä, että hallitus on luvannut lopettaa velkaantumisen. Siitä näyttää olevan vielä epäselvyys, että hallitus on johtanut tätä maata kaksi vuotta ja heitti hanskat tiskiін puoliväliriihen jälkeen.

Arvoisa pääministeri, te nauroitte, kun edustaja Kaikkonen kuvaili hallituksen toimintaa norsunluutorniksi. Minua se ei naurata. Jopa valtiovarainministeriön korkein johto on joutunut oikomaan pääministerin velkalupauksia mediassa. Käsitys todellisuudesta on erilainen, ja nyt olisi korkein aika tehdä käänne parempaan. Tosiasioiden tunnustamista se tässä tilanteessa vaatisi.

Arvoisa pääministeri, kun keskusta on esittänyt toimia, esimerkiksi Viron veromallia — siirtymistä semmoiseen järjestelmään, että yritykset voisivat kasvaa nopeammin — tai esimerkiksi työttömyysturvan kattoa, niin miten te suhtaudutte keskustan kasvuesityksiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Satonen, olkaa hyvä.

15.52 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on rehellistä tunnustaa se, että sekä edellinen että tämä nykyinen hallitus ovat olleet hyvin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa, ja on ymmärrettävää, että velkaa on otettu molemmilla vaalikausilla. Mutta tässä on iso ero, että edellinen hallitus ei edes käynyt sellaista keskustelua, että pitäisikö valtiontalouden menoja priorisoida, pitäisikö jostain säästää. Tällaista keskustelua ei lainkaan käyty. Sen sijaan tämä hallitus, kuten pääministeri sanoi, on tehnyt jo kuuden miljardin edestä selviä säästötoimia. Toinen asia, jonka edellinen hallitus jätti lähes kokonaan tekemättä, oli rakenteelliset uudistukset, joita nyt on tehty paljon esimerkiksi työmarkkinoilla. Ainoastaan eläkeputken poiston teitte. Se oli sinänsä hyvä asia mutta vaikuttaa pitkässä juoksussa. Eli molemmat ovat joutuneet ottamaan velkaa ja jatkossakin joudutaan ottamaan, mutta olennaista on se, että asioita pystytään pistämään tärkeysjärjestykseen. Se on nyt kyetty tekemään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

15.53 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tosiaan ottaa enemmän velkaa kuin se paljon parhaamansa edeltäjä, mutta mihin tarkoituk-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

seen tätä velkaa otetaan ja on otettu? Sanna Marinin hallitus joutui poikkeustoimilla torjumaan maailmanlaajuisia pandemiaa. Orpon—Purran hallituksen suurin kansanterveydellinen ongelma liittyy nikotiinipusseihin. Teidän ennätysvelkaantumiseen on kaksi syytä. Ensimmäinen syy on talouden tarveleminen, toinen on kaverikapitalismi. Talous on tarvelty. Peritte ennätystyöllisyyden, mutta olette saaneet aikaan sata uutta työtöntä joka päivä, lähes kymmenen uutta konkurssihakemusta joka ikinen päivä mukaan lukien viikonloput. Siinä paloi teillä ainakin kolme miljardia. Samaan aikaan kun leikkaatte puolustuskyvyttömyiltä, annatte miljardi euroa kaikkein rikkaimmille suomalaisille. Pääomatulojen saajille on lahjoitettu veroale velaksi. Eli kysymys kuuluu, arvoisa valtiovarainministeri Purra: voitteko peruuttaa tämän vastuuttoman yhteisöveron miljardialen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

15.54 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitus tukee talouskasvua monin jo aiemmin päätetyin toimin, kuten toteuttamalla työllisyyttä lisääviä rakenteellisia uudistuksia, kohdentamalla t&k-rahoituslain mukaiset panostukset talouskasvun edellytyksiä tukeviin kohteisiin ja toimeenpanemalla määräaikaisen investointiohjelman. Sen lisäksi hallitus on tehnyt puoliväliriihessä merkittävästi uusia toimia, jotka parantavat työnteon kannustimia, vahvistavat suomalaista ostovoimaa ja tukevat investointien ja yrittämisen edellytyksiä. Hallitus on muun muassa nostanut lapsilisiiä, lapsivähennys on palautettu ja sitä korotetaan, pieni- ja keskituloisten verotusta lasketaan, ruuan alvia lasketaan hitunen, omaishoidon tuen alinta maksuluokkaa korotetaan, ja puolustukseen tulee myös lisäyksiä. Lisäksi terapiatakuu astui toukokuussa voimaan. Nämä ovat toimia, jotka tuovat inhimillistä hyvää heille, joita ne koskettavat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

15.56 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Suomella ei ole ollut talouskasvua 18 vuoteen, ja tämä on itse asiassa pahempi ongelma kuin itse velkaantuminen. Mutta tässä tilanteessa me emme saa unohtaa, että tässä on toki vaikutuksia sillä, että suhdanne on huono, mutta myöskin sillä, että hallituksen on aivan välttämätöntä panostaa puolustukseen ja muutenkin varautumiseen. Samaan aikaan, kun oppositio kritisoi, että hallitus joutuu tekemään näitä panostuksia, sillä on myöskin kustannuslappu ja hallitus joutuu etsimään sitten muita kohteita, joista lähteä etsimään myöskin säästöjä, jotta myöskin puolustusmenoja voidaan sitten lähteä kattamaan.

Mutta se, mitä minä tässä salissa kaipaisin tällä hetkellä todella paljon, on itse asiassa Ruotsin sosiaalidemokraattinen puolue. Siellä Ruotsin SDP teki monia niitä uudistuksia, joita tämä hallitus on tällä kaudella tehnyt. Tämä hallitus on joutunut tekemään niitä todella nopealla aikataululla, ja moni niistä on mennyt maaliin nyt jo kahden vuoden aikana, muun muassa työmarkkinauudistukset ja luvitukset. Ja kun tässä moni demari viime viikolla kävi myöskin tapaamassa sisarpuoluetta Ruotsissa, niin toivottavasti [Puhemies koputtaa] ei vain juotu kahvia vaan myöskin oppi otettiin mukaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

15.57 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun katsotaan velkapolitiikkaa yleensä missä tahansa maassa, niin pitäisi rohjeta katsoa lähitulevaisuuden investointeja, miten siinä maassa menee — tällä kertaa Suomessa. Kyllä meidän tilanne Suomessa on, kun katsoo rakastamaani metsäteollisuutta ja metsäalaa, että me olemme menossa kolinalla alamäkeen.

Ajelin tuossa kuntavaalikampanjan aikaan eri puolilla Suomea katsomassa, miten kamalassa kunnossa tämä maa on. Valtavat määrät arvopuuta poltetaan tämän älyttömän ilmastopolitiikan takia. Se maksaa meille energiana aivan hillittömästi, ja metsäteollisuus hiiptuu. Olemme kohta tilanteessa, että tehtaita pannaan kiinni. Ennen kaikkea se arvokasvu, mikä lisäarvoa tuottaa, kun vientiteollisuudessa myydään tavaraa ulkomaille Suomesta, on se kasvun ydin.

Mielestäni tässä teidän tulisi tehdä täyskäänös ja ruveta tekemään aitoa kasvupolitiikkaa. Tämä ilmastopolitiikka, mitä sieltä nyt on tulossa, ennallistamiset, metsäkadot ja monitoroinnit sun muut, syö meidän kasvua koko ajan. Kuinka moni, arvoisat ministerit, teistä pistää ennallistamiseen rahaa vaikka 700 miljoonaa euroa vuodessa, kun meidän suopellot, viljapellot ja kasvumetsämaat pistetään [Puhemies koputtaa] veden alle? Lähdettekö siihen humppaan mukaan? Toivottavasti ette.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.58 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyys on tietenkin ykkösasia, jos valtiontaloutta aiotaan hoitaa. Tässä vain on semmoinen tilanne, että nämä niin sanotut rakenteelliset uudistukset tai leikkaukset eivät ole sitä tuoneet. Meillä on työllisyysaste VM:n ennusteen mukaan sellainen, että vuonna 2023 ollut työllisyysaste saavutetaan vasta vuonna 2029 — kuuden vuoden päästä siitä, kun hallitus on aloittanut. Tässä on tämmöinen kuuden vuoden kuoppa, ja nyt näillä työllisyysasteen korjauksilla viedään myöskin valtiontaloutta miinukselle. Oli laskettu kaksi miljardia tälle 100 000:lle, nyt ollaan miinuksella 50 000, niin että kolme miljardia euroa tästä talouden tasapainottamisesta on tämmöisessä tilanteessa, ja sitä ei tässä ole näkynyt. Kysynkin: koska te arvelette, että tämä kolme miljardia tasoittuu valtiontaloudessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

15.59 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sosi-aali- ja terveystalouden tilanne on jatkuva huolenaihe tuolla maakunnissa. Myös viimeisimmissä alue- ja kuntavaaleissa pääpuheenaihe oli sotepalvelut. Vaaleissa saivat luottamusta ne puolueet, joilla oli sama tilannekuva kuin kansalaisilla. Suomessa on sote kriisi, eikä vain oppositio ole se, joka maalailee kauhukuvia, vaikka pääministeri on näin väittänyt.

Arvoisa pääministeri, nyt kun suomalaiset ovat osoittaneet haluavansa inhimillisempää sotepolitiikkaa, aiotteko helpottaa hyvinvointialueitten tilannetta ja antaa alueille niitten pyytämää lisää aikaa kertyneitten alijäämien kattamiseen, jotta ihmiset saisivat niitä vanhus-tenhoitopaikkoja ja pääsisivät ylipäättänsä hoitoon? Ajoissa hoitoon pääseminen on myös julkisen sektorin ja valtiontalouden kannalta hyvä asia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

16.00 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että olen hieman pettynyt opposition keinoihin ja niihin asioihin, mitä te täällä nostatte esille. Ainakin oman käsitykseni mukaan tämän hetken suurimpia ongelmia Suomen yhteiskunnassa on tuottavuuden trendinomainen lasku. Me kaikki olemme yhtä mieltä siitä, että Suomeen tarvitaan kasvua ja investointeja — eihän niitä sosiaalietuuksia muuten voida rahoittaa.

Mutta olisin toivonut, että te olisitte nostaneet esille ilmiselvän ongelman, joka on joka puolella Suomea ja erityisesti vähän kasvukeskusten ulkopuolella: yritysten ja maatalousyrittäjien suuret ongelmat rahoituksessa. Niiden on erittäin vaikea saada pankista lainaa, ja se taas johtaa siihen, että Finnveran takaus- ja lainainstrumentit eivät aktivoidu. Eli tämä on semmoinen kysymys, johon meidän, koko salin, pitäisi yhdessä hakea lääkkeitä, siihen, mikä on mahdollista. Me emme pysty pankkien luotonantopolitiikkaan vaikuttamaan, mutta voidaan arvioida esimerkiksi Finnveran tulevaa roolia, sitä, miten saamme yrityksille rahoitusta paremmin [Puhemies koputtaa] ja miten saamme maatalousyrittäjien investoinnit varmistettua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

16.01 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa keskustelua on varmaan hyvä muistaa Mauno Koiviston oppi usean vuosikymmenen takaa, että talouspolitiikka on aina väärää. Kun katsotaan eri tahoilta, niin se on jonkun tahon mielestä aina väärää, ja toinen opin osa on, että jälkikäteen vasta tiedetään, kuinka väärää se on ollut. Nyt mitä tulee tämän hallituksen toimiin kahden vuoden jälkeen, voidaan katsoa, että siinä on aika paljon väärää, koska tulokset näyttävät sitä. Nyt olisi sen nöyryyden aika, että pitäisi hakea yhdessä ne ratkaisut näin syvään velkaongelmaan kuin mitä Suomen kansantaloudella on.

Tässä esimerkiksi kollegat tästä keskeltä ovat esittäneet ihan syystä, että tällaisessa tilanteessa pitäisi lähteä yhdessä hakemaan niitä ratkaisuja eikä viimeisen kirjaimen mukaan taustavoimia tyydyttää näillä ikään kuin paniikkiratkaisuilla, joita hallitus tässä riiehessään teki. Olisi pikemminkin haettava ne luottamuksen tekijät, joilla talouskasvua vahvistetaan ja pystytään pitkällä tähtäimellä [Puhemies koputtaa] sitten hoitamaan nämä velkaongelmat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

16.03 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tosiasia, että korkomenot ovat tänä vuonna jo suuremmat kuin koko valtion rahoitusosuudet korkeakoulusektorille. Velka ei ole enää vain tulevaisuuden ongelma, vaan se vaikuttaa jo nyt.

Keskustan ja demareiden rahaa on -hallitus luotti siihen, että nollakorkojen aika jatkuu ikuisesti. Nyt tämä porukka tehtailee välikysymyksiä omista velkojen koroistaan. Te ette säästäneet mistään, ette mistään. Saitte Sipilän hallituksen jäljiltä melko tasapainoisen talouden ja lähditte sitten jakamaan rahaa. Nyt te jatkatte samalla linjalla: vastustatte kaikkia säästöjä. Teillä punamultaa virittävillä ei ole takataskussa, ei edes povitaskussa, rahaa. Teillä suu käy kritiikkiä ja välikysymystehdas tuottaa liukuhihnalta näitä kysymyksiä.

Keskusta perää täällä yhteistä parlamentaarista ryhmää talouden suunnittelun osalta. Miten se olisi mahdollista, [Puhemies koputtaa] kun tilannekuva on näin kovin erilainen?

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Me satsaamme turvallisuuteen, [Puhemies koputtaa] huoltovarmuuteen, työn tekemiseen ja yrittäjyyteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

16.04 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomus peloteli ennen vaaleja suomalaisia velalla. Vaalien jälkeen alettiin puhua velkalaivasta, jonka ruoriin tarttuivat myös muut hallituspuolueet. Tämän velkalaivan polttoaineena on toiminut alusta asti oikeistoideologia. Kannelta on heitetty köyhiä, sairaita ja opiskelijoita. Tilaa on tehty veronalennuksille, joita on kohdennettu rikkaille ja suuryrityksille, tukiaisia taas terveysjäteille vasten asiantuntijoiden näkemyksiä. Unohtunut on tavallinen suomalainen.

Arvoisa pääministeri, voidaan todeta, että laivanne on ajanut karille ja sitä hinaamaan on kaivettu siltarahaa Eläkerahastosta ja selityksiä menneestä. Nämä eivät kuitenkaan peitä alleen kasvavaa työttömyyttä, kasvavia konkursseja eivätkä sitä kasvavaa velkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan nyt viiden minuutin vastauspuheenvuoron valtiovarainministeri Purralle, ja sitten jatkamme debattia.

16.05 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa puhemies! Miksi tämä välikysymys on — kuten edustaja Zyskowicz vai kuka sitä niin kutsui — irvokas? Se on sitä juuri siksi, että leikkauksia, joita tämä hallitus on tänne tuonut merkittävästi, te olette vastustaneet, tältä puolelta uskoakseni kaikkia ja sieltä lähestulkoon kaikkia. Te olette vastustaneet niitä joitakin veronkorotuksia, joita me olemme joutuneet tekemään. Te puhuitte siitä, että taloutta ei panna kuntoon leikkaamalla eikä veronkiristyksillä. Te vaaditte lisää kasvutoimia ja veronalennuksia. No, me toimimme tänne merkittävästi lisää kasvutoimia ja veronalennuksia, ja nyt te vastustatte niitä. Siksi tämä välikysymys on sangen irvokas.

Aloitan kahdella rautalangalla. Viime kauden osalta perussuomalaiset, kokoomus, muut hallituspuolueet eivät arvostelleet hallitusta, joka lisäsi menoja kriiseihin liittyen: sekä Ukrainan sotaan, Venäjän aiheuttamaan energiakriisiin tai pandemiaan. Me tuimme niitä. Ongelmaksi muodostuu se, että te piditte kriisioloissa kiinni jo kaikesta sopimastanne, joka käynnistyi sillä, että Antti Rinne, pääministeri, sanoi, että tämän hallituksen ei tarvitse säästää. Sen lisäksi koko kaudellanne te ette kyenneet tekemään lainkaan säästöjä. Te ette kyenneet tekemään talouteen mitään uudistuksia, ettekä myöskään silloin, kun talous lähti merkittävään kasvuun koronan jäljiltä, kyenneet tekemään yhtään vaikeaa päätöstä. Siksi tämä välikysymys on irvokas.

Sen sijaan tämä hallitus — siitä huolimatta, että talouden tilanne on edelleen hankala, koska me emme ole saaneet taloutta riittävällä tavalla kasvuun — tekee merkittävää sopeuttamista. Me olemme tehneet huomattavia uudistuksia tähän yhteiskuntaan, työmarkkinoille, lisäämään työn kannustimia ja niin edelleen ja tehneet ison liudan suoria menosäästöjä, pysyviä menosäästöjä, joista lähestulkoon jokaista te olette vastustaneet. Nämä ovat kuin musta ja valkoinen, nämä kaksi eri asiaa. Niitä ei voi verrata toisiinsa.

Kiinnitin jo eilen lisätalousarviokeskustelussa huomiota siihen, että sosiaalidemokraatit puhuvat siitä, että kaikkein rikkaimmille kohdistetaan miljardin euron alennus. Ylimpien marginaalien lasku 52 prosenttiin eli samaan, mihin esimerkiksi Ruotsi ja hyvin moni muukin Euroopan maa on jo aiemmin kyennyt laskemaan, maksaa staattisesti 350 miljoonaa. Tutkimuskirjallisuuden ja ministeriön asiantuntija-arvion mukaan tämä on kaikkein tehok-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kain kasvutoimi, joka tulee itse rahoittamaan itsensä hyvin voimakkaasti, Ruotsin arvion mukaan 80—120-prosenttisesti. [Suna Kymäläisen välihuuto]

Ilmeisesti te liitätte myös yhteisöveron alennuksen siihen, että se tulisi kaikkein rikkaimmille. Yhteisövero maksetaan yritysten [Antti Kurvisen välihuuto] — kuunnelkaa nyt, niin opitte — verotettavasta voitosta. Yhteisöverokannan alentaminen 18 prosenttiin kohdistuu tasaisesti kaikkiin voitollisiin yrityksiin yrityksen koosta riippumatta. Yhteisöveron määrästä vuonna 2023 pienet ja keski suuret yritykset maksavat suuren osan: 43 prosenttia yhteisöverosta määrätään pienille ja keski suurille yrityksille.

Lisäksi, hyvä oppositio, aika tuoreen, vuodelta 2022 olevan suomalaisen tutkimuksen mukaan, joka on julkaistu jornaalissa Journal of Public Economics, yhteisöverokannan alennuksella on myönteisiä vaikutuksia pienten yritysten toimintaan. [Miapetra Kumpula-Natri: Löysitkö yhtään suomalaista asiantuntijaa?] — Tämä oli suomalainen tutkimus, hyvä edustaja. — Lisäksi ansioverotuksen alentamisella on tietenkin erityisesti yrityksiä hyödyttävä vaikutus. Yritykset jatkuvasti nostavat suomalaisen korkean palkkaverotuksen kasvun esteeksi, ja siihen tämä hallitus puuttuu. Samoin liian jyrkkä progressio on ollut selkeä kasvun este. Kun tämä yhdistetään näihin uudistuksiin, joita me teemme esimerkiksi paikalliseen sopimiseen, on helppo ymmärtää, että tulos on varsin hyvä.

Hyvä puhemies! Huomasin, että sosiaalidemokraatit joutuivat ilmeisesti muuttamaan puheenvuoroaan liiallisen alijäämän menettelyn osalta, kun komissio todellakin päätyi siihen, että Suomi ei joudu liiallisen alijäämän menettelyyn. Komissio ymmärtää meidän itärajan tilanteen, meidän merkittävän tarpeemme lisätä puolustukseen ja turvallisuuteen liittyviä menoja ja tämän geopolittisen tilanteen vaikutuksen meidän talouteen, toisin kuin oppositio.

Arvoisa puhemies! Päättän tässä, mutta muutaman asian vielä sanon. Edustaja Pekonen irvaili siitä, että täällä on sanottu, että nyt on ollut pakko sopeuttaa ja nyt on pakko tehdä toimia. [Antti Kurvinen: Te irvaillette!] Kyllä, minä olen tismalleen samaa mieltä. Pakko on nyt. Suomalaisen julkisen talouden tila, talouskasvun puute, on erittäin huolestuttava, ja tämä tulee kohdistumaan seuraavalle ja seuraaville hallituskausille. Joudutaan sopeuttamaan, tekemään edelleen leikkauksia, joudutaan priorisoimaan käytännössä kaikkialla muualla paitsi valtion ydintehtävissä, ja samaan aikaan on välttämättä varmistettava, että tähän maahan saadaan talouskasvua, ja juuri siksi tämä hallitus tekee niitä kasvutoimia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Annan vielä minuutin mittaiset vastauspuheenvuorot puheenvuoroa pyytäneille ministereille Rydman, Martinen ja Multala. — Ministeri Rydman, olkaa hyvä.

16.11 Elinkeinoministeri Wille Rydman (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Oppositiota on syytä kiittää siitä, että ainakin retoriikan tasolla he nostavat valtion velkaantumisen esille. Tässä on vain semmoinen ongelma, että oikea käsi ei tunnu tietävän, mitä vasen tekee, tai suu puhuu eri asioita kuin mitä kädet tekevät. Nimittäin kun hallituksella on ollut alusta lähtien se lähestymistapa, että me pyrimme paitsi tasaamaan velkaantumiskehitystä myöskin luomaan kasvua, niin oppositio on kuitenkin vastustanut kaikissa käänteissä kaikkia niitä rakenteellisia uudistuksia, jotka jouduttavat kasvua, kaikkia niitä menosopeutuksia, jotka hallitus on tehnyt tasapainon saavuttamiseksi, [Anne Kalmarri: Ei keskusta!] ja jokseenkin kaikkia kasvutoimenpiteitäkin, mitä hallitus on lähtenyt tekemään. Tämä on sen vuoksi kovasti hämmästyttävää, että kuitenkin nyt me näemme jo

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

sen, että saamme jokseenkin viikoittain kuulla merkittävistä uusista investoinneista, jotka epäilemättä kertovat siitä, että yritykset ja investorit ovat ottaneet hallituksen toimet hyvin vastaan ja ovat omin toimenpitein nyt ruokkimassa Suomen taloudellista kasvua, niin että kyllä aivan varmasti saamme lähivuosina nähdä [Puhemies koputtaa] myöskin konkreettisia kasvulukuja hallituksen toimenpiteiden johdosta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.13 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Tässä kun opposition puheenvuoroja kuunteli, niin teiltä on selvästi jäänyt huomaamatta se, että meidän taloushan kasvaa jo tällä hetkellä. Meidän kotimarkkinan elpyminen on lähtenyt liikkeelle, koska suomalaisten ostovoima kehittyy tällä hetkellä myönteisesti. Se on hieno asia, sillä tällä hetkellä näyttää siltä, että talouden elpyminen lähtee nimenomaan meidän kotimarkkinasta liikkeelle. Se välittyy seuraavana taas palvelualoille ja siellä taas vastaavasti työllisyyden vahvistumiselle. Meidän ministeriön arvio on se, että näemme totta kai tämän jälkeen tämän kehityksen myös työllisyyden puolella.

Hallitus on tehnyt merkittävän määrän työllisyyttä vahvistavia toimenpiteitä. En muista enää edustajaa, joka viittasi siihen, että hallitus olisi heittänyt kintaat pois. Sehän ei pidä paikkansa. On tehty merkittävä määrä uusia kasvua tukevia toimenpiteitä verotuksen puolella, ja työmarkkinoiden uudistaminen jatkuu edelleen. Edustaja Eestilä totesi tästä rahoituksen saatavuudesta, ja myös siltä osin hallitus tekee uusia toimenpiteitä, jotta nimenomaan yritykset ympäri Suomea voivat investoida ja työllistää lisää. Elikkä työ jatkuu vahvasti tästä eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.14 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pari kommenttia esiintyneeseen keskusteluun.

Ensinnäkin rakentamisesta ja asuntorakentamisesta: Hallitus on tehnyt toimia sen eteen, että rakentaminen pysyisi käynnissä. Sen vuoksi nostimme hallituskauden alkupuolella, kun rakentaminen muuten kysynnän vähäisyyden vuoksi oli alhaista, valtion tukeman asuntotuotannon valtuuksia erittäin merkittävästi. Se on pitänyt asuntotuotannon edes siltä osin käynnissä. Nyt kun näyttää siltä, että talous kasvaa ja ostovoima paranee, hallitus vähentää näitä valtuuksia vähitellen. Samanaikaisesti päätimme puoliväliriihessä merkittävistä asuntorahoituksen helpotuksista, joita olisi toki kannattanut tietenkin tehdä jo aiemmin, jättää vaikka edellisellä hallituskaudella tekemättä esimerkiksi näitä kiristyksiä, joita ei tule meille mistään kansainvälisestä lainsäädännöstä. Tämä helpottaa jatkossa sitä, että yhä suurempi osa suomalaisista uskaltaa sen asuntolainan ottaa, sillä tämän omarahoitusosuuden vaade vähenee ja samanaikaisesti myöskin laina-aikoja voidaan pidentää. [Välihuutoja vasemmalta]

Sen lisäksi [Puhemies koputtaa] kommentoin vielä lyhyesti... — No jaa, nyt taitaa aika loppua. Päätän tähän. Toivottavasti voin saada vielä toisen puheenvuoron jossain vaiheessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tämä on varmasti mahdollista. — Halusiko pääministeri vielä kommentoida tässä kohdassa lyhyesti?

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

16.15 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Heti ensi alkuun tarkennus vielä tähän tilannekuvaan vuodelta 23. Silloin ei valtiovarainministeriökään, jonka ennusteisiin me perustamme meidän talouspolitiikan, osannut arvioida sitä, että sota kestää niin pitkään ja että sillä on niin vakavat seuraukset. Että ei tehdä tästä nyt sen enempää numeroa.

Mutta kyllä, kun tätä keskustelua kuuntelee, keskustalla on vähän yritystä. Toivoisin, että te näkisitte näistä meidän toimista ne kaikki yritystoimintaa tukevat ratkaisut, joita on lukemattomia.

Mutta kyllä se nyt vain niin on, että teidän takkinne on tyhjä. [Puhuja osoittaa sosiaali-demokraatteja] Te luettelette ongelmia, haukutte jokaisen uudistuksen, jokaisen säästön. Te lisäätte rahaa eri paikkoihin, mutta teillä ei ole yhden yhtä oikeaa ehdotusta tähän kokonaisuuteen, tähän vaikeaan tilanteeseen. Te lupaatte tehdä vähän reilummin asioita, mutta mitä se on? [Suna Kymäläisen välihuuto] Se on täysi kysymysmerkki, ja teidän velvollisuutenne, edustaja Lindtman ja teidän joukkueenne, on näyttää suomalaisille, mikä on teidän vaihtoehtonne. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ole!] Näyttäkää teidän todellinen vaihtoehtonne, mitä se reilummin tekeminen tarkoittaa. Tarkoittaako se nyt reilusti lisää velkaa, [Puhemies koputtaa] reilusti lisää veroja?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm on tainnut poistua. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

16.17 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kaikki tässä salissa haluavat kasvua. Se on surullista, että kasvua on tullut vain työttömyyteen, konkursien määrään ja velkaan, ja nämä asiat ovat faktoja. Keskustalla on kasvupaketti, ja sinänsä olen kiittollinen siitä, että sitä on ihan asiallisesti käsitelty, ja toivon, että vieläkin vaan sieltä poimittaisiin asioita.

Mutta haluaisin faktoja oikoa myös tästä veropaketista, minkä tämä hallitus on antanut. Ensinnäkin kertomus siitä, että se kohdistuu pieni- ja keskituloisille: Se ei edes prosentuaalisesti kohdistu pieni- ja keskituloisille. Nimittäin 2 000 euroa tienaa saa 0,7 prosenttia veronkevennystä, vaikkapa 3 600 euroa tienaa saa 0,8 prosenttia, ja otetaan sieltä vielä vaikka 9 000 euroa tienaa, hän saa jo 1,3 prosenttia [Puhemies koputtaa] ja 20 000 euroa tienaa 3,7 prosenttia [Puhemies koputtaa] enemmän. [Puhemies: Kiitoksia, nyt aika on käytetty!] Tuhansissa euroissa nämä erot ovat valtavia. [Antti Kurvinen: Täyttä asiaa Kalmarilta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

16.18 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kyllä kun kuunteleen tätä keskustelua, niin tuntuu, että on unohtunut se, että sivistynyt yhteiskunta mitataan sillä, kuinka se pitää huolta heikoimmistaan, vanhuksista ja lapsista.

Te kerroitte, että ostovoima on kasvanut. Se on varmasti työssäkävillä ammattiliittoyhdistysten hyvien kierrosten jälkeen noussutkin, mutta Suomessa on nyt hyvin paljon epätoivoa. Ihmisillä on nälkää, lapsiperheköyhyys on kasvanut, nälkäjonot ovat pidentyneet, työttömiä on 5 000 enemmän kuin teidän aloittaessanne hallitustyön. [Välihuuto] — 50 000, niin. — Häädöt ja kodittomuus ovat kasvaneet. Sen jälkeen te annatte hyvätuloisille velaksi kahdella miljardilla veronkevennyksiä. [Ben Zyskowiecin välihuuto] Se louk-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kaa syvästi nälkää ja epätoivoa kärsivien oikeudentunnetta. Näin käy, kun ei ole empatiaa politiikassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaleva, olkaa hyvä.

16.19 Atte Kaleva kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Olen tässä nyt kyllä opposition kanssa samaa mieltä siitä, että jos täällä vain syytetään edellisiä hallituksia, niin se ei auta yhtään mitään tähän tilanteeseen. Sitten kun me katsotaan näitä edellisiä hallituksia, niin itse asiassa me kaikki täällä olemme kyllä syyllisiä ihan joka puolella. No, Liike Nyt ei ole — tai itse asiassa on, koska Liike Nyt oli aikaisemmin kokoomuslainen, ja kyllä hänkin on syyllinen. [Naurua]

Ongelma tässä, juurisyy, on se, että Suomi ei ole toipunut 2009 finanssikriisistä. Meillä ei ole ollut talouskasvua sen jälkeen, ja meidän verrokkimaissa talous on kasvanut — meillä ei ole. Siitähän tämä johtuu. Totta kai on ollut pandemia, ja se toi kustannuksia. Venäjän aggressiot Ukrainassa toivat kustannuksia. Mutta näitä rakenneuudistuksia, mitä meidän verrokkimaissa on tehty, me ei ole täällä kyetty saamaan aikaan. Marinin hallitus kyllä sai soteuudistuksen tehtyä, siitä kiitos. Toki se ei ole täydellinen, mutta te saitte sen tehtyä, mitä aikaisemmat eivät saaneet. Siitä pitää antaa kiitosta.

Tämä hallitus on nyt tekemässä työelämän joustavoittamista, rakenneuudistuksia sinne, sosiaaliturvan kannustavuutta. Kaikki nämä on tehty meidän verrokkimaissa 15 vuotta sitten, 20 vuotta sitten. Meillä niitä ei ole saatu aikaan, ja siinä me kaikki ollaan yhtä syyllisiä. Katsotaan nyt eteenpäin, [Puhemies koputtaa] toivon sitä, ja kiitoksia hallitukselle, myös edelliselle, siitä, mitä te olette saaneet aikaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.20 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Ensinnäkin kiitoksia edustaja Kalevalle hyvästä puheenvuorosta. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies! Kuuntelin valtiovarainministerin puheenvuoron ja opin siitä logiikan hallituksen leikkauslinjasta. Se on nimittäin logiikka Robin Hoodin toiminnasta päinvastaisessa järjestyksessä: otetaan köyhiltä ja annetaan rikkaille.

Puhemies! Orpon hallitus tuli valtaan puheilla vastuullisesta taloudenpidosta ja velkaantumisen pysäyttamisestä. No, nyt meille oppositiolle ja Suomen kansalle on selvinnyt tämä kokoomuksen velkapolitiikka.

Puhemies! Keskustan linjahan on selvä: taloutta pitää sopeuttaa, kyllä, mutta reilusti ja järkevästi. Työllisyyttä ja alueiden elinvoimaa pitää vahvistaa eikä leikata sieltä, missä seuraukset näkyvät eniten arjessa eli kouluissa, terveyskeskuksissa ja lasten palveluissa. Näin ei rakenneta vakaata Suomea vaan ajetaan sitä eriarvoistumiseen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

16.22 Jorma Piisinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä välikysymyksellä oppositio, erityisesti keskusta ja SDP, esittää kriittisiä puheita valtion velkaantumisesta, mutta katsotaanpa peiliin: Kuka oli hallituksessa, kun Suomi ajautui tälle kiihtyvälle velkaantumisen tielle? Kuka ajoi tukia ilman rakenteellisia uudistuksia ja paisutti julkista sektoria entisestään? [Välihuutoja] SDP:n johdolla painettiin kaasua, vaikka jarrua olisi

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

tarvittu, ja keskusta istui tyytyväisenä aisalla siunaamassa punavihreää unelmaa. On teko-pyhää, että entiset velanottajat ja talousahdingon syventäjät asettuvat nyt vastuullisiksi ta-loudenpitäjiksi. Tämä omien syntien sovittelu syyttelemällä nykyhallitusta ja tarjoamalla neuvoja, joita ette itsekään toteuttaneet, ei uppoa edes omiin äänestäjiin. Olisitte nyt edes itsellenne rehellisiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen, olkaa hyvä.

16.23 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kyllä tätä hallituksen toimintaa kun seuraa, tulevat väistämättä mieleen Tuntemattoman sotilaan tunnetun turkulaisen sanat, kun hän on mahdottomasti hämmästynyt ja suorastaan klapil päähä lyöty. Niin kuin muistetaan, siinä kohtauksessa toki Hietanen hämmästeli lähinnä sitä, että kui joku rakasta rätei ja lumpui, mutta minä sitten taas salolaisena kansanedustajana ih-mettelen sitä, että tässä nyt on ensimmäiset kaksi vuotta ja vaalien allakin luvattu tämä vel-kaantuminen lopettaa ja sitten tavallaan sen varjolla lakkautitte Salon sairaalan päivystyk-sen ja terveysasemia ja kaikenlaista kurjuutta tarjositte ympäri Varsinais-Suomea ja koko Suomenmaata, ja kyllä haluaisin nyt kysyä teiltä, pääministeri: kui täs ny näin kävi? [Nau-rua]

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Sammallahti, olkaa hyvä.

16.24 Tere Sammallahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvon puhemies! Julkisen talouden tilanne on kiistatta vaikea, ja siksihän tässä näitä uudistuksia tehdään. Te siellä oppositios-sa marisette velkaantumisesta mutta vastustatte kaikkia julkisen talouden sopeutustoimia. Te väitätte olevanne huolissanne työllisyydestä mutta vastustatte kaikkia työmarkkinoiden rakenneuudistuksia.

Viime vuonna SDP esitti kasvutoimena kolme miljardia euroa lisää veroja suomalaisille yrityksille. Kepulaiset, anteeksi, keskustalaiset ovat kaksi vuotta tässä vieressä hirtuneet omille jutuilleen himoverottamisesta, ja nyt kun hallitus alensi kaikkien suomalaisten ve-rotusta, niin te juoksette SDP:n ja sosialistien kainaloon mankumaan korkeampia veroja. Teidän keinoillanne Suomi velkaantuisi ainakin neljä miljardia enemmän per vuosi ja troikka jo valmistautuisi pyyhkimään lattiaa teillä ja teidän unelmahötöillä. Kunpa teil-lä olisi yksikin uskottava keino ja ratkaisu Suomen ongelmiin, vaan kun ei ole.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Kurvinen, olkaa hyvä.

16.25 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällähän on jo todettu keskustelussa se, että kokoomus on kovin puolue Suomessa ottamaan velkaa, mutta käydäänpä hetki läpi perussuomalaisten tuloksia tässä parin vuoden aikana: Te lupa-sitte vaaleissa pitää huolta sairaista, vammaisista, köyhistä, tavallisista pieni- ja keskituloi-sista ihmisistä. Sen jälkeen, kun te olette päässeet hallitukseen, teidän puoluejohtaja Purra on päättänyt mennä oikealta ohi. Minäpä siteeraan, arvoisa valtiovarainministeri, teidän oman ministeriönne kommentteja yhteisöveron alentamiseen. Muistio 24. päivä maalisi-kuuta 2025 VM:ltä: ”Aikaisemmin on ajateltu, että yhteisöverolla olisi merkittävä vaiku-tus kasvuun ja rakenteellinen muutos... Näkemystä on sittemmin haastettu tutkimusmene-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

telmien tarkentuessa. Viimeaikaisessa kansainvälisessä tutkimuksessa yhteisöverokannan alentamisen selkeää yhteyttä kasvuun ei ole löydetty.”

Arvoisa puhemies! Aika ristiriitaista puhetta valtiovarainministeriltä. Teidän oma ministeriönne ei usko siihen, että kun suurimpien yritysten verotusta kevennetään, se auttaisi pk-yrityksiä ja tavallisia ihmisiä. [Puhemies koputtaa] Keskusta alentaisi keskituloisten verotusta ja antaisi porkkanoita pienyrityksille ja tavallisille keskikokoisille yrityksille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

16.26 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Työttömyys kasvaa, köyhyys lisääntyy, ja samaan aikaan velkaa on niin, että ranteita pakottaa, ja mitä tekee hallitus? Antaa hyvätuloisille muhkeat veronalennukset, ja samaan aikaan ahkeralle suomalaiselle järjestäytyneelle palkansaajalle on tulossa veronkorotus ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poistamisella.

Arvoisa valtiovarainministeri, oletteko valmis perumaan kohtuuttoman esityksen ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poistosta? Tätähän on esittänyt Peruspuurtajatkin eli perussuomalaiset ammattiyhdistysaktiivit. Entä irtisanomisen ja määräaikaisen työ sopimuksen helpottamiset?

Perussuomalaisten ryhmäpuheenjohtaja on julkisesti syyttänyt, että kokoomus valmistelee työelämätoimia perussuomalaisten ohitse. Arvoisa työministeri, pitääkö tämä paikkansa, ja ovatko nämä esitykset, siis irtisanomisen helpottaminen ja määräaikaisen työ sopimuksen helpottaminen, peruuntumassa? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

16.27 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Tämän keskustelun pääuutisen pitäisi olla se, että Suomi on välttänyt liiallisen alijäämän menettelyn, koska Suomen ylityksestä tulkittiin, että se jää pieneksi ja lyhytaikaiseksi. [Välihuutoja sosiaalidemokraattien ryhmästä] Mutta sitten kun mennään siihen, mitä kaikki täällä salissa haluavat, kaikki täällä salissa haluavat kasvua. Nyt hallituksen toimenpiteillä siinä, miten saadaan kasvua aikaiseksi, me lisätään kansalaisten, työssä tekijöitten ostovoimaa sekä yhtiöitten investointikyvyn ylläpitämistä.

Itse asiassa tänään myöskin julkistettiin Suomen maakohtaisia suosituksia, missä nostettiin esille se, että tk-panosten osalta meidän pitäisi saada enemmän yksityistä pääomaa liikkeelle. Voisi olla niin, että jos tuotannollisten investointien täysi poisto-oikeus otetaan käyttöön — se on toki tosi kallis — niin saataisiin enemmän tuotannollisia investointeja ja tuottavuutta ylös tätä kautta. Kuten sanoin, se on kallis, se lisää velkaantumista, mutta tuottavuus ja kasvu tulisivat sitä kautta sitten myöhemmässä vaiheessa mukana.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

16.28 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tätä keskustelua kun olen kuunnellut, niin olen miettinyt, että hallituksella olisi kerrankin mahdollisuus puhua omasta talouslinjasta, puolustaa sitä. Mutta mitä täällä on tehty? Mietiskelty, mitä on tapahtunut kaksi vuotta sitten tai neljä vuotta sitten. Se on vähän kummallinen argumentti.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Ministerit vastasivat äsken, ja ministeri Rydman sanoi sieltä aitiosta silloin, että oppositio on vastustanut kaikkia kasvutoimia. Arvoisa ministeri, sehän ei pidä paikkaansa. Hie-man ihmettelen, missä te olette olleet silloin, kun täällä on näitä asioita päätetty, koska kyllä keskusta itse asiassa on tukenut ihan semmoisia järkeviä toimia. Mutta tosiasia on se, että tämän hallituksen politiikalla joka ikisen suomalaisen velka kasvaa 8 000 euroa, jos se jyvitetään siis meille kansalaisille. 8 000 euroa tulee lisää velkaa tämän neljän vuoden aikana. Eikö se ole aika hurja määrä? Minun mielestäni se on aika hurja määrä.

Työttömyys on kasvussa. Velka on kasvussa. Konkurssit ovat kasvussa. Ihmisten pahoinvointi on kasvussa. Se lisää meidän eriarvoisuutta, se lisää polarisaatiota, ja siitä olisi kyllä syytä olla huolissaan. Minua ei se ainakaan naurata. Arvoisat ministerit, oletteko te huolissanne tästä asiasta lainkaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.30 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! RKP:n riveistä kehoitettiin käymään keskustelua ruotsalaisten sosiaalidemokraattien kanssa, ja toden totta viime viikolla Göteborgissa ja muutama viikko aikaisemmin Tukholmassa tapasin Magdalena Anderssonin, entisen valtiovarainministerin ja entisen — ja ehkä myöskin tulevan — pääministerin ja kuvasin tämän veronkevennyslinjan ja nämä marginaaliverojen laskut. Hän kysyi, että vai niinkö Suomessa tapahtuu. Hän kysyi perään, mikä on Suomen alijäämä. Sanoin, että viime vuonna 4,4 prosenttia. Tiedättekö, mikä oli vastaus?

”Hur kan någon regering agera så ansvarslost? Det skulle aldrig vara möjligt i Sverige oavsett regering.”

Eli miten mikään hallitus voi toimia noin vastuuttomasti? Se ei olisi ikinä mahdollista Ruotsissa.

Arvoisa puhemies! Minusta tämä kiteyttää sen, että hallitus tosiasiassa priorisoi kaikista suurituloisimpien veronkevennykset ja tekee sen velkarahalla, [Puhemies koputtaa] joka tulee tavallisten suomalaisten maksettavaksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

16.31 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tätä keskustelua kuuntelee, niin mikä on se silmiinpistävä ero siihen keskusteluun, mitä me käymme talouden tilasta valtiovarainvaliokunnassa? Se ero on se, että siellä on niin vakava kysymys tämä velkaantuminen, että kukaan ei syyttele toisia irvokkaaksi tai naljaile tai heittele keveitä juttuja tai syyttele edellistä hallitusta. Siellä ei kukaan tämäntyyppistä keskustelua käy. Minä ihmettelen, kuinka syvälle Suomen pitää velkaantumisessa mennä, että tässäkin salissa löytyisi semmoinen nöyryys, että voitaisiin katsoa eteenpäin eikä pelkästään taaksepäin.

Otan esimerkin tästä. Me esitimme vuosi sitten, että vertailutiedot annettaisiin pankeille, että saadaan alustatalouden tiedot verottajalle ja saadaan 100 miljoonaa kerättyä. Minulle naljailtiin täällä salissa, että teillä on taikaseinä, josta te otatte ja taas haette, muutama lukuun ottamatta. [Ben Zyskoviczin välihuuto] Ja nyt sitten hallitus tuo kehysriiheessä

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

tämän esityksen. [Puhemies koputtaa] Minusta kannattaisi tällä tasolla jatkaa keskustelua, [Puhemies: Aika!] että pannaan avoimesti niitä keinoja.

Mitä minä odotan hallitukselta? Sitä, että toisitte joskus julkisen talouden suunnitelman, [Puhemies: Aika, edustaja Lohi, on nyt tullut loppuun!] jossa velkaantuminen kääntyy laskuun eikä nousuun.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

16.33 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lohi, se teidän viime esityksenne oli hyvä, ja me sitä edustaja Zyskowiczin kanssa kannatimme, ja näin otettiin se sitten käyttöön.

Mutta yleensä se, miksi tätä välikysymystä tehdään, on mielestäni epärehellistä. Te kuitenkin velkaannuitte valtavasti viime kaudella. Perusuralla me ollaan miinus neljä miljardia teidän urastanne. Te rikoitte, valitettavasti, ensimmäistä kertaa koko Suomen historiasa menokehykset, [Markus Lohen välihuuto] jotka on tehty holtittomista poliitikoista huolehtien. Te ette pystyneet niitä pitämään. Ja kolmanneksi: itse asiassa IMF ja OECD ovat kehuneet niitä rakenteellisia uudistuksia, mitä me ollaan tehty, ja te olette kaikkia niitä vastustaneet. [Markus Lohi: Ei olla!] Sen tähden tämä on aika irvokasta, että teette yleensä tämän välikysymyksen.

Arvoisa puhemies! Tämä meidän velka rupeaa olemaan tällekin vuodelle yli 13 miljardia. Suurimmat menoerät siellä ovat nyt ennakoimattomat korkomenot, niille me emme mahda mitään, sitten puolustus- ja sotemenot. Nyt haluaisin tietää sitten, että kummasta ruvetaan leikkaamaan: puolustuksesta vai sotesta? [Suna Kymäläinen: Johan te sotesta ootte leikanneet!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

16.34 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei viime kaudella julkista taloutta hoidettu niin huonosti kuin te annatte ymmärtää. Minähän kerroin täällä jo aikaisemmin, että vuonna 22 julkisen talouden alijäämä oli 0,8 prosenttia, viime vuonna se alijäämä oli 4,4 prosenttia. Viime vaalikaudella ei velkaannuttu edes niin paljon, vaikka korona-aika oli, kuin tämä hallitus tulee velkaantumaan. Korot selittävät osan, mutta ne selittävät tänä vuonna vain kaksi miljardia, [Sinuhe Wallinheimo: Puolustus!] mitä se oli silloin viime kauden alussa, ei yhtään enempää. 13 miljardista reilu kolme miljardia on korkokuluja. Niitä oli viime kaudellakin reilu miljardi siellä pohjalla.

Mitä me odotamme hallitukselta tämän välikysymyksen johdosta? Emme sitä, että aletaan katsomaan peruutuspeilistä taaksepäin, vaan me odotamme sitä, että hallitus pysähtyisi ja toisi jossain vaiheessa neljän vuoden aikana eduskuntaan sellaisen julkisen talouden suunnitelman, jossa velkaantuminen kääntyisi laskuun tai edes tasaantuisi. Mutta nyt tänne on tuotu suunnitelma, jossa velkaantuminen karkaa käsistä, ja suomalaiset ovat uppoamassa tämän laivan kanssa syvälle, eikä sieltä enää nousta kahdessa vaalikaudessa, vaan tarvittaisiin kolme vaalikautta ja parlamentaarista yhteistyötä. [Antti Kurvinen: Opettavainen puheenvuoro valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajalta!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan kaksi vastauspuheenvuoroa tähän vielä ja sen jälkeen pääministeri, jos tämä sopii aikatauluun vielä. — Edustaja Kumpula-Natri.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

16.35 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään aiheena on välikysymys, hallituksen ennätyksellinen velkaantuminen. Ehkä olisi pitänyt kirjoittaa siihen ”Orpon ja Purran hallituksen ennätyksellinen velkaantuminen”, koska iso osa tästä ajasta on käytetty Marinin hallituksen velkaantumiseen, mutta olemme huolissamme tämän päivän linjoista ja päätöksistä. Onneksi hiuskarvan varassa pienesti selvisimme alijäämämenettelyyn joutumisesta — siis tuosta, että komissio olisi yhdessä Suomen hallituksen kanssa katsonut taloudenpitoamme, kun katsotaan, että hallitus itse ei siihen pysty. Me, jotka tarkkailemme tätä läheltä, pelkäämme, että hallitus ei siihen itse pysty, kun se jatkaa samaa retoriikkaa kuin hallituskauden alussa, jolloin se sanoi, että me teemme sitä ja tätä, mutta tulokset ovat siitä... Arto Satonen, puhuitte, että joo, velkaannutaan mutta ollaan tehty työllisyystoimia. Meillä on tullut kuitenkin edelleen se 30 000 työtöntä vuodessa, ja nyt vielä viimeisenä velaksi veronkevennyksiä rikkaimmille ja yhteisöveroale, josta suuri, suuri osa asiantuntijoista sanoi, että ei tule kasvuaikutuksia olemaan eikä tule maksamaan itseänsä takaisin. [Puhemies koputtaa] VATT sanoo, että veroalet eivät tule maksamaan itseänsä takaisin, [Puhemies: Aika!] koska ne ovat rakenteellisia leikkauksia. Tästä pitäisi tänään puhua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

16.36 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ollut edes edellisessä eduskunnassa saatikka hallituksessa, vaikka yritystä kyllä oli, joten en kauhean paljon pysty kantamaan vastuuta edellisen hallituksen päätöksistä. Mutta jos minä myönnän, että olisin toivonut edellisen hallituksen tasapainottavaa taloutta enemmän, niin voiteko te hallituksessa vastaavasti myöntää, että tässä alijäämätilanteessa ja tällä velkaantumisen tahdilla ei ole vastuullista politiikkaa keventää verotusta sillä tavalla kuin te nyt teette, ja vieläpä tehottomasti ja heikosti kohdentuen ja tavalla, joka ei tule maksamaan itseään takaisin?

Edustaja Bergbom perussuomalaisen puolueen ryhmäpuheenvuorossa kuvasi hallituksen linjaa niin, että toissijaisesta säästetään. Hallitushan säästää muun muassa korkeakouluilta, ammatillisesta koulutuksesta, opintorahasta, aikuiskoulutuksesta, työttömyysturvasta, asumistuesta, hoitotakuusta, sosiaali- ja terveysalan järjestöiltä, lastensuojelusta ja nuorisotyöstä. Vihreiden mielestä nämä eivät ole toissijaisia tapoja käyttää rahaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo. — Jos joudutte lähtemään, niin voitte puhua enemmän kuin minuutin. Tässä on tullut sen verran kysymyksiä.

16.38 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin vielä siis hallituksen suunnitelmasta. Me tiedettiin, kuinka syvällä Suomen talous oli kaksi vuotta sitten, kun me aloitettiin. Ja siitähän me keskustelimme vaalien alla — pitää paikkansa — ja varoitimme velkaantumisesta. Sanoimme silloin aivan selkeästi ja myöskin valtiovarainministeriön virkakunnan näkemykseen perustuen, että tämä on vähintään kahden vaalikauden projekti. Tältä pohjalta me lähdettiin työtä tekemään.

Koska valtiovarainministeriö totesi, että maailmantilanne, taloustilanne, on heikentynyt, ennusteet heikkenivät, niin me teimme lisää sopeutusta kolmella miljardilla. Nyt me tehtiin vielä miljardilla lisää, jotta me saatiin tilaa kasvutoimille.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

No, kun tämä sopeuttaminen ei yksin riitä, niin siksi me ollaan tehty määrätietoista kasvupolitiikkaa. Me veimme hallitusohjelmaan jo ne kaikkein keskeisimmät kasvutoimet, joita yleisessä keskustelussa tuotiin esiin ja joita Suomelle oli suositeltu muun muassa komission tai kansainvälisten arvioitsijoiden suunnalta, eli työmarkkinauudistukset, verotuksen keventämisen, julkisen sektorin tuottavuuden lisäämisen ja niin edelleen. Näitä on tehty. Mutta teidän täytyy nyt se ymmärtää tässä oppositiopolitiikan kiihkon keskellä, että tämä hallituskausi on puolivälissä. [Antti Kurvisen välihuuto] Nämä kasvutoimet eivät ole kaikki vielä alkaneet vaikuttaa, koska niitä on päätetty tämän ensimmäisen kahden vuoden aikana. Nyt me tehtiin lisää kasvupäätöksiä, jotka olivat siis asiantuntijoiden suosittelemia. Niitä ei ole vielä edes tuotu päätökseen, koska ne vasta lähtivät valmisteluun.

Kahden vuoden päästä Suomen talous tulee olemaan merkittävästi paremmassa kunnossa kuin nyt. Kasvu on alkanut viime vuoden lopulla. Sitä hidastaa edelleenkin Ukrainassa paheneva Venäjän hyökkäyssota. Sitä ovat pahentaneet Trumpin kauppapolitiikan huolet, mutta todellakin toivon, että me ratkaistaan kauppapolitiikka yhdessä EU:n kanssa suhteessa Yhdysvaltoihin. Minä todellakin toivon, että yhteiset lännen ponnistelut Ukrainan kestävän rauhan saamiseksi saadaan aikaan, ja se luo pohjaa talouskasvulle Euroopassa, globaalisti ja Suomessa.

Kotimaassa me ollaan tehty mielestäni juuri oikeaa politiikkaa, joka tähtää siihen, että meidän kilpailukyky on kunnossa, kun markkinat aukeavat. Minä takaan teille, että me olemme ja että me pärjäämme, ja meidän pitäisi luoda toivoa, uskoa suomalaisille kotitalouksille. Siksi me kevennämme ansiotulojen verotusta. [Antti Kurvisen välihuuto] Meidän pitää luoda näkymää suomalaisille yrityksille, että tänne kannattaa investoida. Siksi me kevennämme yhteisöveroa. Ja kun yrityksiltä kysytään, niin heistä iso osa sanoo, että nämä vaikuttavat positiivisesti ja he tekevät investointeja, koska hallitus on tehnyt näitä veroratkaisuja. Heitä minä uskon, koska sitä me tarvitaan. Yritykset luovat ne työpaikat, ei hallitus. Suomalaiset tekevät ne työt, ei hallitus. Suomalaiset menevät töihin, suomalaiset maksavat veroja, ja niillä me kustannamme tämän hyvinvointiyhteiskunnan hienot palvelut. Ja tähän kaikkeen hallituksen politiikka tähtää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

16.41 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Orpon—Purran oikeistohallitus tulee jättämään jälkeensä ennätyksellisen velkavuoren. Se on tosiaasia, ja keskeinen syy sille on se, että hallitus on epäonnistunut työllisyyden hoidossa ja kasvun luomisessa, ja nimenomaan kasvupolitiikassa SDP on tarjonnut vaihtoehtoja.

Pääministeri Orpo, te itse kutsuite sosiaalidemokraatit luoksenne, muistattehan, helmikuussa, 19. päivä. Me esittelimme teille SDP:n vaihtoehdot kasvun luomiseksi, joihin sisältyi muun muassa ostovoiman parantaminen pieni- ja keskituloisille suomalaisille verokennysten kautta, [Sinuhe Wallinheimo: Enemmän kuin te!] joihin sisältyi muun muassa pienyrittäjien ja yksinyrittäjien aseman parantaminen. Niihin sisältyi investointien vauhdittaminen muun muassa investointien verokannustimella, ja niihin sisältyi myös kotimaisen kasvurahoituksen vahvistaminen yksityisillä kasvurahastoilla. Nämä me teille tarjoilimme, mutta te sivuutitte nämä ja sen sijaan rakensitte kehysriihestä hyväosaisten nou-topöydän, jossa te velaksi kevennätte kaikkein varakkaimpien suomalaisten verotusta, [Puhemies koputtaa] ja tavallinen suomalainen, sinä maksat.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kopra.

16.42 **Jukka Kopra kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Orpo aikaisemmassa puheenvuorossaan, kuten myös valtiovarainministeri Purra, kiinnitti huomiota tämän täällä käytävän keskustelun sävyyn. Toden totta tämä negatiivisuus kyllä on täällä todella vahvasti läsnä, [Välihuutoja] ja erityisen vahvasti, kun tuossa kuuntelin edustaja Tuppuraisen aikaisempaa puheenvuoroa, jossa kiinnititte huomiota tähän EDP-menettelyyn, siis liiallisen alijäämän menettelyyn, josta tänään tuli komissiolta vapauttava päätös. Se oli ikään kuin hyvä asia, mutta sekin oli väärin sammutettu ja huonosti tehty, eli sekään ei oikein kelvannut, vaikka kuitenkin on hyvä juttu. Mutta tosiasiahan on se, että sen päätöksen myötä komissio hyväksyy Orpon hallituksen talouspolitiikan ja uskoo siihen, että se saa Suomen talouden kuntoon, ja tämän tekin voisitte nyt myöntää ääneen. [Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

16.43 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on kysely, minkä takia tämä välikysymys on tehty. No, sepä on tehty hallituksen päätösten takia. Jos ette usko oppositiota, niin kuunnelkaapa pikkuisen asiantuntijoita esimerkiksi yhteisöveron alentamisesta.

Ekonomisti Vesa Vihriälä on sanonut, että yhteisöveron kahden prosenttiyksikön alenuksen vuotuinen menetys veroissa on 830 miljoonaa euroa ilman dynaamisia vaikutuksia. Dynaamisten vaikutusten myötä valtiovarainministeriö arvioi itserahoitusasteeksi 60 prosenttia. Tätä voi pitää epärealistisen optimistisenä. Roope Uusitalo on sanonut, että se vaikutusarvio oli kummallinen. Ja tätä rataa löytyy muidenkin asiantuntijoiden arvioita.

Valtiovarainministeriö itse on sanonut, että viimeaikaisessa kansainvälisessä tutkimuksessa yhteisöverokannan alentamisen selkeää yhteyttä kasvuun ei ole löydetty. Mutta sentään kasvuun on yhteys sillä, jos se yhteisöverouudistus tehtäisiin niin, että se voitto voidaan tulouttaa sinne sisälle, eli [Puhemies koputtaa] verokannustin investointeihin, mikä on keskustan vaihtoehto. [Puhemies: Aika!] Näitä vaihtoehtoja on, jos vain satutte lukemaan meidän ehdotuksiamme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika on kulunut. — Edustaja Koskela.

16.44 **Jari Koskela ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, rouva puhemies! Katsotaan vähän eteenpäin välillä. Epäluottamuslausepuheessaan edustaja Harkimo mainitsi myös johtamisen, kiitos siitä. Meillä on todellakin tässä maassa johtamisvajetta erityisesti julkisella puolella. Osaava johtaminen tarkoittaa aina parempaa työilmapiiriä, vähemmän sairauspoissaoloja, lisää tehokkuutta ja parempaa kannattavuutta niin yrityksille kuin yhteisöillekin. Hyvällä johtamisella voidaan nopeasti vaikuttaa myöskin talouden ahdinkoon ja työvoimapulaan. Tämä hallitus vastaa tähän kysymykseen panostamalla t&k-toimintaan. Tällä nostetaan osaamistasoa ja myös johtajuutta. Tähän t&k-toimintaan ollaan panostamassa nyt 3,2 miljardista 4 miljardiin, ja tavoite on myös tulevaisuudessa 4 prosenttia suhteessa bkt:hen. [Puhemies koputtaa] Näillä toimenpiteillä vastataan myös johtamisvajeeseen. Olen aivan varma tästä asiasta.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Joona.

16.46 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun nyt täällä hallituskinkin kaiken sen velkaantumisen jälkeen, jota tähän mennessä on tapahtunut, on edelleen huolissaan tästä velkaantumisesta, niin minkä ihmeen takia te sitten kehysriihessä teitte päätöksiä, jotka lisäävät velkaa? Jos tämä velkaantuminen on niin pahasta, niin miksi te itse kokoonnuitte sinne Smolnaan, teitte päätöksiä, jotka lisäävät velkaa?

Arvoisa valtiovarainministeri, kun se teidän oma ministeriönne on julkaissut ne muistiot, joissa todetaan, että nämä kehysriihen päätökset lisäävät velkaa joka vuosi, vaikka otettaisiin huomioon kaikki ne dynaamiset vaikutukset, joita me kaikki toivomme, vaikka otettaisiin huomioon tämä teidän pikavippinne, niin silti velka lisääntyy joka vuosi. Kun te täällä nyt haluatte muita opettaa, niin aloittakaa nyt siitä, että lukekaa ne oman ministeriönne aineistot ennen kuin te tulette tänne viisastelemaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

16.47 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomen tilanne on todella niin vaikea, että kyllä tämän ratkominen edellyttäisi enemmänkin sopimista ja yhteistyötä, ei niinkään syyllisten etsimistä ja listaamista, etenkin menneisyydestä, jossa ei todella tapahdu enää mitään. Tässä hengessä ja tällä toimintalinjalla keskustaa on itse asiassa toiminut koko tämän kauden. Itse asiassa hallituksen aloittaessa työtään me keskustasta toivotimme hallitukselle voimia ja viisautta. Kerroimme, että hyviä asioita voimme kannattaa, mutta kestävämpiä ratkaisuja ja esityksiä emme tietenkään voi kannattaa, vaan niille esitämme vaihtoehtoja. Ja näin olemme toimineet, aivan kuten edustaja Oinas-Panuma äsken puheenvuorossaan totesikin. Hämmästelän kyllä sitä, että kun tulostaulu kuitenkin hallituksen osalta tässä vaiheessa eli puolivälissä kautta näyttää näin murheelliselta niin työllisyyden, työttömyyden kuin tämän kasvavan velkavuoren osalta, niin eikö nyt todella olisi viisautta tarttua tähän keskustaan heittämään pelastusrenkaaseen [Puhemies koputtaa] ja lähteä tekemään ylivaalikautista, yliparlamentaarista yhteistyötä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivärinta.

16.48 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kun keskustaa ja SDP esittävät välikysymyksen velkaantumisesta, on se kuin pyromaani kysyisi palokunnalta ja valittaisi letkun paineesta, valittaisi siitä, että miksi yritätte sammuttaa paloa, jonka itse sytytti.

Tämä välikysymys ei ole huoli velasta. Tämä on surullinen näytelmä siitä, miten oppositio yrittää pestä kätensä siitä historiasta, jonka te itse kirjoititte. Ja kun te nyt täällä koko ajan puhutte siitä, että teidän tekemisistänne ei saa puhua, niitä ei saa nostaa esiin, niin pakkohan ne on nostaa esiin — pakkohan ne on nostaa esiin. [Antti Lindtmanin välihuuto]

Tällä hetkellä valtionvelan korkoja maksetaan jo 3,2 miljardia euroa, [Suna Kymäläisen välihuuto] kun 2022 maksettiin 0,8 miljardia. Nyt me maksamme sitä laskua, minkä te jättitte. Te otitte velkaa yli 40 miljardia, 10 miljardia pysyviin menoihin, jotka eivät liittyneet sotaan, [Miapetra Kumpula-Natrin välihuuto] jotka eivät liittyneet pandemiaan. Niin te teitte, ja sitä sotkua me nyt siivoamme, ja sen sotkun siivoamiseen ei riitä kaksi vuotta.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

16.49 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivoisin, että tässä salissa kuultaisiin enemmänkin sellaisia puheenvuoroja, jollaisen edustaja Kaleva piti tuossa hetki sitten — varmasti näiden tuntien parhain keskustelu siitä, että tässä salissa jokaisen kansanedustajan pitäisi katsoa eteenpäin niin hallituksessa kuin oppositiossa ja luoda sitä kautta sitä parempaa tulevaisuutta, sillä, sanotaanko, on älyllisesti aika laiskaa perustella asioita sillä, että kun edellinen hallitus teki jotain tai jätti tekemättä, niin se antaa oikeutuksen nykyhallituksen politiikalle. Mikään, mitä edellinen hallitus esimerkiksi teki tai jätti tekemättä, ei oikeuta sitä, että nykyhallitus pudottaa 17 000 uutta lasta köyhyyteen, vaan se on valinta, jonka hallitus omalla politiikallaan tekee.

Eihän sen edellisen hallituksen syyttäminen koko ajan milloin mistäkin, siitä velkaantumisestakin, jota toki tapahtui, tavallaan oikeuta nykyhallituksen politiikkaa, koska politiikalle on aina vaihtoehtoja, eikä se myöskään rakenna sitä tulevaisuutta. Siksi nimenomaan siitähän tässä pitäisi keskustella, että hallitus ottaa enemmän velkaa kahdessa vuodessa [Puhemies koputtaa] kuin yksikään hallitus maamme historiassa [Puhemies: Aika!] ja että mitä sille tehdään tässä ja nyt, [Puhemies: Aika!] eikä siitä, mitä tehtiin neljä vuotta sitten.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

16.51 **Markku Siponen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen, kun tässä kokoomusedustaja meuhkasi, että edellinen hallitus otti 40 miljardia velkaa. Käsittääkseni tämä nykyinen hallitus ottaa vielä huomattavasti enemmän. Todella tämä ylimielisyys kummastuttaa, että ei ole suostuttu edes lukemaan tätä keskustan vaihtoehtoa, jossa on monia vaihtoehtoja tarjottu. Ja tosiaan 1,3 miljoonaa euroa joka ikinen tunti, ympäri vuorokauden, ympäri vuoden, neljän vuoden ajan tulee lisää velkaa, ja siihen vielä tulivat nämä kasvuriihessä tehdyt veronalennukset erityisesti suurituloisille. Työllistymisen piti vahvistua 100 000 henkilöllä, mutta tulikin 50 000 tai 60 000 työtöntä lisää.

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että Suomi on ajautumassa umpikujaan. Keskusta esitti tätä parlamentaarista ryhmää. Siihenkin ollaan saatu aika nuiva suhtautuminen täällä, vaikka nimenomaan pitäisi yhdessä saada Suomi nousuun, talouskasvuun ja myöskin velka hallintaan. [Puhemies koputtaa] Tässä keskustan vaihtoehdossa painotetaan nimenomaan pienten [Puhemies: Aika!] ja keski suurten yritysten pärjäämistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Niemi.

16.52 **Veijo Niemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hetki sitten täällä salissa esiintyi kysymys, kuinka syvälle voidaan velkaantumisessa mennä. Ehkä näin marsalkka Mannerheimin syntymäpäivänä on hyvä muistaa, kuinka syvällä velkaantumisessa kansa oli silloin, kun kansalaiset joutuivat vaihtamaan vihkisormuksensa rautasormuksiin, että saatiin kultaa vaihdettua dollareihin ja ostettua ammuksia taisteluun Neuvostoliittoa vastaan. Tänä päivänä vastus on periaatteessa hyvinkin sama, tosin nimi on Venäjä.

Meillä on oltava uskottava armeija, meillä on oltava uskottava sisäinen ja ulkoinen turvallisuus, että sen ymmärtää myöskin naapurimme Venäjä, että tänne on turha yrittää. Näihin on rahaa laitettava, se on meidän jokaisen hyvä muistaa näinä aikoina. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi.

16.53 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin melkein menetin toivoni kuunnellessani tätä keskustelua, mutta edustaja Kaleva kyllä toi pienen valonpilkahduksen. Puheenvuorohan oli melkein niin kuin täältä maltilliselta keskikaistalta. [Vasemmalta: Ministeritasoa!]

Sieltä 2009 lähtien jokainen hallitus, jokainen puolue on vuorollaan yrittänyt ja varmasti tehnyt omasta mielestään parhaansa, mutta tilanne on nyt tämä. Tämä hallitus on jäämässä ihan yhtä lailla siihen surullisten hallitusten joukkoon, joka ei tätä tilannetta pysty kääntämään.

Tämä meidän toiveemme siitä, että nyt parlamentaarisesti ruvettaisiin katsomaan tätä isoa haastetta, pitäisi ottaa vakavasti. Minä olen aistinut, että se nyt ei taida onnistua mitenkään muuten kuin niillä maltillisilla keskivoimilla. Ääripäiden huutelulla me jääme tähän ja emme pääse eteenpäin. Toivon, että rakentavasti jatkamme yhteistyötä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kymäläinen ja sen jälkeen valtiovarainministeri.

16.54 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä, kun keskustelu oli varsin alkuvaiheessa, nimeni mainittiin. Edustaja Kopralle lähettäisin tässä terveisiä, kun hän kertoi tuolla pöntössä, että hallituksen veronkevennysten jälkeen kahden opettajan ja kahden lapsen perheessä tulee tuhat euroa enemmän rahaa, ja kyseenalaistii, että ovatko nämä roposia. Hän ehkä unohti tehdä laskutoimituksen, mitä muita maksuja tähän yhtälöön liittyy: muun muassa työhuonevähennyksen poisto, joka on jo 400 euroa yksilölle, sitten eläkevakuutusmaksun nousu, ammattiliiton jäsenmaksun verovähennyksen nousu ja vielä, jos sattui olemaan vaikka sitten se työsuhdepolkupyöräetu, senkin poistuminen, puhumattakaan muista nousseista kulutusveroista. Väitän, että aika pahasti pakaselle jää tässä laskutoimituksessa myös näinkin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Purra.

16.55 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen luki valtiovarainministeriön arvioita. Myös oma yhteisövero koskeva tekstini, jossa viittasin tähän, miten se kohdistuu pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, oli valtiovarainministeriön virallista paperia. Kaikkein huvittavinta tässä on se, että te tosiaan arvostelette nyt hallituksen tekemää kahden prosenttiyksikön alennusta yhteisöveroon, kun siinä teidän omassa esimerkissänne, jota te meille vaihtoehdoksi tarjositte, oli viiden prosenttiyksikön alennus. Tämä kerta kaikkiaan ei ole mistään suunnasta katsoen loogista, mutta tämä juuri kertoo erosta, joka hallituksen ja opposition välillä on. Te voitte muuttaa linjaanne lennosta ihan missä tilanteessa vain, mutta me pysymme siinä, mitä olemme päättäneet.

Vastaava toinen epäloogisuus liittyy tähän Viron veromalliin, jota nyt haluatte esittää. Kun te olette puhuneet täällä näistä tutkimuslaitoksista, niin kehotan teitä katsomaan VAT-Tin selvitystä siitä, miten Viron veromalli toimisi ja miten se vaikuttaisi meidän veropohjaan ja verotuloihin. Kaikkein huvittavinta tässä tilanteessa on se, että pääministerinä oli keskustan Juha Sipilä silloin, kun tämä selvitys tilattiin, ja VATT nimenomaan kertoo, että Viron veromallissa olisi valitettavan paljon haittoja liittyen Suomen yritysverotukseen.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Puheenjohtaja Lindtman kuvasi tätä Ruotsin tilannetta ja siellä sosiaalidemokraattisen puolueen tekemiä päätöksiä. Itsekin olen moneen kertaan kuvannut, että kollegalleni — tällä hetkellä toki moderaatteja edustavalle valtiovarainministerille — olen monta kertaa ollut kateellinen niistä velkaluvuista ja alijäämäluvuista, joita Ruotsissa on. Mutta vastaa-vasti siellä puolueet, myös vasemmalla, vallassa ollessaan ovat kyenneet tekemään hanka-lia päätöksiä. Siellä muun muassa työmarkkinauudistuksia on tehty paljon aiemmin kuin mitä nyt tämä hallitus tässä maassa tekee. Tällä kaikella on vaikutuksensa muun muassa siihen yrityskenttään ja tietyllä tapaa terveellisempään pääomaympäristöön, joka Ruotsis-sa on, eikä vähiten vaikuta ruotsalaiseen talouskasvuun myöskään oma valuutta, jonka suh-teen Ruotsi myös on tehnyt järkeviä päätöksiä.

Edustaja Riipi, totesitte, että jokainen hallitus on yrittänyt mutta ei ole onnistunut. Jo-kainen täällä vuorollaan vastuuta kantaa, ja arvioita voi sitten jälkeinpäin antaa, mutta se, mitä hirvittävän moni edeltävä hallitus ei ole tehnyt, on se, että se ei ole kyennyt sopeutta-maan niitä pysyviä menoja. Sipilän hallitus kyllä sopeutti — ja kiitos siitä sille hallituksel-le — noin kuusi miljardia euroa, mutta valitettavasti kantti loppui kesken. Sitten kyseinen puolue siirtyikin tekemään toisenlaista politiikkaa, ja se ei enää viime kaudella onnistunut. [Antti Lindtmanin välihuuto]

Edustaja Kumpula-Natri: liiallisen alijäämän menettely. Yksi syy siihen, että vaikka me rikomme näitä alijäämän viitearvoja, meidän laittamisemme EDP:hen ei olisi hyödyllistä, liittyy juuri siihen, että me teemme sen sopeuttamisen ihan riippumatta liiallisesta alijää-mästä. Eli se, mitä komissio tulisi vaatimaan, ei ylittäisi sitä sopeuttamismäärää, jonka me jo muutenkin teemme. Tämä on hyvin oleellinen asia ymmärtää. Me emme tätä finanssi-politiikkaa ja suomalaista taloutta kuitenkaan Euroopan unionin komission vuoksi hoida emmekä minkään muunkaan kuin meidän Suomen oman tilanteen.

Vielä loppuun, arvoisa puhemies, tästä, milloin kasvutoimien vaikutukset tai muut uu-distuksemme alkavat näkyä. Ne eivät todellakaan näy vielä. Osa niistä tulee toivottavasti tällä hallituskaudella näkymään, useat siirtyvät seuraavalle ja seuraaville hallituskausille. Ja se, hyvät kuulijat, on juuri se syy, miksi poliitikkojen täällä aitiossa ollessaan on niin vaikeaa tehdä sellaisia päätöksiä, joiden vaikutukset eivät näy lyhyellä tähtäimellä: se ei välttämättä poliittisessa prosessissa ja demokratiassa ole aina kovin kannustavaa. Mutta nämä kasvutoimet ja merkittävät uudistukset eivät mene hukkaan. Ne jäävät tänne järjes-telmään ja tulevat vaikuttamaan tämän maan hyväksi tulevinä vuosina, mikäli niitä ei pe-ruuteta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Multala.

16.59 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa pu-hemies! Haluan nostaa tässä myös positiivisia asioita ja onnistumisia, koska keskustelu kieltämättä on ollut hieman mollivoittoista.

Suomi on onnistunut siinä, että meillä tässä maassa on tällä hetkellä yksi Euroopan hal-vimmista sähköistä. Toki myöskin hinnan volatilitiitti eli vaihtelu on erittäin suurta, mutta keskimäärin meillä sähkön hinta on erittäin edullinen. Lisäksi sähkö on 95-prosenttisesti tuotettu fossiilivapaasti. Tämä on yhteinen onnistumisemme, ja se on pitkälti sen ansiota, että olemme johdonmukaisesti pitäneet kiinni päästöjen vähentämisen tavoitteesta ja toi-saalta myös tehneet investoinnit fossiilivapaaseen tuotantoon ajoissa. Lisäksi meillä on ol-lut laaja kannatus esimerkiksi ydinvoimalle tässä maassa jo pitkään, onneksi, ja se on aut-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

tanut meitä tässä, että myöskin uusi ydinvoimala — juuri vähän ennen kuin pahin tilanne tuli esimerkiksi sodan myötä — oli pian sen jälkeen käytössä.

Sen vuoksi jatkamme tätä politiikkaa. Pidämme kiinni siitä, että päästöjä jatkossakin vähennetään, koska se luo ennakoitavaa investointiympäristöä yrityksille. Tällä hetkellä, kun katsotaan niitä investointiaikeita, kyllä näyttää vahvasti siltä, että ne investointiaikeet kohdentuvat joko puhtaan energian tuotantoon tai niitä käyttävään teollisuuteen. Sen vuoksi ehdottomasti tästä suunnasta kannattaa pitää kiinni. Toivonkin, että tämä edustaja Hannu Hoskosen nostama linja, että tästä tavoitteesta lähtisimme tinkimään, ei ole keskustan linja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

17.01 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Purra poistui jo paikalta. Hän mainitsi Sipilän hallituksen ja kantin pettämisen. Kaikki me täällä tiedämme, keneltä siinä hallituksessa kantti petti.

Mutta ettei nyt menisi hyvä hermostuminen hukkaan — niin kuin isälläni on tapana sanoa, kun kyllähän täällä se monta kertaa on tullut mieleen — niin vähän erilainen näkökulma tähän keskusteluun: Valtiovarainministeri Purrahan on kertonut, että hän ajaa pienempää valtiota Suomeen. Hän on tuonut tämän esille julkisuudessaakin, ja tämä pienempi valtio näyttää olevan perussuomalaisten ideologian keskiössä. VATT on mainittu täällä useampaan kertaan ja on sanottu se, kuinka se on todennut, että nämä hallituksen puoliväliriihessä tekemät veronalennukset ovat suhdannepoliittisesti väärin ajoitettuja ja että ne johtavat uusiin leikkauksiin. Kun näistä uusista leikkauksista tämmöinen uhka on päällä, niin tulee tietysti ajatus mieleen, onko hallituksen todellinen tavoite ja hallituksen visio ajaa maamme taloutta siihen suuntaan, että tämmöinen pienempi valtio toteutuisi sitten. Onko hallitus tekemässä Suomesta tällaista yövartijavaltiota?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkinen.

17.02 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun on kuunnellut hyvin tarkalla korvalla hallituspuolueiden edustajien ja ministereiden puheenvuoroja, niin kyllähän ne pääosin hyvin ylimielisiä ovat olleet, ja yksi asia on kyllä tullut selväksi, eli suusta nyt tavataan päästää ihan mitä tahansa, kunhan ei tarvitsisi kommentoida omaa tekemistä ja työn tuloksia, ei vaikka valtiovarainministeriön virkamiehet ovat todenneet, että tämä sopeutus ei toteudu ja velka kasvaa kauden loppuun. Eihän tämä nyt kuultu vastuunpakoilu mitään uutta tässä salissa ole, eikä se yllätä, mutta se huolestuttaa sitäkin enemmän, koska nyt todellakin tarvittaisiin myös sitä parlamentaarista otetta tähän työhön, kuten esitetty on.

Te olette peitelleet ennätyksellistä velanottoa siltarahoituksella, mikä tarkoittaa miljardin pikavippiä Valtion Eläkerahastosta, jotta puoliväliriihen tehottomia veronalennuksia voidaan rahoittaa. Tämä menettelyhän on jo lähtökohtaisesti kyseenalaista, mutta erityisen vastuutonta se on siksi, että käytännössä tällä hetkellä tämä laina saataisiin markkinoilta huomattavasti paljon edullisemmin. Miten te, hallitus, puolustette tätä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vähämäki.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

17.04 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Edelleen hallituksen tavoite on kääntää velkasuhde laskuun, mutta se on muuttunut ylivaalikautiseksi tavoitteeksi, mitä se oikeastaan oli jo silloin, kun hallitusta lähdettiin muodostamaan. Nyt kun hallitus sopi menoleikkauksista hallitusneuvotteluissa sekä viime vuonna, niin nämä toimenpiteet itse asiassa siivittivät siihen tavoitteeseen, että Suomi vältti liiallisen alijäämän menettelyn, mikä tieto tuli tänään. Nyt sitten tänä keväänä on tehty kasvutoimia, ja totta kai kasvutoimilla on olemassa oma hintalappu, mutta me ei saada kasvua aikaan sillä, että menopuolella liikutellaan summia paikasta toiseen, vaan meidän oikeasti täytyy valtion tulopuolelle tehdä muutoksia, mitä nyt on tehty.

No, nyt sitten jos katsotaan näitä maakohtaisia suosituksia, mitä tänään tuli myöskin esille, niin siellä on sellaista, että myöskin kokonaistehokkuutta meidän täytyy yhteiskunnassa pystyä nostamaan, muun muassa sote- ja sotu-uudistusten osalta. Tähän komissio kiinnittää huomiota ja hallitus on kiinnittänyt huomiota, [Puhemies koputtaa] joten näkisin näin, että ihan oikeisiin asioihin täällä kiinnitetään huomiota ja niitä pohditaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

17.05 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu paljon siitä, kuinka hallitus on tehnyt erilaisia toimenpiteitä, millä parannetaan talouskasvua tai talouden näkymiä.

On puhuttu luvituksen jouduttamisesta ja nopeuttamisesta, sääntelyn vähentämisestä ja rahoitusten helpottamisesta investointien suhteen. Luvituksen osalta hallitus on perustamassa uutta valtakunnallista lupavirastoa, johon tulee tällainen yleisen edun valvontayksikkö, jolla on valitusoikeus kaikkiin päätöksiin. Elikkä luvitus tulee jatkossa vaikeutumaan.

Sääntelyn osalta voi sanoa, että me olemme talousvaliokunnassa ainakin lisänneet sääntelyä hurjasti ja ei ole tehty yhtäkään päätöstä, missä sääntelyä vähennettäisiin.

Sitten rahoituksen osalta juuri ely-keskuksesta saamani tiedon mukaan 50 prosenttia investoinneista, jotka ovat energiainvestointeja tai maataloille tulevia investointeja, jää toteuttamatta, kun hallitus ei ole päämittanut Makeraa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.06 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä käydä vähän tätä historiaa läpi tästä velkajutusta. Katsoin tuolta Valtiokonttorin sivuilta, paljonko velkaa on ollut silloin, kun Rinteen—Marinin hallitus aloitti. Sitä oli 109,5 miljardia euroa kesäkuussa 2019, lähtötilanteessa. Silloin kun hallitus lopetti, sitä oli 151,2 miljardia euroa, kesäkuussa 23, eli silloin kun Orpon hallitus on aloittanut. Velkaa on otettu sinä aikana 41,7 miljardia euroa, sen neljän vuoden aikana, ja nyt siitä kesäkuusta 23 tämän vuoden loppuun tullaan ottamaan 31 miljardia velkaa kahden ja puolen vuoden aikana. Nämä ovat niitä lukuja, joita katsotaan suoraan Valtiokonttorin sivuilta, ja voi sanoa, että näiden pitäisi olla kaikilla muistissa. Muistetaan, että 109 miljardia oli pohjilla [Puhemies: Aika!] ennen kuin Sanna Marin aloitti, eli korot myöskin juoksevat siitä osuudesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

17.08 **Jorma Piisinen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus on ottanut vaikean mutta välttämättömän tehtävän: kääntää Suomen velkakehitys. Se ei ole helppoa, eikä se ole kivutonta, mutta se on oikein ja välttämätöntä. Olemme tehneet sopeutuksia, vähentäneet menoja ja kannustaneet työntekoon. Olemme myös ottaneet tiukan linjan maahanmuuton kustannusten suhteen, ja juuri näin pitää tehdä, kun julkinen talous on kuralla. Kritiikkiä tulee, mutta vaihtoehtoja ei ole tarjolla.

Me perussuomalaiset seisomme hallituksen toimien takana, koska tiedämme, että vaihtoehto on hallitsematon velkaantuminen ja hyvinvointiyhteiskunnan rapautuminen. Suhdanteille emme mahda mitään, mutta muun muassa puolustusmenoja lisäämällä pyrimme siihen, että myös seuraaville sukupolville jäisi isänmaa, josta olla ylpeä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.09 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Vaalikauden alussa me perimme valtiontalouden, jossa velka oli kasvanut ja jonka korkomenot ovat nelinkertaistuneet jo vaalikauden aikana ja jossa rakenteelliset uudistukset oli jätetty teke-mättä. Alusta asti meille oli selvää, että näin ei voi jatkua. Siksi hallitus on päättänyt jo yhdeksän miljardin euron sopeutuksesta: päätöksiä, jotka eivät ole helppoja mutta jotka ovat välttämättömiä, päätöksiä, joita te tässä salissa olette kritisoineet vahvasti. Aito huolestumme on se, että pian maksamme velan korkoja yli miljardi euroa enemmän kuin mitä korkeakoulutuksemme maksaa. Sitä rahaa ei voi käyttää hoitoon, kouluun tai turvallisuuteen. Se on poissa meiltä. Tähän kehitykseen hallitus ei voi suostua. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Täällä on vielä seitsemän pyydettyä vastauspuheenvuoroa. Otetaan ne ja sen jälkeen ministereiden vastaukset, ja jos ei jotain pakottavaa syytä ole jatkaa debattia, niin sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Kalmari.

17.10 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa veronalen prosentteja jo nostin esille ja kertaan siltä osin, että jos tienaa 2 000 euroa, saa 0,7 prosentin veronalennuksen, ja jos tienaa vaikkapa 20 000, saa 3,7 prosentin veronalennuksen. Siellä ylimmässä luokassa se on 9 250. Sillä pääsee jo mukavasti etelänlomalle perheen kanssa. 2 000 eurossa se on 180, jonka tuki alvin korotus syö moneen kertaan niin, että verotus kiristyy tuossa palkkaluokassa.

Mutta minne sitten se yhteisöveron alennus menee? Suurin hyötyjä siitä on OP-ryhmä. Luettelen nopeasti vielä yhdeksän seuraavaa yhteisöveron maksajaa: Nordea, Neste, Ilmastorahasto, Fortum, K-ryhmä, Bayer, S-ryhmä, UPM-Kymmene, Supercell. Esimerkiksi nämä loistavaa tulosta tehneet kauppaketjut, jotka eivät pysty hommaamaan edes jauhe-lihaa kuluttajille — en katso, että he ansaitisivat [Puhemies koputtaa] erityisiä veronalennuksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

17.11 **Juha Viitala sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituspuolueiden ryhmäpuheissa piiloteltiin todellakin epäonnistunutta talouspolitiikkaa ja tämän tästä kuultiin edellisen hallituksen syytelyä sen toimista. On todella erikoista syytellä edellistä hallitusta, kun velkaralli vain kiihtyy koko ajan ja työllisyys on heikentynyt samaan aikaan. Vel-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kalaivan kippari todellakin painaa siellä ruorissa kaasua ja kovaa. Tämän hallituksen toimesta palkansaaajien asemaa on heikennetty historiallisella tavalla, mutta siltikään työllisyyden kasvua ja talouden kasvua ei näy.

Arvoisa työministeri Marttinen, uskotteko, että määräaikaisten työsuhteiden ja irtisanomisten helpottaminen lisää talouskasvua? Aiotteko viedä kyseisiä esityksiä eteenpäin vai oletteko havainnut, että nämä eivät tuokaan sitä työllisyyden kasvua? Olisiko jo vihdoinkin aika myöntää työllisyyspolitiikkanne epäonnistumiset ja käyttää voimavarat palkansaaajien aseman polkemisen sijasta aidon kasvun luomiseen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen.

17.12 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämän julkisen talouden tilanteen ja sakkaavan kasvun kaikki varmaan tunnustavatkin, eikä siinä ole mitään epäselvyyttä. Nyt meillä on vihdoinkin porvaripohjainen hallitus vallassa, joten ei lie kenellekään silloin yllätys, että vannotaan työnteon ja yrittämisen nimiin. Ja sitten edelleen, kun ajatellaan kasvuriittä, ei pitäisi olla yllätys, että silloin nämä verotekniset ratkaisut ovat mitä ovat, ja toisaalta kun ottaa huomioon opposition ideologisen virityksen, niin ei ole myöskään yllätys, että niitä vastustetaan. Meillä on sitten tietyllä tavalla määrämittäinen keskustelu, jota me käydään varmaan kaksi seuraavaa vuotta täällä ilman varsinaista lopputulosta.

Mutta se, mihin haluaisin jonkun verran ottaa kantaa: Tässä on nyt ainakin SDP:n suulla kolmen edustajan toimesta, taisivat olla edustajat Suhonen ja Lindtman ja Tuppurainen, otettu kantaa siihen, että meillä on hyvätuloisia ihmisiä ja sitten meillä on joko ahkeria ihmisiä tai tavallisia suomalaisia — tällainen jonkunäköinen ihmeellinen vastakainasettelu luodaan. Minä itse tunnen jonkun verran hyvätuloisia ihmisiä, keitä tässäkin salissa on, ja kyllä heistäkin suurin osa on tavallisia ja ahkeria ihan yhtä lailla. Ja kun ottaa meidän verotuksen rakenteen huomioon, niin jatkossakin he kyllä tulevat kantamaan ison osan tästä meidän veropohjasta, ja toivoisin siinä mielessä, [Puhemies koputtaa] että heidänkin osuuttaan arvostettaisiin tässä yhteisessä tilanteessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

17.14 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On jännä, kun täällä pidetään näitä puheenvuoroja, että hallitus muistaa aina kertoa, paljonko edellinen hallitus on ottanut velkaa, mutta sitten ei muisteta kertoa, paljonko itse ollaan ottamassa velkaa. Mutta edustaja Lyly kyllä hienosti kävi nuo luvut tuolta läpi.

Mutta kun niitä vaihtoehtoja kaivataan, niin keskustahan niitä on tehnyt. Nämä paperit ovat varmasti monelle teistä tuttuja, mutta minä ajattelin nyt nostaa viisi minun lemppariani, mitä voisi ehkä pikkuhiljaa lähteä edistämään.

Ensimmäisenä matkailualan kasvuohjelma. Kun me tiedetään, että varsinkin pohjoisen ja Lapin matkailu on todella isossa nosteessa, niin miten se monistetaan laajemmalle? Aloitetaan vaikka Pohjois-Pohjanmaasta ja Kainuusta ja valutellaan sitten kohti tätä etelää.

Sitten toisena on puun jalostusasteen nosto. Tämähän on semmoinen ikuinen lemppariasia, joka aina nostetaan esille, mutta millä tavalla me oikeasti saataisiin puun jalostusastetta nostettua ja sillä tavalla lisää tuloja?

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Sitten kolmantena pikamuoti- ja krääsävero, koska meillä on semmoinen ongelma, että tuli oikeasti pullistelee niistä paketeista, jotka ovat aivan kauheaa ryönää.

Sitten neljäntenä erityistalousalueet. Nyt voisi pikkuhiljaa alkaa ainakin suunnittelemaan niitä, jotta sitten seuraava hallitus voisi niitä toteuttaa.

Ja sitten viidentenä ihan henkilökohtainen lemppari eli tämä alueellinen opintolainahyvitys, jolla me voitaisiin saada paremmin osaajia esimerkiksi maakuntiin, [Puhemies ko-puttaa] mitä edellinen hallitus myös mainiosti jo suunnitteli. [Puhemies: Aika!]

Toivottavasti otatte näistä vinkeistä vaarin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

17.15 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kun puhumme taloudesta ja velkaantumisesta, on meidän välttämätöntä puhua myös rahapolitiikasta. Itsenäisen rahapolitiikan puute on yksi selkeä syy sille, että Suomen talous ei ole kasvanut ja Ruotsissa talous kasvaa. Ei se tietysti ole ainoa syy, mutta eurovaluutan haitallisuus Suomen talouskasvulle ja kilpailukyvyllä on ilmiselvää. Euroalue ei ole niin sanottu optimaalinen valuutta-alue. Työvoima ei liiku alueen sisällä, ja valtioiden taloudelliset tilanteet ja poliittiset kulttuurit ovat hyvin erilaiset.

Yhteinen valuutta ei voi toimia, ja se oli selvillä jo silloin euroa perustettaessa. Väistämättä on tunnustettava, että euro ei ole taloudellinen projekti vaan enemmänkin poliittinen projekti. Vai oletteko siellä oppositiossa tästä asiasta eri mieltä kanssani?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

17.16 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyttäessä: Olemme eri mieltä. Euro on pitkällä aikavälillä järkevä satsaus myös Suomen talouden kehittämiseen. Sen vielä ymmärrän, että hallituspuolueen rivijäsenet täällä sitä arvostelevat, mutta sitä, että valtiovarainministeri ja varapääministeri omassa puheenvuorossaan syytti Suomen heikosta talouskehityksestä nimenomaan meidän euroa, pidän vähän kummallisena.

Tätä tämän päivän keskustelua on ehkä odotetusti hallinnut hallitus- ja oppositiopuolueiden välinen kinastelu, mutta jos sitä vähän siivilöi, niin sieltä löytyy kyllä ihan olennaisia aineksia. Muun muassa edustaja Eestilä kiinnitti huomiota aivan ydinkysymykseen eli tuottavuuden trendinomaiseen laskuun. Toisaalta muun muassa edustaja Koskela edellisessä puheenvuorossaan viittasi johtamisen haasteisiin, joka on jälleen kerran aivan olennainen tekijä siinä, että meidän taloudella ei mene nykyistä paremmin. Näkisin, että tämänkaltaisista meidän talouden rakenteellisista ydinkysymyksistä meidän pitäisi pystyä käymään rakentavaa keskustelua yli hallitus—oppositio-rajojen ja löytämään myös yhteisiä ratkaisuja, ja toivoisin, että ehkä seuraavassa keskustelussa päästäisiin sitten vähän syvemmälle niitä koskeviin ratkaisuihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

17.17 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskusta ei ideologisista syistä suhtaudu kielteisesti tähän yhteisöveron laskuun, vaan sen takia, että asiantuntijat ovat sitä mieltä, siis valtaosa heistä, että tämä on kallis ja tehoton keino, ja tässä vel-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kaantumistilanteessa ei kannattaisi miljardeja tuhлата. 138 000:sta yhteisöveron maksajasta 50 suurinta maksaa noin puolet, lähes puolet, ja ne hyötyvät siis tuon noin 400 miljoonaa tästä. Ne jakavat jatkossa enemmän osinkoja, niin kuin Nordeakin, ja ne menevät ulkomaille. Sen takia tämä ei ollut viisasta.

Olisin kysynyt myös, jos täällä olisi valtiovarainministeri Purra ollut, miten hän selittää sellaisen julkisen talouden keskeisen luvun kuin rakenteellisen jäämän, joka kertoo suhdanneputsatusta talouden tilanteesta. Se oli lähtötilanteessa 1,7 prosenttia miinuksella, nyt 2,5 prosenttia miinuksella ja hallituksen ennusteen mukaan kasvaa 3,3 prosenttiin miinukselle, eli tämä rakenteellinen jäämä, jossa suhdannetilanne on otettu huomioon, heikkenee koko ajan. — Täällä on onneksi jäljellä fiksuja ministereitä, niin että voisi varmaan joku teistä vastata tähän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

17.18 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä todella nykyinen hallitus on jälleen keskittynyt paljon edellisen hallituksen haukkumiseen, mutta kahdesta asiasta kannattaisi antaa kehuja, koska niistä te olette tässä hyöttyneet aivan valtavasti suhteessa Brysseliin.

Muistatko, kun tämä hallitus haki pidennysaikaa talouden sopeuttamiselle? Mikä oli se keskeinen peruste, jolla te perustelitte komissiolle, että komissio antaisi tämän pidentymisen? Sehän oli soteuudistus, [Markus Lohi: Näin se oli!] mitä olette kyllä aikaisemmin täällä haukkuneet mutta Brysseliin menitte kehumaan.

Ja sitten toinen, millä te vältitte nyt tämän tarkkailuluokan: Ei se ole mikään, että komissio on sitä mieltä, että teidän sopeutustoimenne ovat jotenkin maanmainioita, vaan kysymyksenä oli siitä, että pystyitte hyödyntämään tämän poikkeuksen, jossa laskettiin puolustusmenojen kasvu vuodesta 21. Minä vuonna ovat nyt eniten puolustusmenot kasvaneet viime vuosina? Vuodesta 22 vuoteen 23. Eli siis sillä, että edellinen hallitus lisäsi puolustusmenoja, te olette pystyneet ne nyt huomioimaan siten, että komissio laskee läpi sormien sen, että te rikotte jatkuvasti nämä EDP-kriteerit. [Puhemies koputtaa]

Näistä asioista kannattaa todella lähettää kiitokset [Puhemies: Aika!] edelliselle hallitukselle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Marttinen.

17.20 Työministeri Matias Marttinen: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tässä tuli itselleni ainakin muutamia kysymyksiä, mutta ensin laajempi huomio vielä tähän kokonaisuuteen. Tänäpä on puhuttu paljon myös siitä, tehdäänkö talouskasvun toimien eteen taas uusia päätöksiä, joilla voidaan taas luoda tilaa sille, että suomalaiset yritykset voivat kasvaa, sillä niin kuin, hyvät kollegat, tiedätte, eihän päätöksentekijä tai hallitus täällä suoraan sitä talouskasvua luo saatikka työllistä ketään, vaan ennen kaikkea ne työpaikat syntyvät suomalaisiin yrityksiin, joiden tulisi kasvaa entistä vahvemmin tulevaisuudessa, jotta taas yhä useampi suomalainen saa mahdollisuuden tehdä työtä. Tämä on se meidän keskeinen tavoite, joka lähtee kuitenkin, hyvät kollegat, siitä, että vaikka meidän tekemien työmarkkinauudistusten — jos katsotaan niitä — suurin hyöty kohdistuu nimenomaan suomalaiseseen pk-yrityskenttään.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Tällä hetkellä tosiaan on lähtenyt lausunnoille työryhmätyö, joka käsittelee siis määräaikaista työsuhteita, takaisinottovelvoitteen poistamista alle 50 henkeä työllistäviltä yrityksiltä ja lomautusilmoitusaikojen lyhentämistä, ja kyllä sen valmistelu jatkuu aivan normaalisti. Eli tässä kun edustaja Viitala ja myös edustaja Suhonen kysyivät siihen liittyen, niin kyllä sitä viedään eteenpäin aivan normaalissa järjestyksessä, kuten tälläkin hetkellä asiaa on valmisteltu. Kyllä tavoite on se, että ensi syksynä nämä nyt valmistelussa olevat esitykset tulevat eduskuntaan käsittelyyn. On tärkeää, että me jatkamme kuitenkin meidän työmarkkinoiden uudistamista, sillä meillä on syntynyt, hyvät kansanedustajat, merkittävä määrä myös uudistamisvelkaa, jonka takia nyt tämä hallitus on tarttunut toimeen ja tekee laajasti toimenpiteitä liittyen sitten työmarkkinoihin, meidän verotukseen.

Yhteisöverotuksesta on täällä myös paljon käyty keskustelua, mutta kyllä minä uskon itse siihen, että jos ajatellaan, että meidän kilpailukyky pohjoisena, pienenä maana on kuitenkin heikompi kuin monen meidän verrokkimaan — tästä on puhuttu aika vähän nyt itse asiassa tänään täällä salissa — niin kyllä tämä on myös yksi tekijä, joka viestii hyvin vahvasti siitä kansainvälisesti, että tervetuloa investoimaan Suomeen. Tämähän on se viesti, minkä me taas vastaavasti tällä lähetämme. Myös pystymme parantamaan merkittävästi Suomen kilpailukykyä ja houkuttelevuutta kaikkienensa. Yhteisöveron lasku on myös hyvin tehokas, selkeä keino myös siinä, miten kaikille yrityksille jätetään myös enemmän tilaa investoida ja työllistää.

Oikeastaan en nyt malta olla kommentoimatta, rouva puhemies, vaan sanon tähän loppuun myös sen, että kyllä minun täytyy myös hämmästellä sitä, millaisia poliittisia valintoja Suomen Keskusta tässä on tehnyt. Tekisi mieli sanoa teille, että tulkaa nyt sieltä demareitten kainalosta taas takaisin sinne keskelle tukemaan semmoista vahvaa, keskustalaista työntekoon ja yrittäjyyteen uskovaa politiikkaa, sillä kun olen kiertänyt paljon suomalaisia yrityksiä, niin kyllä näitä päätöksiä, mitä taas vastaavasti me olemme tehneet, on kehuttu myös laajasti, on sitten kyse työmarkkinoiden uudistamisesta tai veropäätöksistä tai normien purkamisesta tai luvituksen uudistamisesta. Tulkaa nyt sille samalle paikalle, missä te olette olleet aikaisemmin, tukemaan tätä Suomen uudistamista ja vahvempaan työllisyyteen ja yrittäjyyteen uskovaa politiikkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Ikonen.

17.23 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen: Arvoisa puhemies! Täällä esitettiin aika rajukin kysymys, että olemmeko me kehittämässä Suomea yövärtijavaltioksi. Ei meillä sellaista tavoitetta ole. Päinvastoin me näemme, että Suomi on hieno pohjoismaainen hyvinvointivaltio, ja haluamme myöskin tukea sitä, että me pystymme näistä hyvinvointipalveluista huolehtimaan myöskin tuleville sukupolville. Juuri siksi me näitä toimia teemme, jotta me turvaamme rahoitusta sinne tulevaisuuteen.

Tätä kuvaa se, että hyvinvointialueitten rahoitus kasvaa tällä hallituskaudella. Hallituksen toimet ovat kokonaisuudessaan tällä kaudella kuntataloutta vahvistavia. Valtionhallintoon tulee kyllä leikkauksia, mutta samaan aikaan me myöskin uudistamme valtionhallintoa. Me teemme aluehallintouudistusta, me uudistamme tällaista yhteispalvelua eri puolilla Suomea ja pyrimme sujuvoittamaan ihmisten ja yritysten ja toimijoiden asiointia julkisen hallinnon kanssa. Samaa aikaan me myöskin kevennämme normeja ja haemme sillä tätä hallinnon keventämistä tässä työssä. Siellä varmasti on fiksumpia tekemisen tapoja,

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

miten me voimme tulevaisuudessa tehdä, ja siihen me haluamme hallintoa kaikilla hallinnon tasoilla kannustaa.

Täällä kysyttiin myöskin aluehallintouudistuksesta ja yleisen edun yksiköstä. Jos me katsomme suhteessa nykytilaan ja siihen, miksi me tätä aluehallintouudistusta tehdään, niin siinähan yksi semmoinen iso tavoite on se, että me haluamme sujuvoittaa luvitusta. Tällä hetkellä haaste on se, että eri viranomaiset saattavat valittaa toistensa päätöksistä. Nyt me kokoamme näitä vastuita samaan organisaatioon, jossa ylipäättään nopeutetaan ja sujuvoitetaan prosesseja. Uskon, että se vie jo itsessään suhteessa nykytilaan tätä parempaan suuntaan. Tämä yleisen edun yksikön olemassaolo on jo osaltaan sellainen tekijä, jonka me odotamme keventävän ja vähentävän näitä valituksia, ja tavallaan sitä kautta saadaan myöskin näitä ympäristönäkökulmia otettua huomioon. Mutta on hyvä huomata tässä, kun kysyttiin muutoksenhakuoikeudesta, että sitä rajataan tässä yhteydessä ja tarkennetaan ja kytketään se painavaan yleiseen etuun ja erityisen merkittäviin tilanteisiin. Eli kyllä se muuttaa tätä tilannetta suhteessa nykytilaan. Koko tämä uudistus tähtää siihen sujuvampaan luvitukseen ja siihen, että me saamme myöskin näitä kasvun edellyttämiä investointeja entistä sujuvammin liikkeelle. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Wallinheimo.

17.26 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Velkaantuminen on todella vakava haaste. Tämä hallitus sai perinnökseen vaarallisesti velkaantuneen Suomen. Pelkästään valtionvelan korkomenot ovat Marinin hallituksen ajoista yli nelinkertaistuneet 3,2 miljardiin. Se on paljon se. Tätä velkakierrettä ei katkaista juhlapuheilla vaan päätöksillä. Siksi hallitus on jo kahden ensimmäisen vuoden aikana päättänyt yhdeksän miljardin euron sopeutuksista. Tavoitteemme on yksinkertainen mutta aivan välttämätön: saada julkisen talouden alijäämä painettua alas mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman järkevästi. Itse asiassa EU:n komissio julkaisi tänään päätökset maista, jotka joutuvat liiallisen alijäämän menettelyyn vakaus- ja kasvusopimuksen nojalla. Suomi ei joudu tähän menettelyyn. Komission mukaan Suomi on jo sitoutunut riittäviin sopeutustoimiin, eikä menettelyn käynnistäminen toisi lisäarvoa. Tämä on siis opposition pettymyksestä huolimatta hyvä uutinen.

Arvoisa puhemies! Toisaalta yksin sopeuttamisella ei selvitä. Siksi hallitus on valinnut myös kasvun linjan. Olemme rakentaneet Suomen kasvupohjaa historiallisilla uudistuksilla. Panostamme tutkimukseen, osaamiseen, työmarkkinoihin ja investointiympäristöön. Muun muassa OECD ja IMF ovat kiittäneet Suomea juuri näistä rakenteellisista uudistuksista, niistä, joita he ovat meiltä odottaneet jo vuosia. Me teemme nyt sen, mikä olisi pitänyt tehdä jo kolme hallitusta sitten.

Lisäksi, arvoisa puhemies, opposition väitteet hallituksen toimettomuudesta tai vääristä prioriteeteista eivät kestä tarkastelua. Me emme esimerkiksi toteuta puoliväliriihessä toteutettua kasvupakettia velaksi. Jokaiselle eurolle on etsitty katetta, joko virkamiesarvio dynaamisista vaikutuksista tai korvaava sopeutus muualta. Yhteisöveroa lasketaan 18 prosenttiin, jotta yrityksillä on paremmat mahdollisuudet investoida ja kasvaa. Tämä vahvistaa Suomen kilpailukykyä ja tuo työtä suomalaisille. Työn verotusta kevennetään yhteensä 1,6 miljardilla eurolla. Tämä on kunnianpalautus työnteolle ja suora ostovoimavaikutus

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

erityisesti pienituloisille ja keskituloisille. Hallituksen kasvupaketti on mittaluokassaan historiallinen.

Arvoisa puhemies! Jos olisimme jatkaneet Marinin hallituksen linjalla, Suomi velkaantuisi tänäkin vuonna neljä miljardia euroa enemmän. Siksi on erikoista, että juuri ne puolueet, jotka loivat velkaantumisen pohjan, ovat nyt ensimmäisenä osoittamassa sormella. Edellinen hallitus lisäsi pysyviä menoja yli kahdella miljardilla mutta lykkäsi kaikki rakenteelliset, vaikeat päätökset seuraavan hallituksen syliin. Nyt me maksamme siitä hintaa, mutta me maksamme sen vastuullisesti. Emme jää odottamaan parempia aikoja. Me teemme päätökset nyt, emme suosion vaan Suomen tähden.

Kohonneen velkaantumisen syyt eivät ole enää arvailujen varassa, ne ovat faktoja. Korkomenot ovat siis nousseet 0,8 miljardista 3,2 miljardiin. Hyvinvointialueiden kulut ovat kasvaneet vuodessa yli miljardilla, ja rahoitus on jo 26,2 miljardia, ja puolustusmenot kasvavat 3,6 miljardilla eurolla. Tästä syystä valtio joutuu ottamaan velkaa tänä vuonna yli 13 miljardia.

Oppositio arvostelee nyt velkaantumista. No, sitä saa arvostella, mutta samalla minä kysyn: Missä ovat opposition vaihtoehdot? Missä on se uskottava kokonaisuus, joka kestäisi edes yhden asiantuntija-arvion ja sopeuttaisi taloutta enemmän kuin hallituksen nykyinen esitys?

Arvoisa puhemies! Tämä hallitus tekee sen, mitä tilanne vaatii. Se tekee vaikeita päätöksiä ja mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Se rakentaa kasvua mutta vastuullisesti, ja ennen kaikkea se ei pakene vastuuta vaan kantaa sen. Meidän linjamme ei ole helppo, mutta se on välttämätön, ja juuri siksi se on oikea.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Junnila.

17.31 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman sopeutustavoitteesta on syytä pitää kiinni, vaikka toteutumisen todennäköisyys laskeekin lukuisista ulkoisista syistä, joista pääosa sellaisia, mihin hallitus ei voi edes vaikuttaa. Ei auta lyödä hankkoja tiskiinkin, vaikka keskustalle tämä luovuttaminen onkin tuttua puuhaa. Neljä vuotta sitten heidän kehysriiheensä mentiin rinta rottingilla ja Säätytalolta palasi lauma nahkoihinsa asti kerittyjä lampaita. Vanhasen Matti oli ainoa, joka edes tiesi budjetin tunnuslukuja. Muut hehkuivat suut messingillä, kuinka rahaa on jaettu.

Taloustutkimuksen kirjallisuus osoittaa, kuinka viime vuosikymmeninä länsimaissa tehdyt verosopeutukset ovat usein epäonnistuneet velkaantumisen vähentämisessä, kun taas menosopeutukset ovat olleet pääsääntöisesti tuloksellisia. Pysyviä menoja on leikattava, jos velkalaiva halutaan saada kääntymään, vaikka alus kääntyy hitaasti ja vasta tulevaisuudessa. Veronkorotukset hidastavat kasvua etenkin kireän verotuksen maissa, sillä ostovoiman lisäksi työn tekemisen kannustimet vähenevät. Näinhän esimerkiksi haittaverot toimivat: verotettava toiminta vähenee. Tuskin kukaan haluaa haittaa työnteolle. Menoleikkauksetkin yleensä vähentävät kysyntää, mutta oikein kohdistamalla ne lisäävät työn tekemisen kannustimia, varsinkin jos menoleikkaukset ja kannustimien parannukset koetaan pysyviksi. Silloin niiden uskotaan myös vähentävän verojen korotuspaineita tulevaisuudessa, mikä lisää kasvua. Mitä pidemmälle sopeutusta lykätään, sitä korkeammiksi veronkorotukset ja menoleikkaukset uhkaavat nousta. Se heikentäisi yritysten ja kotitalouksien luottamusta tulevaan ja siten talouskasvua.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Arvoisa puhemies! Oppositio virheellisesti väittää, että hallituksen veronalennukset painottuvat suurituloisille. Tämä on yksinkertaisesti tietoista ja tahallista muunnellun totuuden suoltamista pitkin ruuansulatuskanavaa. Pieni- ja keskituloisten veropaketti on yli 600 miljoonaa euroa. Marginaaliveron lasku on merkittävästi pienempi pala. Keskustalle heidän vaihtoehdossaan tämä oli kuitenkin isompi pala kakkua. Ilta-Sanomat uutisoi viime marraskuussa otsikolla ”Keskusta ehdottaa: veronkevennyksiä hyvätuloisille”. Kuvitelkaa, miten täällä on parjattu hallitusta ja mitä löytyi keskustan vaihtoehdosta. Edustaja Ketunen mainitsi Robin Hoodin. Olisin häneltä kysynyt tarkennusta edelliseen, mutta hän näyttää lähteneen Sherwoodin metsiin.

Hallituksen tekemä ansiotuloverotuksen keventäminen painottuen pieni- ja keskituloisiin luo myös houkutusta hakeutua työelämään.

Suomessa myös pääomaverotus on kireäkö. Vielä kireämpi pääomaverotus saattoi toimia ennen globalisaatiota joskus 60-luvulla mutta tuskin nykyään.

Muistutan myös, että SDP on itse hallituksessa ollessaan aiemmin laskenut merkittävästi yhteisöveroa ja keskusta omassa kasvupaperissaan esitti sille tätäkin suurempaa laskua. Mutta nyt ei kelpaa mikään, vaikka olisi käytännössä samasta asiasta kysymys. On syytä huomioda, että tämän lisäksi pieni- ja keskituloisten käteenjäävä rahapotti kasvaa merkittävästi veronalennusten vuoksi. Esimerkiksi perheenäiti, jonka palkka on 2 400 euroa, saa lisää rahaa 270 euroa, ja perheenisä, jonka palkka on esimerkiksi 3 000 euroa, saa lisää rahaa 380 euroa vuodessa. Siten hallitus perussuomalaisten aktiivisuudella tukee lapsiperheitä pitkälle yli toisella tuhannella eurolla. Tämä hallitus nimittäin ensin palautti verotuksen lapsivähennyksen ja nyt kaksinkertaisti sen. Kaksilapsinen perhe saa vähennyksellä 420 euroa hyötyä ja kolmelapsinen 630 euroa. Sanna Marinin hallituksen aikana tämä oli nolla euroa. Itse asiassa edellisen hallituksen viimeisenä vuotena palkansaajat menettivät 2,4 prosenttia ansioistaan, eli vastaava perhe joutui maksamaan valtiolle 130 euroa enemmän.

Opposition luoma mielikuva välikysymyksessä on siis pahasti ristiriidassa todellisuuden kanssa ja tämä välikysymys ristiriidassa nykyisten oppositiopuolueiden aiempien ja nykyisten tekojen kanssa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

17.36 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Äsken debatissa viitattiin ja itse asiassa edellinen puheenvuoron pitäjänkin viittasi hyvin siihen, miten tässä keskustelussa on aika paljon keskusteltu nimenomaan edellisen hallituksen toiminnasta, edellisen hallituksen velkaantumisesta, ja on ennen kaikkea kuultu muun muassa valtiovarainministeriltä kommentit siitä, miten tämä välikysymys on suorastaan falski, kun ottaa huomioon sen edellisen hallituksen ottaman velkamäärän. Mutta kun katsoo nykyhallituksen saldoa kahden vuoden ajalta: 31 miljardia euroa enemmän velkaa suhteutettuna aikaisempiin hallituksiin, niin että tämä on jo kahdessa vuodessa enemmän kuin yksikään hallitus vaalikauden aikana Suomen itsenäisyyden historiassa. Siinä mielessä voidaan ehkä sanoa, että tämä välikysymys velkaantumisesta on enemmän kuin perusteltu, varsinkin taloustilanteessa, jossa on syntynyt suuri määrä konkurssseja ja yli 60 000 uutta työtöntä.

Sikäli tilanne on erikoinen, että kaksi vuotta sitten muun muassa nykyinen pääministeripuolue kokoomus kampanjoi sillä, että nyt on aika lopettaa velaksi eläminen. No, kuinka on tässä suhteessa käynyt? Siksi pidän hieman ehkä älyllisesti laiskana sitä argumen-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

taatiota, jota tässäkin keskustelussa on jälleen kuultu, siitä, miten edellinen hallitus on velkaannuttanut Suomea, jättänyt tekemättä leikkauksia, sopeuttanut, uudistanut, ei ole tehnyt niitä tarvittavia toimenpiteitä, joten nykyhallituksen on siksi pakko tehdä sellaista politiikkaa kuin he tekevät. Mutta koskaan politiikassa mitään ei ole pakko tehdä, vaan aina on vaihtoehtoja, ja politiikka on aina valintoja. Kuten tuossa debattipuheenvuorossakin jo totesin, nykyhallituksen ei ole pakko toteuttaa suurituloisia hyödyttävää veropolitiikkaa, heidän ei ole pakko pudottaa 17 000:ta uutta lasta köyhyyteen, vaan nämä ovat valintoja. Hallitus on päättänyt tehdä näin. Hallituksen ei olisi pakko tehdä näin.

On myös keskusteltu tästä yhteisöveron alennuksesta ja sen dynaamisista vaikutuksista talouteen, siitä, miten se tulee ruokkimaan talouskasvua. Täällä on puheenvuoroissa viitattu siihen, miten suurin osa yhteisöveron alennuksen hyödyistä tulee menemään muun muassa pankkikonserneille. Tänä vuonna muun muassa Nordean osinkotuotto on ollut yli 12 prosenttia. Voidaan hyvinkin otaksua, että tästä yhteisöveron alennuksesta tulevat ensi sijassa hyötymään sijoittajat korkeiden osinkotuottojen muodossa. Ehkä järkevämpää olisi — jos ajatellaan kasvutoimenpiteitä, erityisesti pienyrittäjien kohdalla — muun muassa arvonalisäverovelvollisuuden alarajan nostaminen tai se, että kotitalousvähennys palautettaisiin entiselleen. Nämä voisivat olla pieniä keinoja siihen, millä nimenomaan yksinyrittäjien asemaa vahvistettaisiin ja ennen kaikkea saataisiin kansantaloutta liikenteeseen.

Mitä tulee vielä sitten itse tähän velkaantumiseen, niin hallitushan peittelee sitä varsin taitavasti tällä niin sanotulla siltarahoituksella, mikä tarkoittaa noin miljardin euron lisätuloutusta Valtion Eläkerahastosta vuonna 2027. Näin toki julkinen velka ja tulevat korkomenot pienenevät, mutta samalla julkinen sijoitusvarallisuus ja sen tulevat tuotot pienenevät. Nimenomaisesti tästä tulee erittäin vaarallinen ennakkotapaus kaikille tuleville hallituksille ottaa niin sanotusti pikavippiä Valtion Eläkerahastosta milloin minkäkin hyvän asian paikkaamiseksi. Voidaan hyvinkin kysyä, onko nykyhallitus valmis ottamaan moraalisen vastuun siitä, mitä sitten tulevat hallitukset tämän esimerkin mukaisesti tekevät. Valtiovarainministeriön mukaan vieläpä noin maltillisella 5,5 prosentin sijoitustuotto-odotuksellakin verrattuna 2,5 prosentin velanhoidon kustannukseen hallituksen niin sanotun siltarahoituksen kustannus tulee olemaan 3,5 miljoonaa euroa vuonna 2027 ja kumulatiivisesti vuosina 26—29 peräti 118 miljoonaa euroa. SDP:ssä pidämme tällaista valtion eläke-rahajen lainaamista budjettiin jo lähtökohtaisesti ongelmana, mutta tilanteessa, jossa saisimme lainan markkinoilta edullisemmalla ratkaisulla, pidämme hallituksen kikkailua eläkevaroilla kohtuuttomana ja suorastaan veronmaksajien etujen vastaisena.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

17.41 **Eeva Kalli kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Olemme nyt kaksi vuotta saaneet todistaa Orpon oikeistohallituksen aikaa. Eduskuntavaaleissa kokoomus lupasi lopettaa velaksi elämisen ja pistää julkisen talouden kuntoon. Hallitusneuvotteluissa luvattiin satatuhatta uutta työllistä. Hyviä tavoitteita, mutta valitettavasti tulostaulu on nyt hallituskauden puolivälissä murheellinen. Työllisten määrän sijaan kasvussa on ollut työttömyys, ja talouskasvun sijaan vahvassa kasvussa on vain valtionvelka. Jos ei toivottuja tuloksia, niin ainakin monia yllättäviä käännteitä on hallituskauden aikana nähty ja koettu. Johdonmukaisuus, ennustettavuus tai pitkäjänteisyys eivät olekaan sanoja, jotka päällimmäisinä olisivat ohjanneet Orpon hallituksen työtä.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Hallituskauden alkupuolella eli vuoden 2024 talousarviota esitellessä valtiovarainministeri Purra totesi, ettei veroruuvia ole tarpeen kiristää velkasuhteen kääntämiseksi. Päinvastoin, Purran johdolla julkisessa taloudessa nähtiin olevan varaa niin oluen verotuksen keventämiseen kuin vaikkapa veroaleen kaikista suurituloisimmille. Mutta vain puoli vuotta tämän jälkeen nuotit ja toimet yllättäen vaihtuivat. Keväällä 2024 olikin Purran mukaan tarpeen kasata lisäsopeutuspaketti, jossa esiteltiin rajuja veronkorotuksia tavallisille suomalaisille ja yrittäjille. Hallitus päätti korottaa arvonlisäverotusta ennätyksellisen paljon, vieläpä poikkeuksellisella tavalla kesken vuotta. Tämän poukkoilevan veropolitiikan jäljet yhdessä kotitalousvähennyksen heikennyksen kanssa jäivät tavallisten ihmisten ja yrittäjien maksettaviksi, ja tämä on valitettavasti jättänyt jälkensä myös konkurssi- ja työttömyys-tilastojen synkkenemisenä.

No, mitä teki hallitus seuraavaksi kokoontuessaan puoliväliriiheen tarkastelemaan aikaansaannoksiaan ja Suomen tilannetta? Oikein arvattu: talouspolitiikan takki kääntyi jälleen. Sopeuttaminen vaihtui suuriin veronalennuksiin, joista iso osa on kohdistettu tavalla, jota asiantuntijoiden, saati tavallisten ihmisten, on vaikea ymmärtää tai hyväksyä. Puoliväliriihessään Orpon hallitus näyttikin heittävän hanskat tiskiin julkisen talouden tervehdyttämisen osalta eli luopuvan keskeisistä talouspoliittisista tavoitteistaan, kuten velkaantumisen taittamisesta. Hallitus on siis vasten lupauksiaan rakentanut suomalaisille kasvavan velkapommin, jossa jo Eläkerahastostakin lainataan miljardi euroa oman politiikan kaunistelemiseksi. Tilanne on vakava. Velkaantuminen ei ole hallinnassa, ja siksi tämä välikysymys on tehty.

Arvoisa puhemies! Orpon hallituksen talouspolitiikkaa voineekin näin kesän kynnyksellä luonnehtia epäonnistuneeksi souturetkeksi. Keula ei tiedä, mitä perä tekee, ja airot tuntuvat olevan tyystin hukassa. Vene pyörii vain paikallaan, ja virta vie velan mukana yhä syvemmälle. Veneen tulppa on vedetty irti ja heitetty menemään, ja seuraavaa hallitusta jo odotetaan äyskäröimään venettä takaisin soutuuntoon.

Arvoisa puhemies! Tämä on poukkoilevaa ja vastuutonta maan asioiden hoitoa. Suunta vaihtuu, johdonmukaisuus uupuu. Venettä keikutetaan niin, että osa tippuu kyydistä. Eteenpäin ei päästä, kun työllisyys ja talous eivät kohene. Kyllä suomalaiset ymmärtävät, että sopeuttaa täytyy, mutta se on tehtävä tavalla, jossa oikeudenmukaisuus, kohtuus ja reiluus toteutuvat. Vaihtoehtoja olisi. Keskustan mielestä ei ole oikein eikä viisasta, että Orpon ja Purran päättämä hulppa veroale ei juuri näytä hyödyttävän tavallista keskituloista suomalaista — ei, vaikka kevennykseen käytetään yli miljardi euroa vuodessa. Kyllä tämän mittaluokan toimien pitäisi hyödyttää enemmän tavallisia ihmisiä. Pahimmillaan keskituloiselle palkansaajalle saattaa hallituksen päätösten jälkeen jäädä jopa nykyistä vähemmän käteen.

Myös yhteisöverotuksen osalta keskusta olisi toiminut toisin. Hallituksen valitseman kalliin ja asiantuntijoidenkin tehottomaksi arvioiman linjan sijaan olisimme uudistaneet verotusta tavalla, jossa yrityksen sisään jätettäviä voittoja verotetaan huomattavasti ulos jaettavia kevyemmin. Keskusta parantaisi myös kotitalousvähennystä ja yrittäjävähennystä, koska suurin osa yrityksistä jää nyt täysin veronkevennysten ulkopuolelle. Suomi tarvitsee nyt enemmän työtä ja kaiken kokoista yrittäjyyttä. Vaihtoehtoja siis on.

Arvoisa rouva puhemies! Tätä kaikkea vasten olemme pakotettuja tähän hallitukselle osoitettuun epäluottamuslauseeseen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

17.47 **Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikalta on pudonnut pohja pois. Tarkoitan tällä sitä suunnanmuutosta, joka puoliväliriihessä nähtiin. Kun kaksi vuotta on ensin tehty tiukkaa talouskuripolitiikkaa, jolla on ajettu ihmisiä köyhyyteen työttömyyden huidellessa hurjissa lukemissa, ovat massiiviset veronkevennykset suurituloisille ja yrityksille kuin märkä rätti vasten kasvoja. Oireellista on, että hallitus teki miljardi-luokan veronkevennykset taloustieteilijöiden kritiikistä huolimatta. Veronkevennykset ovat merkittävä muutos hallituksen talouspolitiikan linjaan, vaikka valtiontalouden tilanne tai näkymät eivät ole merkittävästi parantuneet aiemmista vuosista. Veronkevennykset joudutaan rahoittamaan osin eläkevaroja syömällä sekä velaksi. Samaan aikaan julkiseen talouteen kohdistuu merkittäviä uusia paineita lisääntyneiden puolustusmenojen takia.

Todella huolestuttavaa on se, miten työttömyys on tässä maassa kasvanut. Hallitus lupasi hallitusohjelmassaan Suomeen 100 000 uutta työpaikkaa. Nyt tuosta tavoitteesta ollaan 150 000 työpaikkaa jäljessä, sillä 50 000 työpaikkaa on kadonnut. Akateeminen työttömyys on noussut vuosituhannen korkeimmalle tasolle. Nuorisotyöttömyys on kasvussa, ja pitkäaikaistyöttömyys uhkaa nousta lähelle 90-luvun laman tasoa.

Erytisen huolissani olen nuoristamme. Ammatilliseen koulutukseen on kohdistettu massiivisia leikkauksia jo Sipilän hallituskaudella, ja koulutuksen taso on heikentynyt merkittävästi. Nyt hallitus aikoo tehdä edelleen lisää leikkauksia ammatilliseen koulutukseen, vaikka leikkausten sijaan tarvitsemme lisäpanostuksia nuorten tulevaisuuteen. Nämä luvut ja huomiot osaltaan osoittavat sitä, että tämä hallituksen politiikka ei tähän maahan luo sitä toivoa ja tulevaisuususkoa, mitä nyt tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Kaiken tämän lisäksi hallitus sulkee määrätietoisesti silmänsä kasvavalta ympäristövelalta. Hallituksen tekemättömät ilmasto- ja luontotoimet jäävät nyky-nuorten ja tulevien sukupolvien maksettaviksi. Hallituksen talouspolitiikan yksi suurimista kompastuskivistä on, että talouskasvu halutaan nähdä vastakkaisena ympäristönsuojelun kanssa. Tämä näkyy irvokkaimmillaan siinä, että kolminkertaisesti suojeltu Viiankiaapa halutaan uhrata kaivostoiminnalle. Tiedämme, että ilmasto kuumenee ihmistoiminnan seurauksena ennennäkemätöntä vauhtia ja se uhkaa tehdä maapallosta monin paikoin elinkelvottoman. Tiedämme, että luonto köyhtyy ihmisen toiminnan seurauksena myös Suomessa ja erityisesti metsäluonto on uhan alla. Suomi ei voi sulkea rajojaan globaaleilta ympäristöuhkilta, ja suomalaista luontoa voi suojella vain Suomessa. Ympäristönsuojelun irrottaminen talouspolitiikasta on todella lyhytnäköistä. Ilman elinkelpoista ilmastoa ja hyvinvoivaa luontoa ei ole myöskään kestävää taloutta.

Arvoisa puhemies! Vihreiden talouspoliittinen vaihtoehto on sellainen, jossa ratkotaan samaan aikaan ekologista, taloudellista ja sosiaalista velkaa. Tarvitsemme määrätietoisia toimia, joilla taloutta uudistetaan toimimaan ympäristön rajoissa ihmisten hyvinvointia tukien. Verotetaan ihmisille ja luonnolle haitallista toimintaa, tuetaan luonto- ja ilmastotoimia sekä uudistetaan hyvinvointivaltion rakenteita romuttamisen sijaan.

Koska hallituksen kestävätkin politiikka ei nauti vihreän eduskuntaryhmän luottamusta, kannatan edustaja Oras Tynkkysen tekemää epäluottamusesitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

17.51 **Hanna Sarkkinen vas:** Arvoisa puhemies! Rahaa ei ollut, kunnes sitä yhtäkkiä oli-kin. Hallituksen mukaan työttömiltä, sairailta, köyhiltä, lapsiperheiltä, terveyskeskuksista ja ammatillisesta koulutuksesta oli pakko leikata valtiontalouden tasapainottamiseksi. Kui-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

tenkin rahaa hallituksella riittää miljarditolkulla hyvätuloisten veronalennuksiin ja yhteisöveron alennuksiin sekä tehottomien Kela-korvauksien korotuksiin.

Valtiontalouden alijäämä ei enää olekaan ongelma, kun hyväosaisille pitää räätälöidä uusia veroetuja. Veronkevennykset tuskin rahoittavat itseään, vaan ne tulevat ennestään syventämään valtion alijäämää. Rahaa ei siis ollut, kunnes sitä yhtäkkiä olikin. Tämä osoittaa jälleen kerran sen, että politiikka on mahdollisuuksien taidetta, jossa arvoilla on suuri merkitys. Omia arvoja ajetaan tilanteessa kuin tilanteessa. Kun on tahtoa, niin löytyy tie, ja hallitus löysi tien hyvätuloisten veronkevennyksiin. Viimeistään nyt alkaa olemaan selvää, ettei hallituksen perimmäinen tavoite tainnut olla julkisen talouden tasapainottaminen, vaan yhteiskunnan taloudellisten suhteiden ja valtasuhteiden muuttaminen vahvimpien hyväksi. Suomalaiset eivät kuitenkaan ole typeriä, ja uskon, että he näkevät tämän sumutuksen läpi.

Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut, kun sitä mitataan hallituksen itselleen asettamilla kriteereillä. Se on epäonnistunut myös suomalaisten näkökulmasta, sillä köyhyys, työttömyys ja asunnottomuus ovat kasvussa. Pääministeri yrittää puhua mustaa valkoiseksi ja väittää pokkana hallituksen saavuttaneen tavoitteensa, kun eläkerahastoveivauksen ansiosta velkaantuminen hieman hidastuu hetkeksi sen jälkeen taas jatkaen kasvuaan. Holtittomat veronalennukset tekevät pysyvän loven valtiontalouteen. Herää kysymys, pitääkö pääministerin virheellisestä tilannekuvasta huolestua.

Arvoisa puhemies! Suomen taloushaasteet ovat vaikeita, sitä en kiistä, ja millään hallituksella ei olisi helppoa. Kuitenkin kuilu hallituspuolueiden vaaleissa lupaaman ja todellisen talouskehityksen välillä on ammottava. Suuri on myös se ylimielisyys, jolla erityisesti valtiovarainministeri tässä salissa suhtautuu asioihin. Marinin hallitus teki hänen mielestään kaiken väärin, nykyinen hallitus ei tee mitään väärin, ja nykyisen Orpon hallituksen ottama velka on jotenkin parempaa kuin edellinen edeltäjänsä velka, enemmän ja parempaa velkaa. Suomalaiset eivät kuitenkaan ole tyhmiä. Uskon, että keväällä päätettyjen mitavien veronalennusten jälkeen alkaa olla selvää, ettei valtiontalouden tasapainottaminen ollutkaan varsinainen tavoite, vaan tarpeen vaatiessa kaapista kaivettava keppihevonen. Eikä siinä sinällään mitään, eri puolueet tekevät näköistään politiikkaa. Orpon hallituksen politiikka ei kuitenkaan ole sen näköistä, mitä minä Suomeen haluaisin, eikä se ole hallituspuolueiden vaalilupausten mukaista.

Arvoisa puhemies! Suomen velkasuhde kasvaa osittain siksi, että hallituksen leikkauspolitiikka on syventänyt ja pitkittänyt taantumaa. Pienituloisiin kohdistuvat leikkaukset ovat suoraan pois kotimaisesta kulutuksesta. Hallitus syyttää talousongelmista kansainvälistä turbulenssia, mutta kokonaan ulkoisten tekijöiden syyksi tilannetta ei voi laittaa, sillä myös muut Euroopan maat ovat samojen tekijöiden armoilla, ja silti muiden maiden työllisyyskehitys on Suomea huomattavasti parempaa. Suomessa miesten työttömyys on Euroopan korkein, vaikka hallituskauden alussa työllisyystilanne oli vahva. Huono työllisyys- ja talouskehitys heijastuu heikentävästi myös valtiontalouden tilaan.

Hallituksen niin sanotut työllisyystoimet ovatkin kääntyneet työttömyystoimiksi. Pienituloisilta leikkaaminen ei saanutkaan taloutta ja työllisyyttä kukoistamaan. Sen sijaan pienituloisilta leikkaaminen on aiheuttanut inhimillisen hädän lisäksi talouden taantumien pitkittymistä. Viimeistään nyt kasvaneiden työttömyyslukujen, heikon talouskehityksen ja nousevien toimeentulotukimenojen edessä jokaisen tulisi pysähtyä miettimään, kuinka toimiva hallituksen työllisyystoimien logiikka todellisuudessa on. Synnyttääkö pienituloisilta leikkaaminen tässä reaali maailmassa automaattisesti työtä ja taloudellista kehitystä?

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

No, mitä sitten pitäisi tehdä, että valtiontalous oikenis? Oikein ajoitettua ja tehokasta suhdannepolitiikkaa, joka estää taantumien pitkittymisen; vaikuttavaa kasvupolitiikkaa, mitä yhteisöveroalennukset eivät ole; panostuksia koulutukseen, osaamiseen ja työkykyyn; työhön johtavaa maahanmuuttoa; veropohjasta eli valtion tuloista huolehtimista.

Arvoisa puhemies! Tässä huoneessa on elefantti, ja se on puolustusmenojen kasvu. Emme ole vielä ainakaan kuulleet hallituksen ajatuksia ja suunnitelmia asioista. Kyseessä on miljardiluokan vuosittainen kysymys, ja meidän kaikkien on pian katsottava tätä elefanttia silmiin.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Koskelan tekemää epäluottamuslause-ehdotusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivärinta.

17.56 Susanne Päivärinta kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Onhan tämä nyt irvokasta, että juuri keskusta ja SDP tekivät välikysymyksen velkaantumisesta, puolueet, jotka itse huihkivat rahaa sinne ja tänne joulukuun tuplalapsilisistä lähtien, ja velaksi tietenkin. Te ette säästäneet mistään, te ette leikanneet mistään. Kasvatitte velkataakkaa 40 miljardilla, joista pysyviin menoihin hujahti kymmenen miljardia, eivätkä ne liittyneet koronaan eivätkä ne liittyneet sotaan, vaikka te niin väitätte. Nyt me maksamme kallista laskua siitä, että te sanoitte, että rahaa on ja velkaa kannattaa ottaa. Sopeutustoimia te ette edes harkinneet. Kerrottakoon se nyt vielä kerran, että vuonna 2022 korkomenot olivat alle miljardi euroa. Nyt ne ovat jo neljänneksi suurin menoerä budjetissamme, 3,2 miljardia euroa. Sillä rahalla voisimme rahoittaa koko poliisin toiminnan yli kolmeksi vuodeksi.

Kun koko tämän päivän oppositio on tässä salissa toittottanut, ettemme me saisi nostaa esiin Marinin vasemmistohallituksen tekemisiä, niin siteerataanpa sitten ulkopuolista arviota: ”Marinin hallituksen aikana velkaantuminen kääntyi ihan hurlumhei-meiningiksi.” ”Hurlumhei-meiningiksi” — näin totesi kansantaloustieteen tohtori Aki Kangasharju. Nyt tuo hurlumhei-meininki on loppunut, ja siitä te meitä nyt arvostelette. Jos me jatkaisimme teidän hurlumhei-meiningillä, niin Suomi velkaantuisi edelleen neljä miljardia euroa enemmän vuodessa, ja se ei meille käy. Tämä välikysymys ei todellisuudessa ole huoli velasta. Se on surullinen näytelmä siitä, miten oppositio yrittää pestä kätensä historiasta, jonka te itse kirjoittitte, vieläpä neljän keskustalaisen valtiovarainministerin kynällä.

Arvoisa puhemies! Kaksi vuotta ei riitä edellisen hallituksen sotkujen siivoamiseen tässä pitkään jatkuneessa suhdannekurimuksessa. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa valitettavasti jatkuu, Venäjän-kauppa on tyrehtynyt, ja raja on kiinni. Trumpin tulliralli ja kauppasota todella ovat iskeneet yrityksiimme ja vientiimme, ja tuntuu, että koko maailma on sekaisin. Sotemenot ja panostukset Suomen puolustukseen ovat nopeimmin kasvavat julkisen talouden kustannukset. Olisi nyt kyllä rehellistä kuulla, että niistäkö te, keskusta ja SDP, olisitte sitten valmiita leikkaamaan, kun te ette ole valmiita leikkaamaan mistään. Kertokaa edes se. Näistäkö te leikkaisitte?

Arvoisa puhemies! Orpon hallitus ei enää siirrä ongelmia lapsille ja lastenlapsille. Meidän talouspolitiikkamme perustuu vastuunkantoon, rakenteellisiin uudistuksiin, kannustinloukkujen purkamiseen ja julkisen talouden tasapainottamiseen. Hallitus on tehnyt ennennäkemättömiä uudistuksia ja kasvutoimia, niitä toimia, jotka olisi pitänyt tehdä jo aikaa sitten, niitä toimia, jotka on tehty meidän verrokkimaissa Tanskassa ja Ruotsissa ajat sitten, ja siellä pyyhkii kuulkaa huomattavasti paremmin. Me todella kevennämme yritysten verotusta. Työn verotusta kevennetään puolellatoista miljardilla, josta 1,2 miljardia kohdenne-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

taan, toisin kuin te väitätte, pieni- ja keskituloisille. Kun palkansaajan ostovoima paranee, se luo totta kai positiivista uskoa siihen, että arjen työ kannattaa. Mutta mitä tekee keskustasta? Vastustaa yhdessä SDP:n kanssa kaikkea tätä. Te vastustatte veronkevennyksiä, te vastustatte työmarkkinauudistuksia ja investointeja houkuttelevia toimia. Välillä te sanotte, että tehkää veronkevennyksiä, ja sitten te muutatte linjaa ja sanotte, että ei veronkevennyksiä. Kyllä se teidän linja on niin poukkoileva, että kannattaa tulla meidän linjalle vain. Keskusta on toki jälleen vasemmistokimppansa valinnut.

Arvoisa puhemies! Kokoomukselle on kyllä aivan selvää, että me todella vahvistamme Suomen kilpailukykyä ja tuottavuutta ja sitä, että kotimainen omistus ja verotulot pysyvät Suomessa, niin että me voimme jatkossakin itse päättää omasta kohtalostamme. Tyhjiillä välikysymyksillä ei ratkaista yhtäkään suomalaisten arjen ongelmaa, ei ainuttakaan. Tämä on aivan yhtä tyhjää kuin se paperi, tällainen tyhjä paperi, jonka te jätitte hallitusneuvotteiluissa. Hallitus todella tekee päätöksiä, jotka ovat epämurkavia tänään, mutta ne ovat välttämättömiä huomenna. Voin vakuuttaa teille, arvon oppositio, että työ Suomen julkisen talouden tasapainottamiseksi kestäväälle pohjalle jatkuu ja sopeuttaminen jatkuu myös seuraavalla hallituskaudella. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

18.01 Jari Koskela ps: Arvoisa rouva puhemies! Kuten aiemmin edustaja Bergbom ryhmäpuheenvuorossaan totesi, tämä välikysymys ei ole SDP:n ja keskustan osalta kovinkaan uskottava. On tietysti tärkeää, että oppositiossa ollaan nyt huolissaan julkisen taloutemme velkaantumisesta, mutta toimintanne edellisellä hallituskaudella ja käytännössä jokaisen tämän hallituksen tekemän sopeutustoimen vastustaminen saavat epäilemään huolenne aitoutta. Muistetaan Helsingin Sanomien otsikkoa syksyltä 21: ”Julkinen paine on saanut Marinin hallituksen perumaan jokaisen leikkausta etäisestikin muistuttavan päätöksensä.” Sopeutustarve oli jo viime kaudella varsin selvä, mutta ette kenneet tekemään minkäänlaisia aitoja toimia tilanteen helpottamiseksi. Tietysti suuri osa velasta viime kaudella johtui ensin koronasta ja sen jälkeen Venäjän hyökkäyssodasta. Sen sijaan lisäsitte paljon muitakin julkisia menoja ja jätitte kaikki tarvittavat uudistukset tekemättä. Koronan ja Ukrainan takia otettua velkaa ei kukaan viime kaudella vastustanut. En usko, että teidän vastustatte sitä velkaa, jonka tämä hallitus ottaa vahvistaakseen puolustusta ja turvatakseen ikääntyvän väestömme palvelut.

Arvoisa rouva puhemies! Edellistä hallitusta on tietysti helppo kritisoida, mutta totuuden nimissä syyt julkisen taloutemme heikkoon tilaan ovat paljon pidempiäikäisiä. Oikeastaan kaikki puolueet ovat omalta osaltaan syypäitä nykyiseen huonoon tilanteeseen. Puolueet miettivät liikaa aina edessä olevien vaalien voittamista, jolloin vaikeat mutta välttämättömät asiat jäävät tekemättä. Poliittinen järjestelmämme suorastaan kannustaa lisäämään julkisia menoja ja laiminlyömään tulopuolen. Ja tulopuolihan tässä on ongelma: tulot eivät ole kasvaneet samassa suhteessa kuin menot.

Tämä hallitus on tehnyt mittavien suorien sopeutusten lisäksi paljon tulopuolta vahvistavia toimia. Niiden vaikutus ei kuitenkaan näy lyhyellä tähtäimellä. Nyt verotuloarvioita on jouduttu säättämään alaspäin, mikä on tietysti hyvin valitettavaa. Pitää kuitenkin katsoa kauemmas tulevaisuuteen. Uskon vahvasti, että pidemmän päälle esimerkiksi nämä puoliväliriihessä päätetyt veronkevennykset niin työhön kuin yrittämiseenkin tulevat lisäämään investointeja ja sitä kautta verotuloja. Kiitän hallitusta siitä, että se on uskaltanut tehdä näi-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

tä kauan tarvittuja veronkevennyksiä, vaikka niiden hedelmät ehkä jäävätkin joidenkin tulevien hallitusten poimittavaksi.

Työllisyystilanne on tällä hetkellä heikko, mutta se johtuu suurelta osin Suomesta riippumattomista syistä — kyse on suhdannetyöttömyydestä. Hallituksen työmarkkinatoimilla sen sijaan pyritään puuttumaan rakenteelliseen työttömyyteen. Uskon, että oppositiokin oikeasti tietää näiden kahden eri työttömyyden muodon erot.

Nostaisin esiin, että heikko tuottavuus varsinkin julkisella sektorilla on merkittävä ongelma taloudellemme. Paremmalla — ja tiedolla — johtamisella saisimme tehokkuutta lisää. Sillä on selkeä syy-yhteys työpaikan ilmapiiriin ja sitä kautta myös sairauspoissaoloihin, mikä on yksi merkittävimmistä julkisen puolen ongelmista.

Arvoisa rouva puhemies! Talouskasvu ja julkisen talouden tulopuolen vahvistaminen lähtevät loppukädessä yrityksistämme. Valitettavasti Suomi ei ole yrittämiseen kannustava maa. Yrittämisen riski on ollut liian suuri, ja aivan liian harva on riskiä ottanut. Nyt hallitus tekee lukuisia toimia, joilla kannustetaan yrittämiseen. Erityisen tärkeitä ovat keinot, joilla ensimmäisen työntekijän palkkaamisen kynnyistä nyt madalletaan. Tiedämme, että meillä on yksinyrittäjiä 230 000 ja alle kymmenen työntekijän yrityksiä 435 000. Jos jokainen pieni yrityksemme kykenisi palkkaamaan yhden uuden työntekijän, julkisen taloutemme ongelmat käytännössä poistuisivat. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hiltunen poissa. — Edustaja Kalmari.

18.06 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Luulen, että monelle muullekin suomalaiselle kävi kuten minulle. Kun kokoomus ennen vaaleja piti pääteemanaan velkaantumisen taittamista ja myös hallitusneuvottelujen jälkeen kertoi, että tämä on keskeinen kysymys ja tämä tullaan hoitamaan, luulin, että he tosissaan yrittävät sitä. Itse asiassa olisi pitänyt paremmin tutustua faktoihin, jotta ymmärtäisin paremmin, miksi tämä kokoomusjohtoinen hallitus velkaantuu enemmän kuin mikään hallitus koskaan ennen. Itse asiassa kokoomus oli hallituksessa joko pääministeri- tai valtiovarainministeripuolueena yhtäjaksoisesti 12 vuoden ajan vuosina 2007—2019, ja valtionvelka kasvoi tuona aikana noin 46 miljardilla eurolla. Vuoden 2006 lopussa valtiolla oli velkaa 58,9 miljardia ja vuoden 18 lopussa 104,9 miljardia. Kokoomuksen edellisen vahtivuoron aikana valtion velkakuorma siis lähes tuplaantui. Kokoomus on aina ollut aika heikoilla jäillä puhuessaan velkaantumisesta, vaikka he haluavat antaa talouspuolueen kuvan itsestään.

Tosiaan mainitsin tuossa debattipuheessakin, että kaikki tässä talossa toivoisivat kasvua, mutta nyt kun on kasvanut pelkästään työttömyys, velka ja konkurssit, tämä ei voi jatkua näin. Hallitus lupasi 100 000 uutta työllistä, tulikin 50 000 uutta työtöntä. Jo yksistään tämä jättää valtavan loven talouteemme. Kyllähän niitä työllisiä olisi, jos yrityksillä menisi hyvin, ja siksi erittäin suurella positiivisuudella suhtaudun kaikkeen siihen, miten tämä hallitus haluaisi yrityksiä tukea. Mutta loppujen lopuksi, kun katsoo nytkin sitä keinoa, millä tätä halutaan tehdä, niin sehän kohdistuu vain isoihin yrityksiin. Kaikki toiminimet, kommandiitti-, avoimet yhtiöt, maatalousyritykset, mitkään niistä eivät pääse tämän yhteisöverohelpotuksen piiriin. Ja kuten tuossa debatissa kuulin, lähes puolet yhteisöveron maksajista on sata suurinta yritystä, ja kun verohelpotukset kohdistuvat näille — Nordealle, muille pankeille, kauppaliikkeille, terveysjäteille — niin loppujen lopuksi ne eivät ole sellaisia yrityksiä, jotka Suomeen investoisivat, vaan tämä yritysten saama verohelpotus menee voitonjakona sitten eteenpäin. Sen sijaan olisin halunnut, että niitä kannusteita, mitä

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

pk-yritykset toivovat, olisi tehty enemmän, ja niitä on aika paljon siinä keskustan talouspaperissa.

Progressiosta, siitä veron alentamisesta, mitä tämä hallitus tekee sen lisäksi, että se on leikannut köyhiltä, leikannut palveluista, leikannut vanhuksilta, sairailta: Nyt kun tehdään veronalennuksia, joilla toki on talouspoliittisessa tutkimuksessa vaikutuksia kasvuun, ne tehdään niin, että oikein erityisesti painotetaan suurituloisia ihmisiä. 2 000 euroa tienaa ihminen saa 180 euron ja 0,7 prosentin veronalennuksen, kun 20 000 euroa tienaa ihminen saa 3,7 prosentin veronalennuksen, ja se tekee pitkäksi yli 9 000 euroa vuodessa. Minusta tämä ei ole oikein ja kohtuullista. Jos veroale olisi kohdistunut keski- ja pienituloisiin, kaikki se raha oltaisiin käytetty kotimaassa, mutta nyt, kun se veroale kohdistuu tänne suurituloisiin ihmisiin, joissa muka sillä yritetään kannustaa heitä työntekoon, tosiasia on se, että vaikkapa se nelipäiväistä työviikkoa tekevä lääkäri ei tee enää kuin kolme päivää, kun hän pystyy sillä 9 000 eurolla mukavasti sitten lentämään perheen kanssa Thaimaahan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

18.12 Johannes Yrttiaho vas: Arvoisa puhemies! Välikysymys on aiheellinen: velka kasvaa ennätysmäisesti. Hallituksen julkisen talouden suunnitelma vuosille 2026—29 osoittaa, ettei hallituksen keskeisin tavoite eli Suomen velkasuhteen taittaminen tule toteutumaan. Velkasuhde lähtee kasvuun heti 2028, ja se pysyy stabiilina vuosina 2026—27 ainostaan koska valtio tulouttaa yli miljardi euroa Valtion Eläkerahastosta.

Keskeinen syy epäonnistumiselle on se, että hallitus ei tunnista kokonaiskysynnän merkitystä Suomen taloudelle eikä leikkauspolitiikan negatiivista vaikutusta talouskasvuun. Tutkimuskirjallisuuden valossa on laajasti tunnistettu, että maan velkasuhde usein kasvaa, jos se pyrkii sopeuttamaan matalasuhdanteessa. Näin tapahtui esimerkiksi useassa EU-maassa 2010-luvulla. Suomen suhdannetilanne on edelleen vaikea. Suomen talous supistui vuosina 2023—24. Työttömyys on noussut yli yhdeksään prosenttiin, ja pitkäaikaisytyöttömyys lähestyy 90-luvun laman jälkeistä huippua. Velkasuhteen taittaminen edellyttäisi sopeutusten sijasta tarkkaan kohdennettuja ja oikein ajoitettuja elvytystoimia. Valitettavasti hallituksen niin kutsutut kasvutoimet eivät ole kumpaakaan näistä.

Orpon hallituksen finanssipolitiikka on ollut kiristävää ja talouskasvua kuihduttavaa. Useat hallituksen niin kutsutuista kasvutoimista kohdentuvat suurituloisiin, joilla on alhaisempi rajakulutusalttius kuin pieni- tai keskituloisilla. Suurille yhtiöille ja suurituloisille kohdennetut veronalennukset eivät mene investointeihin tai kulutukseen eivätkä elvytä Suomen taloutta. Ne vähentävät valtion tuloja ja myös lisäävät eriarvoisuutta, joka on jo kasvanut merkittävästi hallituksen mittavien sosiaaliturvaleikkausten seurauksena.

Samalla kun oikeistohallitus on leikannut koulutuksesta, sosiaaliturvasta ja terveydenhuollosta, se on lisännyt erittäin rajusti Suomen sotilasmenoja. Julkisen talouden suunnitelmassa sotilasmenoja kasvatetaan erittäin huomattavasti lisää, vähintään kolmeen prosenttiin bruttokansantuotteesta. Se merkitsee useiden miljardien vuosittaista lisärahoitusta armeijalle. Naton huippukokouksessa määriteltäneen tätäkin korkeampi menotaso, ainakin kolme ja puoli tai jopa viisi prosenttia bruttokansantuotteesta. Taustalla ovat Yhdysvaltain vaatimukset sotilasmenojen kasvattamisesta Naton eurooppalaisissa jäsenmaissa.

Euroopassa on tapahtunut militaristinen käänne. Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen on ilmoittanut, että jäsenmaiden sotilasmenot jätetään EU:n velkasääntöjen ulkopuolelle. Komissio on avannut oven EU:n yhteisvelan käyttämiselle asevarusteluja var-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

ten. Komissio on myös ilmaissut toiveen, että jäsenmaiden sotilasmenot kasvaisivat 650 miljardiin seuraavan neljän vuoden aikana. SAFE-velkavälineen myötä varaudutaan jopa 800 miljardin sotilasmenoihin. Kaikki tämä tehtäisiin velkasääntöjä keventämällä.

Sotilasmenojen kasvattaminen lisää Euroopan ja Suomen talouden ongelmia. Euroopan ja Suomen taloudet kaipaisivat erityisesti tuottavia investointeja ja panostuksia koulutukseen, hyvinvointiin ja vihreään siirtymään. Toisin kuin Suomessa annetaan ymmärtää, sotatavarustelu ei merkittävästi tue kotimaista tuotantoa tai Suomen taloutta, sillä sotateolliset tuotteet hankitaan lähes yksinomaan ulkomailta. Vaarana on, että kasvavat sotilasmenot syrjäyttävät tarpeellisia investointeja ja aiheuttavat Suomen talouteen huomattavan leikkauksen myöhemmin, kun komissio alkaa soveltamaan velkasääntöjä jälleen täysimääräisesti. On selvää, että julkisilla investoinneilla ja panostuksilla koulutukseen ja tutkimukseen sekä toisaalta sosiaaliturvaan ja julkisiin palveluihin olisi tosiasiallinen kokonaiskysyntää ja talouskasvua elvyttävä ja velkasuhdetta parantava vaikutus. Toisin on sotilasmenojen kohdalla. Ne eivät tuota, ne tehdään velaksi, ja ne vain syventävät Suomen velkasuota, koska tuottavuus ei niillä kasva. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto poissa. — Edustaja Mäenpää.

18.17 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät naiset ja miehet! Meillä on täällä käsittelyssä keskustan välikysymys hallituksen ennätyksellisestä velkaantumisesta. He kertoivat olevansa huolissaan asiasta, ja jollakin lailla, kun vähän ajatellaan pidemmälle, keskusta on ollut hallituksessa hyvin usein viimeiset 30 vuotta ja tämä velkaantuminen on jatkunut pitkään, ja siitä on syytä ollakin huolissaan. Olen itsekin huolissani tästä velkaantumisesta. Se, mikä on minun mielestäni ihmeellistä, on se, että keskusta tekee tämän välikysymyksen, vaikka te itse pakenitte kaikesta vastuusta 23 kesällä. Kun hallitusneuvottelut aloitettiin, keskusta ei halunnut ottaa vastuuta eivätkä he halunneet tulla hallitukseen kantamaan vastuuta, joten siinä mielessä on erittäin typerää, että he ylipäätänsä tällaista asiaa kysyvät.

Kyllähän tämän maan tilanne on ihan järkyttävä. Meidän velkaantuminen on kestänyt pitkään, meillä ei ole ollut talouskasvua, ja nyt kun on pyritty tekemään muutoksia, joilla me saataisiin tämä velkaantuminen taittumaan, kritisoidaan näitä muutoksia, mitä tehdään. Olen sitä mieltä, että osa niistä voi olla epäonnistuneita, osa voi olla onnistuneita, mutta minä itse arvostan sitä, että edes jotain yritetään tehdä, kun tämän viimeisen 18 vuotta, jolloin bruttokansantuote ei ole noussut, ei ole tehty mitään. On vain ihmetelty tähän asti. Siinä mielessä tämä on hyvä asia.

Sitten haluan vielä sanoa sen, että siis meidän valtionvelka lähestyy 200:aa miljardia euroa. Tämä on semmoinen asia, mitä moni ei varmaan siellä kotikatsomossa edes ymmärrä, että paljonko se miljardi on. Elikkä yksi miljardi on 1 000 miljoonaa. Meidän velka lähennee kohta 200 000:ta miljoonaa euroa. Jotakin pitää tehdä ja muuttaa.

Kotitaloudenkin velkaantuminen voidaan taittaa vain menoja vähentämällä tai tuloja lisäämällä tai näiden yhdistelmällä. Aivan sama koskee valtiontaloutta. Ongelmalliseksi asian tekee oppositiopuolueiden ja heitä tukevan median rettelöinti hallituksen toimenpiteillä: Jos leikkaa menoja, hallitus tekee väärin. Jos pyrkii kasvutoimia rakentamaan, hankkimaan lisää tuloja, sekin on väärin. Oppositiossa on aina joku, joka löytää moitittavaa, ja media moninkertaistaa asiaan kohdistettua kielteistä kritiikkiä. Sitä minä ihmettelen, että kun palkansaajille osoitettiin veronkevennyksiä, niin sekin oli väärin ja sekin oli surun ai-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

he, vaikka siitä olisi pitänyt kaikkien iloita, että tämä oli hieno juttu. Kansainvälinen suhdanne ja Ukrainan sota vaikuttavat tilanteeseen, minkä oppositio ja media usein jättävät tarkoituksella huomiotta.

Toisin kuin esimerkiksi tyhjän paperin jättänyt ja täten oppositioon jäänyt keskustapuolue, perussuomalaiset valitsivat vastuun kantamisen. Vastuunkantajan rooli ei ole usein helppo, vaikka tekisikin oikeansuuntaista politiikkaa. Suomen julkisen talouden tila on ollut haasteellinen jo pitkään, eikä vaikeita päätöksiä voi lykätä aina hamaan tulevaisuuteen. Mikäli tarvittavia toimia ei tehdä nyt, ovat korjausliikkeet myöhemmin entistä vaikeampia. Taakkaa ei helpota yhtään se, että edellinen hallitus ei päättänyt edes aloittaa velkaantumisen taittamista. Nyt samat puolueet oppositiosta huutavat velkaantumisesta. Käsikirjoittaja Kaikkonen ja ohjaaja Lindtman antavat näyttelijäkaartilleen ohjeita eduskunnan teatterisalia varten.

Suomen keskeinen ongelma on, että olemme pohjoismaisella tasolla sosiaaliturvan ja palveluiden osalta, mutta emme tulopohjan osalta. Tällainen yhtälö ei voi pitemmän päälle toimia. Suomi on kärsinyt talouskasvun puutteesta 18 vuotta. Lisäksi viimeisin heikko suhdanne on ollut huomattavasti ennustettua pidempi ja hankalampi, eikä tilanne Euroopassakaan tai muuallakaan ole helppo. Totuus kuitenkin on, että ilman hallituksen toimia alijäämät olisivat merkittävästi suurempia ja velka entistään kovemmassa nousussa. Hallitus pyrkii parantamaan uudistuksilla työmarkkinoiden toimintaa ja yritysten mahdollisuuksia työllistää. Nykyhallitus ei tavoittele tilastojen kaunistelua tempputyöllistämällä vaan tui-ki tarpeellisilla rakenteellisilla muutoksilla. Niiden vaikutus näkyy, kun kansainvälinen suhdanne paranee. Hätäily ei tässä auta, vaan on oltava malttia.

Arvoisat oppositiojohtajat, teillä on aivan sama urakka edessä. Ei sopeuttamistarve ka-toa vielä ensi kaudellakaan. Seuraavakin hallitus joutuu säästämään miljardikaupalla. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.23 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun tänään on puhuttu velasta, niin jatkan vielä vähän velkakeskustelua ja sitten palaan jossain vaiheessa työllisyyteen. — ”Keskei-nen virhe on, että kaikki ongelmat on ratkaistu velkarahalla. Velkapolitiikkaa on toteutettu johdonmukaisesti hallituskauden alusta asti, vain selitys on matkalla muuttunut.” Arvoisa puhemies, näin alkoi kokoomuksen ryhmäpuhe vuoden 2023 budjetin palautekeskustelus-sa joulukuussa 2022. Oikeistohallitus voitti eduskuntavaalit lupaamalla lopettaa valtion velkaantumisen. Hallitusohjelman julkistamisen jälkeen nähtiin, mitä tälle tavoitteelle tu-lee käymään. Se ei tule toteutumaan. Velkaantumista jatketaan. Ennuste on muuttunut to-deksi. Sitaatti kuvaa hyvin tämän hallituksen silmäkääntötemppua, ja kun tavoite omien toimien takia karkaa, muutetaan vain selitystä. Valtiovarainministerikin on todennut, ettei Orpon—Purran hallitus tule pääsemään tavoitteeseen valtionvelan kasvun pysäyttämises-tä, eikä se pääse työllisyystavoitteisiinsa leikkauspolitiikallaan.

Hallitus on rakentanut veronalennuksensa myös velaksi. Valtiolle otetaan velkaa tämän hallituskauden aikana enemmän kuin se paljon haukuttu Marinin hallitus otti koko kaute-naan. Jo nyt hallituskauden puolivälissä velkamäärä on kasvanut, niin kuin tuossa päivällä tuli esiin, niin että 31 miljardia ensimmäisen kahden ja puolen vuoden aikana tulee ole-maan velkamäärä. Ei tunnu hallituksen johtoministereiden päättävä huimaavan tämä velan määrän kasvu.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Hallituksen toimilta on puuttunut johdonmukaisuus. Työllisyystoimiksi sanotaan sosiaaliturvan kiristystöitä ja leikkauksia sekä työläinsäädännön heikennyksiä. Kun talous himmaa, niin kokoomuksen ja perussuomalaisen mielestä on aika heikentää työntekijöiden asemaa rutkasti ja vedota siihen, että nämä on pakko tehdä. Kuka on pakottanut tekemään, työnantajajärjestöt vai yritykset? Kasvua ja hyvinvointia ei ole vain näkynyt näiden heikennysten toimesta, vaikka sekin on luvattu useaan kertaan.

Arvoisa puhemies! Orpon—Purran hallitus on tehnyt perinteisen talouskuripolitiikan avulla valtiontalouteen valtavan aukon. Hyvinvointiyhteiskuntaa on kuritettu ennätysleikkauksilla, ja silti valtion velkaantuminen on hurjaa. Kyse on arvovalinnoista — keneltä leikataan, ja kenelle se leikattu raha annetaan. Ja kun perusteet leikkauksille ja velan lisäämiselle ovat olleet aina vain edellisen hallituksen syytä, niin silloin on paras katsoa velkapeiliin: Kokoomuksen oma saldo valtionvelan lisäämisessä on valtava. Valtiolla oli yli 109 miljardia velkaa ennen Rinteen—Marinin hallituksen alkua. Valtionvelan kasvu alkoi vuonna 2007. Ajanjaksolla 2007—2019 kokoomus on ollut koko ajan joko pääministeritai valtiovarainministeripuolue. Tämä varmasti kertoo osaltaan olennaisen, kuka maata on velkaannuttanut ennen Marinin hallitusta ja kuka on johtanut nyt Marinin hallituksen jälkeen. Eli päivällä laskemani luvut ovat, että tämän vuoden lopussa 183 miljardia euroa on velkaa ja siitä kokoomus on ollut hallituksessa 140 miljardin euron ajan. Tämä vain kertoo tilanteen, miten tässä on menty.

Arvoisa rouva puhemies! Oikeistohallitus iloitsee julkisuudessa, että palkansaajien ostovoima kasvaa, kun he ovat saaneet kohtuulliset palkankorotukset. Hallitus voisi kyllä kertoa myös, kuka nämä palkankorotukset on palkansaajille saanut: se on paljon hallituksen kiusaama ay-liike eli työntekijöiden järjestäytyneet ammattiliitot. He neuvottelivat nämä palkankorotukset, hyvä niin, ja he myös turvasivat minimikorotukset sellaisille aloille, jotka eivät itse meinanneet päästä siihen tasoon. 7,8 prosenttia on yleinen linja. Se on katto, mutta se on myöskin lattia sille sopimuskierrökselle. Tämä on hyvä asia. Sillä on ostovoimaa varmistettu palkansaajien keskuudessa muutamaksi vuodeksi eteenpäin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Partanen poissa. — Edustaja Suhonen.

18.29 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kun nyt puhumme välikysymyksestä liittyen velkaantumiseen, on aiheellista muistuttaa, mitä hallituspuolueiden päämiehet ja -naiset lupailivat silloin ennen vaaleja. Kokoomuksen puheenjohtaja Orpo kyseli bussin kokoisissa tienvarsimainoksissa sekä tv-mainoksissa: ”Kukahan tämänkin sotkun siivoaa?” Kysymyksen perään kokoomuksen puheenjohtaja Orpo lupasi, että he lopettavat Suomen velkaantumisen. Perussuomalaisen puheenjohtaja Purra taas lupasi ennen vaaleja, että perussuomalaiset eivät leikkaa pienituloisilta ja tämä juuri erottaisi heidät kuulemma kokoomuksesta. Ja kuinkas kävikään vaalien jälkeen, kun kyseiset lupailijat johtavat maamme hallitusta?

Arvoisa rouva puhemies! Nuo lupaukset kuulostavat tällä hetkellä todella uskomattomilta. Köyhyys lisääntyy, työttömyys kasvaa, sekä kaiken lisäksi velka kasvaa ennätyslukemiin. Velkaa otetaan tänä vuonna 13,2 miljardia euroa. Velkasuhteen kasvu ei siis pysähdy hetkeksikään.

Valtiovarainministeri totesi viestipalvelu X:ssä eilen talouspolitiikasta seuraavaa: ”Mikäli poliittiset puolueet eivät koko eduskunnassa (ja sitä myöten kansalaiset) vähitellen he-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

rää todellisuuteen, en tiedä, mitä tapahtuu.” Luen teille, arvoisa valtiovarainministeri, otteen siitä aidosta todellisuudesta, joka tulee suoraan lapsiperheeltä Joensuusta:

”Haluaisimme kertoa perheemme tarinan koskien ulosottoa sekä hallituksen leikkauksia. Perheemme on ajan saatossa ajautunut ulosottoon, alkuun vain toinen meistä ja lopulta myös toinen. Lyhennämme ulosottoon joka kuukausi yhteensä noin 1 500 euroa, ja silti vain ulosoton summa korkojen takia kasvaa. Itse ulosotto ei lyhenny ollenkaan, ja näin olemme ikuisesti velkahelvetissä, me perheelliset, jotka aidosti haluamme tehdä asioitten eteen jotain. Tekeminenkään ei tähän auta.”

”Hallitus leikkasi myös lapsikorotukset. Miksi? Se auttoi meidän arkeamme paljon toisen työttömänä ollessa. Ei tässä ole enää mitään järkeä. Ulosotto vie myös pienet veronpaltuksemme sekä lomarahat. Joudumme maksamaan pienestä kolmiosta vuokraa 1 100 euroa kuukaudessa. Asumistuki, mikä se on? Sitä ei saada myöskään. Aidosti haluamme tästä selviytyä, mutta miksi hallitus on vain rikkaiden puolella? En usko, että kukaan päättäjä kestäisi tätä arkea henkisesti. Jokapäiväistä taistelua.”

”Nyt haloo, päättäjät. Meitä on täällä monia samassa tilanteessa, ja vain vaikeutatte jo valmiiksi vaikeaa elämää. Tätä menoa ihmisten työkurto romahtaa lopullisesti ja työttömyys sekä mielenterveyspalvelujen jonot kasvavat. Terveisin perhe Joensuusta.”

Arvoisa rouva puhemies! Tässä sitä valtiovarainministerin pyytämää herätystä todellisuuteen. Tiedän valitettavasti, että näitä vastaavia, äsken kuullun mukaisia hätäviestejä on tässä maassa tuhansia. Hallitus on osin omilla toimillaan heikentänyt toimeentulon kanssa kamppailevien ihmisten toimeentulon mahdollisuuksia, ”koska se valtionvelka” — joka siis kaiken lisäksi vain kasvaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Fagerström.

18.33 Noora Fagerström kok: Arvoisa puhemies! Hallitus tekee kaikkensa Suomen talouden kuntoon laittamiseksi ja hyvinvointivaltion pelastamiseksi. Hallitus suhtautuu vakavasti valtiontalouden haastavaan tilanteeseen ja tekee määrätietoisia toimenpiteitä, jotta talouskasvun edellytykset vahvistuvat ja työnteke ja yrittäminen tulevat entistä kannattavammiksi. Jatkuva velkaralli ei luo kestäväää tulevaisuutta.

Talouskasvua ei ole ollut 18 vuoteen. On huomionarvoista muistaa, että nykyinen hallitus sai perintönä edeltäjältään valtavan velkavuoren, jonka taittamiseksi on jouduttu tekemään vaikeita, myös kipeiltä tuntuvia päätöksiä. Edellinen hallitus kasvatti valtion pysyviä menoja useilla miljardeilla euroilla viime vaalikauden aikana. Lisäksi vuodesta 2022 valtion korkomenot ovat nelinkertaistuneet.

Jotta Suomi ei joutuisi entistä pahempaan taloudelliseen ahdinkoon, on hallitus kääriä hihat ja tehnyt mittavia toimenpiteitä kasvun edistämiseksi ja talouden tasapainottamiseksi. Hallitus on jo nyt tehnyt mittavia työmarkkinauudistuksia, joiden avulla suomalainen työmarkkinainsäädäntö on tuotu 2020-luvulle. Lisäksi hallitus sopeuttaa valtiontaloutta yhdeksällä miljardilla eurolla ja parantaa ihmisten ostovoimaa laskemalla ansiotulojen verotusta. Hallitus myös alentaa yhteisöveroä 20 prosentista 18 prosenttiin. Tällaiset toimenpiteet edistävät talouskasvua ja antavat ihmisille ja yrityksille enemmän vapautta käyttää varojaan muuhun kuin veronmaksuun. Suomessa on hyvin tiukka veroprogressio, minkä vuoksi on enemmän kuin tervetullutta alentaa verotuksen tasoa ja huolehtia siitä, että ihmisillä jää enemmän rahaa käteen.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Arvoisa puhemies! On ihmeteltävä tätä opposition välikysymystä. Hallitus on tehnyt mittavia kasvutoimenpiteitä ja nimenomaan sitoutunut valtiontalouden tasapainoon.

Ja, arvoisa puhemies, mitä tulee yhteisöveron madaltamiseen, jota täällä tänään on kovasti kritisoitu, niin on olemassa näyttöjä siitä, että yhteisöverokannan alentaminen vauhdittaa erityisesti pienten yritysten toimintaa ja aktiivisuutta. Yhteisöveron laskemista ovat kannattaneet niin Elinkeinoelämän tutkimuslaitos, Keskuskauppakamari, Veronmaksajain Keskusliitto, Suomen Yrittäjät kuin Elinkeinoelämän keskusliitto.

Täällä on puhuttu tänään myös marginaaliveron laskemisesta. Sen hyödyt tulevat työn teon lisääntymisen kautta, ja sen vuoksi kyseessä on kasvutoimi, joka kannattaa tehdä.

Arvoisa puhemies! Suomen on pidettävä huolta omasta taloudestaan ja panostettava työhön, yrittäjyyteen ja kasvuun. Hallitus on ottanut tehtäväkseen valtiontalouden kuntoon laittamisen, eikä se tästä tehtävästä ole luopunut, päinvastoin. Nykyinen hallitus tekee sen, mitä edelliseltä jäi tekemättä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen poissa. — Edustaja Viitala.

18.36 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Puhumme tänään valtion velkaantumisesta, ja ajattelin tuoda tähän saliin ensimmäiseksi terveiset äsken tapaamiltani kulttuuriväen ihmisiltä. Elikkä olin tapaamisessa, jossa oli kirjallisuuden ja musiikkikulttuurin ja muiden edustajia, ja kyllä heidän viestinsä oli se, että on paljon kulttuurin saralta leikattu ja se ilman muuta heikentää kulttuuriväen toimintaympäristöä ja heidän mahdollisuuksiaan luoda aineetonta pääomaa. Se aineeton pääoma on sellaista, mille on tosiaan vaikea sitä hintaa määrittää, mutta kaikki meistä sen tietävät, että se tarjoaa mahdollisuuksia myös jopa ihan kulttuurivientiin asti. Eli aloitan tällaisilla terveisillä kulttuurikentältä, että he toivoisivat, että heidän ääntään kuunneltaisiin myös.

Mutta itse velkaantuminen, erityisesti nykyisten hallituspuolueiden elikkä viime kauden opposition valtava huoli: Kokoomus osti ennen vaaleja tämän maan suurimpien lehti- en etusivujen mainoksia, joissa oli tekstejä, että nyt on oikea aika lopettaa velaksi eläminen. Kesäkuun lopulla 2023 Orpon hallitus aloitti keskeisenä lupauksenaan ja tavoitteenaan kunnianhimoisen julkisen talouden vakauttaminen seuraavan neljän vuoden aikana. Nyt kaksi vuotta siitä on jo kulunut, ja kovien leikkauksien lisäksi tämä oli tarkoitus tehdä työllisten määrää lisäämällä 100 000:lla ja talouskasvua tukemalla. Mutta mikä onkaan tilanne tämän kahden vuoden jälkeen, siitä me olemme tänään keskustelemassa. Kahdessa vuodessa tämä kaikki on kuitenkin hallitukselta unohtunut, ja kevään kehysriihessä hallitus luovutti lopullisesti näiden tavoitteiden suhteen. Kaikista pienituloisimpien toimeentuloon ja sotepalveluihin kohdistuvien leikkauksien piti tasapainottaa julkista taloutta, mutta leikkauksista huolimatta Orpon ja Purran hallitus ottaakin enemmän velkaa kuin viime hallitus joutui ottamaan koronan ja energiakriisin takia. Kehysriihen suurituloisten veroale ja hallituksen kykenemättömyys luoda talouskasvua tulevat jättämään julkisen talouden tuloihin suuren loven, jonka täyttäminen jää seuraavalle tai sitä seuraavalle hallitukselle.

Arvoisa puhemies! Sosiaaliturvaleikkauksien sekä ammattiliittojen ja työntekijöiden oikeuksien polkemisen piti tosiaan tuoda 100 000 uutta työllistä, mutta tämänhetkinen hallituksen saldo on useita kymmeniätuhansia miinuksella. Marinin hallitus, jota hallituksen aiotiossa useasti syytetään, jätti perinnökseen ennätyskorkean työllisyyden, joka on nyt tosiaan hukattu. Tämä onkin keskeinen syy hallituksen epäonnistumiselle velkaantumisen vähentämisessä. Hallitus on keskittynyt menojen leikkaamiseen ja unohtanut kestävän ta-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

louskasvun tukemisen. Kasvun tien sijaan hallitus on joutunut kurjistumisen kierteeseen, jossa kasvua ja työllisyyttä haittaavat leikkaukset ja muut toimet johtavat aina vain uusiin leikkauksiin kasvun toimien sijaan. Maamme taloutta tai varsinkaan hyvinvointivaltiota ei pelasteta jatkuvalla leikkaamisella, vaan tie ulos kurjistumisen kierteestä löytyy talouskasvusta.

Arvoisa puhemies! Hallitus on toistuvasti luvannut talouskasvua, mutta kerta toisensa jälkeen olemme saaneet jäädä odottamaan sitä. Toimet ovat olleet hitaita ja ajoitukseltaan epäonnistuneita. Rakennusalan kriisiin reagoitiin vasta, kun vahinko oli jo tapahtunut, ja kesken vuoden tehty arvonlisäveron korotus vain lisäsi epävarmuutta kotitalouksissa ja yrityksissä. Talous ei lähtenyt nousuun, päinvastoin tilanne vain paheni. Kehysriihen päätökset eivät myöskään tuoneet helpotusta, vaikka sitä kovasti luvattiin. Velka kasvaa, mutta kasvun eväät puuttuvat. Veroratkaisut suosivat suuria yrityksiä ja hyvätuloisia, vaikka juuri pienet yritykset ja tavalliset palkansaajat ovat talouden kivijalka. Samaan aikaan leikataan peruspalveluista, niistä, joita ihmiset tarvitsevat arjessaan eniten.

On kestäväntöntä, että hallitus tekee velkarahalla veronalennuksia, joista hyötyvät eniten ne, joilla menee jo valmiiksi hyvin. Tämä ei ole vastuullista talouspolitiikkaa, ja Suomi tarvitseekin uuden suunnan, sellaisen, jossa kasvu rakennetaan oikeudenmukaisesti työllisyyttä tukien ja hyvinvointipalvelut turvaten. Kyse on arvoista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen poissa, edustaja Eestilä poissa, edustaja Strandman poissa, edustaja Eloranta poissa, edustaja Kemppi poissa. — Edustaja Hänninen paikalla, olkaa hyvä.

18.41 Juha Hänninen kok: Kunnioitettu rouva puhemies! Tämä välikysymys kertoo meille yhdestä asiasta. Me suomalaiset ja me täällä eduskunnassa jaamme yhteisen huolen. Huolen siitä, että julkinen talous ei ole kestäväällä pohjalla. Huolen siitä, että velkaa on liikaa ja että korkomenot vievät meiltä mahdollisuuksia. Tämä on huoli, jonka hallitus jakaa täysin, ja siksi tämä hallitus on myös toiminut.

Arvoisa puhemies! Vaalikauden alussa me perimme valtiontalouden, jossa velka oli kasvanut, jonka korkomenot olivat nelinkertaistuneet vaalikauden aikana ja jossa rakenteelliset uudistukset oli jätetty tekemättä. Alusta asti meille oli selvää: näin ei voi jatkaa. Siksi hallitus on päättänyt jo yhdeksän miljardin euron sopeutuksista — päätöksiä, jotka eivät ole helppoja mutta jotka ovat täysin välttämättömiä, päätöksiä, joita te tässä salissa olette kovasti kritisoineet. Hyvä, että velkaantuminen viimein kiinnostaa myös teitä siellä vasemmalla. Aito huolestamme on se, että pian maksamme velan korkoja yli miljardin euroa enemmän kuin mitä korkeakoulutuksemme maksaa. Sitä rahaa ei voi käyttää hoitoon, kouluun tai turvallisuuteen. Se on pois meiltä. Tähän kehitykseen hallitus ei suostu tyytymään.

Arvoisa puhemies! Oppositio syyttää hallitusta velaksi elämisestä, mutta kuinka moni näistä syyttäjistä tunnustaa oman vastuunsa? Edellinen hallitus rikkoi kehykset ensimmäistä kertaa historiassa, jätti tekemättä kaikki rakenteelliset uudistukset ja rakensi työpaikkoja lähinnä julkiselle sektorille velkarahalla. Vastuullisesti talouden suunta muutetaan vain usean vaalikauden aikana. Sen olemme oppineet, että velkarahalla julkisen puolen paisuttaminen ei ole viisasta.

Talous nousee vain kasvun kautta. Siksi tämä hallitus ei tee vain leikkauksia. Me olemme rakentaneet perustan talouden kasvulle. Olemme tehneet päätöksiä työhön kannustavasta sosiaaliturvasta, työmarkkinauudistuksista, sujuvammasta lupamenettelystä, miljar-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

diluokan panostuksesta tutkimukseen ja kehitykseen sekä työn verotuksen keventämisestä 1,6 miljardilla eurolla. Meidän talouspolitiikkamme tähtää siihen, että Suomi voi jälleen seistä omilla jaloillaan. Tässä työssä eivät riitä hyvät aikomukset, huolissaan oleminen tai vain kritiikki. Tilannekuva on hyvin hallussa meillä kaikilla. Nyt tarvitaan ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Tärkeä kysymys on, oletteko oppositiossa viimein löytäneet vaihtoehtoja, jotka ovat uusia ja joilla voidaan korjata tilanne. Me emme kaipaa nyt veronkiristyksiä, pysyviä menonlisäyksiä tai uusia tukia tai avustuksia. Verovaroja on käytettävä hoitoon ja turvallisuuteen. Tämä hallitus kantaa vastuunsa. Me olemme rehellisiä siitä, että matka on pitkä, mutta suunta on nyt oikea. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Razmyar poissa, edustaja Jukkola poissa, edustaja Vigelius poissa. — Edustaja Hamari.

18.46 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä välikysymys hallituksen velkaantumisesta on todellakin aiheellinen. Teot ja hallituspuolueiden puheet ennen vaaleja ovat ristiriidassa. Olette jäämässä historiaan Suomen eniten velkaantuneena hallituksena — siis Suomen eniten velkaantuneena hallituksena. Te syyttelette suhdanteita, edellistä hallitusta ja turvallisuutta, ja velkaantuminen vain kasvaa kasvamistaan. Samalla teette jatkuvasti uusia leikkauksia. Etenkin näissä olosuhteissa epäoikeudenmukaisesti kohdenneut veronkevennykset ovat perusteettomia, suorastaan vastuuttomia. Ei kevennetä jättisummilla rikkaiden veroja velaksi. Tämä ei ole kestävä, oikeudenmukaista politiikkaa. Se on hyvin kaukana siitä.

Sen lisäksi, että suomalaiset pitävät hallituksen monia päätöksiä epäoikeudenmukaisina, tällä hallituskaudella tehdyt päätökset ovat ristiriidassa myös tutkimustiedon ja asiantuntijoiden näkemysten kanssa. Hallitus lipeää omista, äänestäjilleenkin julkilausutuista tavoitteistaan. Ennusteet talouden kehityksestä ovat olleet synkkiä, ja julkisen talouden alijäämä kasvaa. Sanotte mitä sanotte, Suomessa tehtävät päätökset ovat Orpon hallituksen omia. Ne ovat valitettavasti Suomen tilannetta heikentäviä ja perustuvat monelta osin kyseenalaisiin vaikutusarvioihin, kuten toimme talousvaliokunnassakin ryhmämme eriävissä mielipiteessä esiin.

Hallitus päätti puoliväliriihessä staattisesti laskettuna yhteensä 2,2 miljardin verokevennyksistä. Toivotte, että päättämämme veroalennukset kiihdyttäisivät kasvua jopa niin paljon, että kasvanut verotettavan tulon kertymä riittäisi kattamaan verokevennyksistä aiheutuvat verotulon menetykset. Nyt tehdyillä päätöksillä verotus kevenee eniten yli satatuhatta euroa vuodessa ansaitsevilla, joiden kulutuksen vaikutus kokonaiskysyntään on pieni. Tekemästänne politiikasta pieni- ja keskituloiset eivät lopulta hyödy kovinkaan paljon mutta suurituloiset kyllä hyötyvät. Tämä tuo esiin jälleen ison ideologisen eron puolueiden välillä. Mutta on pakko kysyä: millä logiikalla ajattelette, että heikompiosaisten aseman heikentäminen entisestään kannustaisi näitä ihmisiä olemaan tuotteliaampia, mutta rikkaille sen sijaan ajattelette veronalennusten ja porkkanoiden olevan kannustin kasvuun ja tuotteliaisuuteen? Kaiken lisäksi tämä siis tehdään velaksi.

Meillä on siis selvästi eri käsitys Suomen suunnasta ja siitä, mikä Suomelle on parhaaksi. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus olisi mielestäni hyvä ohjenuora, mutta sitä ei valitettavasti ole noudatettu. Ideologisia, suurituloisille kohdennettuja verokevennyksiä osasimmekin valitettavasti kyllä odottaa. Todellisiakin ja reilumpia kasvutoimia olisi ollut mahdollista tehdä, mutta kalleimman verotoimen eli yhteisöveron laskun vaikutukset ovat

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

kaikista epävarmimmat ja todennäköisesti pienimmät. Vaikka yrittäisitte perustella veroa-leja kasvuvaikutuksilla, yhteisöveron leikkauksen kasvuvaikutus on tutkimustiedon perusteella hyvin pieni. Tätä päätöstä ei ole pystytty argumentoimaan riittävästi. Tämän valta-van summan olisi voinut käyttää paljon tehokkaammin, varsinkin, kun terveydenhuollon tarpeita ei tällä hetkellä oteta riittävässä määrin huomioon. Ei ihme, että 68 prosenttia suo-malaisista sanoo Orpon hallituksen epäonnistuneen.

Arvoisa rouva puhemies, jatkan vielä: Nyt valittu kurjistamisen tie tuntuu hyvin epäoi-keudenmukaiselta, varsinkin, kun toimiviakin tapoja luoda kasvua olisi ollut. Yksi pahim-mista ellei kaikkein pahin ratkaisu on suuret koulutusleikkaukset. Siitä on kasvu kaukana, ja rikotte jälleen näin myös oman vaalilupauksenne. Minulla on eri käsitys erityissuojelus-ta.

T&k-panostuksista haluan kiittää. Jaamme hallituksen kanssa onneksi sen näkemyksen, että tutkimukseen on satsattava. Miettin kuitenkin näissä kohdennuksissa uudemman kerran. Suurempi osa määrärahoista tulisi kohdentaa korkeakouluille eli koulutukseen ja perustutkimukseen. Korkeakouluille suunnatun t&k-rahoituserän merkitys häviää, kun huomioidaan hallituksen samalla tekemät leikkaukset korkeakoulujen perusrahoitukseen, jotka ovat t&k-lisäystä suuremmat.

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun vielä sanon, että isoin asia tässä kaikessa on kuiten-kin se, että ensin sanotaan, että on pakko leikata, esimerkiksi hoitotakuu, sairaalaverkko, sosiaaliturva. Kaikista heikoimmilta siis leikataan, mutta nyt sitten yhtäkkiä onkin rahaa näille valtaville veronkevennyksille. Sitä en ymmärrä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

18.52 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän välikysymyskeskustelun, joka koskee valtion velkaantumista ja velkaantumisen kiihtymistä, positiivisin asia on ol-lut se, että en ole kuullut puheenvuoroja, joissa valtion tai koko julkisen sektorin velkaan-tumista olisi ongelmana väheksytty. Valtionvelan kasvun kiihtyminen on tunnistettu ja tunnustettu, ja velkaongelman paisumiseen on suhtauduttu pääosin asiaankuuluvalla vaka-vuudella. Näkemykset tilannekuvasta, velkaantumisen vauhdista, velkaongelman laajuuu-desta ja etenkin velkaantumisen hillitsemisen keinoista ovatkin sitten hajonneet huomatta-vasti enemmän.

Ikävä tosiasia on se, että maan hallitus näyttää epäonnistuvan talous- ja työllisyyspoli-tiikassaan. Suomen velaksi elämisen lopettamista luvanneet puolueet eivät nyt hallitukses-sa ole tehneet politiikkaa ja toimia, jotka olisivat kääntäneet talouden nousuun ja velkaan-tumisen laskuun. Maamme tarpoo pitkittyneessä taantumassa, ja työttömyys kasvaa. Ikä-väksemme ei ole näkymää siitä, että työttömyys alkaisi pienenemään, talous kasvamaan. Päinvastoin pitkäaikaistyöttömyys on nousemassa lähes 140 000 työttömään eli lähelle 1990-luvun laman jälkeistä ennätystasoa.

Hallituksen puoliväli- ja kehysriihi oli käytännössä viimeinen mahdollisuus käänteeseen ai-kaansaamiseen. Sitä ei nyt näytä kuitenkaan olevan tulossa. Velkaantuminen ei ainoastaan jatku vaan jopa kiihtyy. Hallitus päätti kehysriihessään tehtäväksi erittäin mittavia vero-nalennuksia samalla kun siis päätti oman talouspolitiikkansa täyskäännöksestä — nämä veronalennukset voidaan kuvata myös pokeritermillä all in- eli kaikki peliin -politiikaksi. Hallitus teki täyskäännöksen talouspolitiikassaan, teki velaksi todella massiiviset vero-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

nalennukset, ja nyt kaikki on sen kotimaisen kasvun liikkeelle lähtemisen todella rajun kasvun varaan laskettu.

Arvoisa puhemies! Täällä on peräänkuulutettu keskustelun kuluessa vaihtoehtoja. Joskus jopa keskustaa on syytetty vaihtoehtojen puutteesta, ja sehän ei pidä paikkaansa. Olemme tehneet lukuisia erittäin tasapainoisia talousvaihtoehtoja, joissa menot ja tulot on pantu oikeille paikoilleen niin, että velkaantuminen vähenisi. Reilun kasvun tie, tuplataan talouskasvut ja pelastetaan palvelut — esimerkiksi nämä ovat talouslinjauksia, joilla Suomi saataisiin nousuun, velkaantuminen laskuun, työllisyys kasvuun ja pelastettaisiin hyvinvointipalvelut. Keskusta tukisi etenkin pienten ja keskisuurten yritysten pärjäämistä. Pienet ja keskisuuret yritykset ovat ne, joihin uudet työpaikat syntyvät, joilla työllisyyttä nopeiten, tehokkaimmin kyettäisiin vahvistamaan.

Hallitus on tehnyt suuryrityksiä tukevaa politiikkaa, suuryritysten edellytyksiä vahvistavaa politiikkaa. Esimerkiksi verotuskysymyksissä keskusta on nostanut esille yritysverotuksen mallia, jossa yrityksen sisään jätettäviä voittoja verotettaisiin vähemmän kuin ulos jaettavia. Hallituksen kehysriihen yhteydessä, yritysverouutisoinnin yhteydessä, ei taidettu kertaakaan mainita myöskään sanaa ”yrittäjävähennys”. Olen hämmästynyt. Yrittäjävähennys olisi oleellinen keino pienten yritysten työllistämisen ja kasvun tukemiseksi. Yrittäjävähennys olisi keino edistää yritystoimintaa, työllisyyttä, talouskasvua erittäin tehokkaasti juuri kaikista pienimmissä yrityksissä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Piisinen.

18.57 Jorma Piisinen ps: Arvoisa rouva puhemies! On mahtavaa kuulla, että viime kauden hallituksen pääpuolueet SDP ja keskusta kertovat välikysymyksellään olevansa huolissaan velkaantumisesta. Nämä samat puolueet peruivat poliittisesta paineesta hallituksessa istuessaan kaikki vähänkin säästöiltä vaikuttaneet toimet. Ei liene kenellekään yllätys, että nämä samaiset puolueet ovat myös tällä hallituskaudella vastustaneet käytännössä kaikkia toimia, joilla hallitus on sopeuttanut julkista taloutta ja uudistanut työmarkkinoita paremmin kasvua mahdollistavaksi. Olette kuitenkin vaihtoehtobudjeteissanne hiljaisesti hyväksyneet suuren osan hallituksen tekemistä sopeutustoimista.

Palataanpa vielä aikaan ennen viime eduskuntavaaleja. Tuolloin oli selvää, että julkista taloutta pitää sopeuttaa ja tämä sopeutus vaatii vähintäänkin kaksi vaalikautta. Ymmärtääkseni vasemmistoliittoa lukuun ottamatta kaikki puolueet hyväksyivät tämän tilannekuvan ja sopeutustarpeen, joskin SDP:n ja jopa SDP:n puoluejohdon sisällä on eriäviä näkemyksiä siitä, onko velkaantuminen huono asia.

Hallitus päätti kesällä 2023 ohjelmassaan kuuden miljardin euron sopeutuksesta, joka tilannekuvan heikennettyä on tarkentunut. Heikentyneen suhdanteen vuoksi hallitus teki hallitusohjelmassa sovitun sopeutuksen päälle vielä kolmen miljardin lisäsopeutuksen jo viime vuoden keväällä. Myös tästä lisäsopeutuksen tarpeesta vallitsi laaja yhteisymmärrys puolueiden välillä. Viime vuonna SDP ja keskusta tekivätkin omat vaihtoehtoiset sopeutuslinjansa. Kovin realistisia ne eivät toki olleet, ja etenkin SDP:n osalta merkittäviä veronkorotuksia kohdistettiin yhtä lailla yrityskentälle kuin maanviljelijöillekin, eli juuri niille tahoille, jotka mahdollistavat talouden kasvun ja huoltovarmuutemme. Onneksi hallitus on mittavassa sopeutusurakassaan valinnut toisen tien. Pyrimme säästämään mahdollisimman paljon meille suomalaisille toissijaisista menoista ja välttämään veronkorotuksia. Toki neljän puolueen hallituksessa joudumme tekemään kompromisseja.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous ei ole kasvanut yli 17 vuoteen. Samaan aikaan julkiset menot ovat kasvaneet merkittävästi tuloja enemmän. Ongelmia on koettu ratkottavan lyhytnäköisesti lisäämällä julkisia menoja ja korottamalla veroja. Tämä on ollut kestävämmän tie.

Istuva hallitus on kahden ensimmäisen vuotensa aikana tehnyt sellaisia toimia, joita olisi pitänyt tehdä jo vuosia sitten. Työmarkkinoita on joustavoitettu, ja lukuisia kasvutoimia on tehty. Mittavasta sopeutuksesta huolimatta meillä on edelleen ja jatkossakin laaja hyvinvointivaltio.

Toivoisin, että myös oppositiopuolueet aidosti tunnustaisivat sen surkean tilan, johon maamme on vuosien ajan viety. Ymmärtänne tekin ristiriidan sen välillä, että moittitte hallitusta yhtä aikaa sekä menojen sopeutuksesta, velkaantumisen kiihtymisestä että työmarkkinoiden rakenteellisista uudistuksista. Miten ajattelette taloudellemme käyvän, jos näistä kaikista moittimistanne asioista nyt luovuttaisiin? Oletteko valmiit mahdollisesti hallitusvastuuseen päästessänne perumaan kaikki nämä hallituksen tekemät sopeutustoimet? Ette tietenkään, vaan hykertelette tyytyväisyyttä siitä, että juuri tämä hallitus teki ne.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme mittavan julkisen talouden korjaussarjan, jonka tämä hallitus on aloittanut. Merkittävä osa sitä on talouden kasvu, joka nostaa nyt päätään muun muassa puhtaan energian ja telakkateollisuuden hankkeilla.

Lopuksi haluan kiittää ja toivottaa voimia valtiovarainministeri Purralle. Hoidatte tämän talon epäkiitollisinta tehtävää suhdanteiden runnoessa maamme valtavan poliittisen paineen alaisena erinomaisesti. Rohkenen epäillä, olisiko tässä salissa kenestäkään muusta siihen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

19.02 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen kehysriihi vaalikauden puolivälissä tuotti monelle talouden seuraajalle yllätyksen. Tarkkaa taloudenpitoa saarnannut hallitus luopui kertahetvällä säästäväisyydestä ja julkisen talouden tasapainotamistavoitteesta. Yhtäkkiä tärkeintä olikin pääministeripuolueelle läheisten veronalennusten toteuttaminen. Päätöksen ei kuitenkaan pitäisi olla yllätys. Hallituspuolueet ovat alusta asti, elleivät jo vaalikampanjavaiheesta asti, lähteneet ennen muuta ideologisista tavoitteista. Tarkoituksena on muuttaa suomalaisen yhteiskunnan perusteita, siirtyä hyvinvointivaltion jälkeiseen aikaan ja sopimusyhteiskunnan jälkeiseen aikaan. Hallituspuolueiden arvomaailma on tässä yhteinen. Se on myös samanmielinen monen ulkomaisen laitaoikeiston puolueen kanssa.

Hallituksen ideologisuus on näkynyt veropolitiikan ohella myös monessa muussa asiassa. Hyvinvointipalveluita on leikattu, heikompiosaisten toimeentulon turvaa on leikattu, työelämän pelisääntöjä on muutettu yksipuolisesti tavoitellen ammatillisen järjestäytymisen rapauttamista ja työehtosopimusjärjestelmän rapauttamista. Poliittiset näkökohdat ovat sanelleet myös hallituksen finanssipolitiikkaa. Leikkaukset ajoitettiin hallituksen alkuvaiheeseen. Ajatuksena oli epäilemättä, että äänestäjät unohtaisivat kipeät toimet vaaleihin mennessä tai ainakin alistuisivat tapahtuneeseen. Samalla hallitus syyttäisi edeltäjänsä omista virheistään. Ja näitä virheitä on tehty, juuri sanotuista poliittisen pelin lähtökohdista: talouden yleensä ja rakennusalan erityisesti annettiin vajota taantumaan, työttömyyden annettiin kasvaa, ja pitkäaikaistyöttömyyden on annettu nousta tasolle, jolla se on viimeksi ollut 90-luvun suuren laman aikoina.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Arvoisa puhemies! Finanssipolitiikalla katsotaan yleensä säädeltävän tehokkaasti talouden kysyntäpuolta. Kireä finanssipolitiikka hidastaa kasvua lyhyellä aikavälillä, ja elvyttävä politiikka vastaavasti tukee lyhyen aikavälin kasvua. Näin on. Kuitenkin näillä toimilla on pitkän aikavälin vaikutuksia. Jos työttömyys kasvaa ja muuttuu laadultaan pitkäaikaiseksi, tapahtuneen vahingon korjaaminen on vaikeaa. Pitkään työttömänä olleiden saaminen takaisin työelämään on vaikeaa. Hallituksen alkupuolen virheiden korjaaminen ei ole helppoa. Virheet korostuvat, kun todetaan, ettei leikkauksilla ole saavutettu niitä tavoitteita, joita niille asetettiin. Ministerit toistelevat yhdeksän—kymmenen miljardin tasapainotavoitteiden mielikuvituslistaa ikään kuin ne olisivat tosiasioita. Tosiasia on, että tavoitteen pohja on pudonnut. Tavoite tasapainottaa valtiontaloutta työllisyyttä parantamalla on kadonnut saavuttamattomiin. Työllisyys on romahtanut, miljardien etumerkki on vaihtunut ja saatavat muuttuneet veloiksi. Hyvinvointialueiden osalta hallitus on ulkoistanut toimet ja merkinnyt olemattomat saavutukset omiksi säästöikseen. Velkaa on otettu lisää, ja sitä on koetettu peittää kyseenalaisilla tempuilla, kuten eläkerahastoista varoja nappaamalla.

Puhemies! Kun luemme uutisista valtiontalouden vajeen syvenemisestä, sen ei pitäisi olla yllätys. Myöskään ei pidä yllättyä, että hallitus on nyt päättänyt jatkaa talouspolitiikkaa, jossa politiikka menee edellä ja talous kaukana takana. Hallituksen tuoreet, kaikkein varakkaimmille suunnatut veronkevennykset ja velanoton kasvattaminen eivät ole yhtään sen parempaa finanssipolitiikkaa kuin ne aiemmat leikkaukset. Veronkevennykset osuvat ajankohtaan, jossa työmarkkinaosapuolten ratkaisut nostavat nyt palkkojen ostovoimaa ja tukevat kotimaista kysyntää. Lisävelasta jää syvenevä valtiontalouden rakenteellinen vaje. Vajeen korjaaminen jää tuleville vuosille ja tuleville hallituksille.

Hallituspuolueiden taivastelu edeltäjänsä velanotosta, jonka perusteena olivat voittopuolisesti ulkoiset kriisit, on käsittämättömän tekopyhää. Tämä hallitus jättää seuraajalleen isomman valtionvelan, ja sen velkaperintö on hallituksen omien päätösten seurausta. Talouden asiantuntijoiden näkemykset hallituksen politiikasta ovat likipitään yksimielisiä: ei velkaantuminen taitu, vaan syvenee. Toimet ovat olleet ja ovat edelleenkin vääriä, vääriä sisällöltään ja vääriä ajoitukseltaan. Päätökset ovat olleet ilmeisen poliittisia, ideologisia.

Arvoisa puhemies! Näkyvän valtiontalouden velan lisäksi hallitus ottaa muunlaista rakenteellista velkaa. Koulutuksen leikkaaminen vähentää tulevan kasvun rakenteellista perustaa. Ympäristövelan kasvattaminen tulee sekin rasittamaan paitsi luontoa myös taloutta. Oma lukunsa on, että hyvinvoinnin perustan rapauttaminen kuluttaa sosiaalista pääomaa — ihmiset tulevat vihaisiksi, kyynisiksi ja toivottomiksi. Hallituksen ja hallituspuolueiden olisi kuitenkin syytä oivaltaa, ettei suomalainen yhteiskunta taivu tällä politiikalla. Eivät ihmiset niin vain lannistu ja ala hyväksyä näköalattomuutta. Kansa tietää kyllä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi.

19.08 Mika Riipi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Finanssikriisin ja Nokia-ajan jälkeen Suomen talous on ollut epätasapainossa, ja velkaantuminen on vuosien varrella kiihtynyt. Jokainen hallitus ja jokainen puolue tässä salissa on tämän jälkeen ollut vuorollaan vastuussa talouden oikaisemisesta, ja vain Sipilän hallitus kykeni hidastamaan velkaantumista. Muut ovat vuorollaan osallistuneet velkavuoren kasvattamiseen.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Tämä hallitus lupasi ennen vaaleja tarttua asiaan ja oikaista tilanteen. Tulokset tiedämme: velkaantuminen jatkuu, ja näköpiirissä ei ole oikein mitään toivoa tilanteen oikaisemiseksi. Nyt kun oppositio ihan oikeutetusti kysyy hallituksen kahden vuoden työn tuloksista ja vastuusta, on jotenkin kunniatonta kuulla, että hallitus nyt haluaa kääntää tämän koko Suomen kannalta todella vakavan tilanteen vain edellisen hallituksen viaksi tai pelkäksi poliittiseksi vastakkainasetteluksi.

Vastuunkantoon kuuluu tunnustaa, ettei tällä hallituksen talouspolitiikalla Suomen talous oikene. Tavallisten ihmisten ahdinko ja heikompiosaisten pahoinvointi vain kasvaa. Tämän hallituksen jäljiltä maan talous tulee todennäköisesti jäämään entistä pahempaan kuntoon, ja kun tiedämme esimerkiksi puolustuksen tarpeet, tilanne on todella, todella vakava. Tarvitaan uutta, ennakkoluulotonta otetta, maltillista asiapolitiikkaa eikä ideologista huutelua. Suomi tarvitsee nyt parlamentaarista yksituumaisuutta ja ylivaalikautista otetta.

Kyllä, me tarvitsemme tulevaisuudessa menojen sopeuttamista, mutta emme perussuomalaista uusliberaalia yöpartijavaltiota vaan heikompiosaisten huolta pitävää hyvinvointivaltiota. Me tarvitsemme tulevaisuudessa verouudistuksia kasvun ja työn kannustamiseksi, mutta emme kokoomuslaisina tulonsiirtoina jo paremmin pärjääville. Me tarvitsemme reformeja, mutta emme ihmisiä kyykyttäviä vaan yhteishenkeä rakentavia. Me tarvitsemme maahanmuuttoa, me tarvitsemme kilpailukykyä lisäävää luonto- ja ilmastopolitiikkaa, ja me tarvitsemme vahvaa Eurooppa-politiikkaa, emme umpimielistä taaksepäin katsovaa impivaaralaisuutta.

Arvoisa puhemies! Tämän välikysymyksen keskeinen viesti on, että hallituksen poliitikalle on vaihtoehto ja keskusta tarjoaa tulevaisuuteen yhteistyön kättä ääripäiden huutelun sijaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.11 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tämä välikysymys on jatko-osan jatko-osa kaikille edellisille ”te sammutatte tulipaloa väärin” -tarinoille. Ymmärrän toki, että opposition tehtävänä on kritisoida hallituksen toimia, mutta olisi hienoa, että tunnustettaisiin tosiasiat eli se, miksi olemme tässä tilanteessa, missä nyt olemme.

Tämänkertaisen välikysymyksen alullepanijana toimii keskusta, joka vasemmistohallituksessa ja valtiovarainministeripuolueena ei pannut tikkua ristiin viime kaudella sopeutusten saralla. Te vastustatte nyt veronalennuksia ja kasvutoimia, joita olette istuvan hallituksen alkutaipaleella toivoneet. Kuinka te siis kehtaatte valittaa velasta, jota te teitte välittämättä siitä, mitä toimia tulisi tehdä talouden tasapainottamiseksi? Istuva hallitus on tehnyt ja tekee jatkossakin sopeuttamista. Säästötoimet siis jatkuvat. Samaan aikaan, kun säästötoimet jatkuvat, meidän on otettava huomioon puolustukseen, turvallisuuteen, huoltovarmuuteen, soteen, hyvinvointialueisiin sekä valtionlainojen korkomenoihin liittyvien menojen merkittävä kasvu. Onko näissä edellä mainituissa asioissa joku kohta, jonka voisi jättää opposition mielestä hoitamatta?

Arvoisa puhemies! Itärajamme takana on valtio, joka käy hyökkäyssotaa ja jonka aikeista ei voi olla koskaan varma. Se, että väestömme ikääntyminen aiheuttaa sotamenojen kasvua, on yksi menoja lisäävä välttämätön asia. Mutta jos ajatellaan, miten joudumme huomioimaan varautumisen vaikutukset sotamenoihin, ei voida olettaa määrärahojen vähenemistä myöskään lähivuosina. Naton uudet päätökset puolustusmäärärahasosta tulevat ennen pitkää, ja siihen on hyvä varautua etupainotteisesti.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Suomi tarvitsee kipeästi talouskasvua, jota ei ole ollut 17 vuoteen. Tilanne maailmalla on vaikea. Kauppasodan uhka, epävarmuustekijät ja käynnissä olevat sodat eivät auta asiaa. Meidän on saatava maahamme yksityisen sektorin talouskasvua. Edellinen hallitus paisutti julkista sektoria ja tempputyöllisti saadakseen tilastot näyttämään paremmilta. Yhtään rakenteellista uudistusta ei tehty. Nyt tehdään, koska on pakko.

Arvoisa puhemies! On myös hyvä huomata, että sopeuttaminen ja tiukka talouskuri ei jää vain tämän hallituksen tehtäväksi, vaan seuraava hallitus joutuu jatkamaan samalla linjalla. Se on sitten eri asia, kuinka kaiken voi tehdä reilummin, kun rahaa ei edelleenkään ole jaettavaksi sulle—mulle-periaatteella tai maailmalle varmistaakseen parille kellokkaalle tuottoisan YK-pestin. Meillä on pidettävä kirkkaana mielessä valtionlainojen kustannukset, joihin menee nyt enemmän kuin kaikkien kuntien peruspalveluiden valtionosuuksiin. Korkomenojen kasvu jatkuu tämän vuosikymmenen loppuun, ja arviona on, että tuoloin korkomenot ovat 5,2 miljardia euroa.

Arvoisa oppositio, te otitte velkaa, kun sitä pyydettiin ilmastotoimiin, inklusioon, DEI-koulutukseen, maahanmuuttoon, kehitysapuun ja niihin italialaisten keittiöremontteihin, eli siihen kaikkeen, millä te halusitte näyttää ulkomaalaisten silmissä paremmilta ihmisiltä. Suomella, sen enempää kuin Suomen edustajillakaan, ei ole varaa hyvesignaalointiin, joka tulee usein valitettavan kalliiksi veronmaksajille.

Arvoisa puhemies! Istuva hallitus ei kanna huolta siitä, miltä toimintamme näyttää jonkun eurooppalaisen mielestä. Vierasmaalainen ei voi koskaan ymmärtää, miten Suomen kansa on historian sivu joutunut venymään äärirajoilleen naapurinsa ikeen alla. Meidän päättäjien tehtävänä on kantaa vastuuta siitä, että kansalaisillamme säilyy puolustustahtoa ja että saamme talouden takaisin raiteilleen. Siihen tarvitaan yhteistyötä yli puoluerajojen. Taloutta ei paranneta välikysymyksillä vaan tekemällä rohkeita ja vastuullisia päätöksiä, kuten olemme joutuneet kahden vuoden aikana tekemään. Tämä työ on tehtävä, ei äänten kalastelun takia vaan suomalaisten takia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen poissa, edustaja Mäkinen poissa. — Edustaja Oinas-Panuma.

19.17 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kysymys on pohjimmiltaan siitä, nähdäänkö ihminen kykenevänä, innokkaana ja uusiutumiskykyisenä vai reppanana, jota pitää piiskata. Hallituksen kuluneiden kahden vuoden politiikassa kyse on valitettavasti ollut lähinnä tästä piiskaamisesta. Velkarahalla on pönkitetty niitä, joilla menee valmiiksi hyvin, mutta samalla on unohdettu esimerkiksi pienituloiset perheet ja pienet yritykset. Siinä on ero, ero keskustan ja oikeistopuolueitten välillä. Me muistamme köyhän asian, sen, että jokaisella pitää olla mahdollisuus menestyä ja pärjätä tässä maailmassa, ja valtion ei pitäisi silloin olla kapuloina rattaissa, kun ihminen haluaa nousta pois sieltä toimeentuloloukusta. Siinä on ero, ero keskustan ja oikeistopuolueiden välillä. Toisaalta myös ero vasemmistopuolueisiin on selkeä. Olemme rahan suhteen realisteja, ja tällä asenteella Suomea pitäisi rakentaa.

Hallituksen politiikka on ollut viime aikoina, sanotaanko, melko sekavaa. Ensin pääministeri Orpo kertoo Helsingin Sanomissa, että valtiovarainministeriön arvion mukaan hallitus on saavuttamassa tavoitteensa. No, se olisi kiva, jos olisi näin. Sitten tulee valtiovarainministeriön ylin virkamies Majanen ja kiistää tehneensä tällaista arviota. Hänen mukaansa velkasuhde ei vakaannu vaan kasvaa jatkuvasti. Valtiovarainministeriön viimei-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

simmässä ennusteessa velka vain kasvaa. Se kohoaa hallituskauden alun 77,5 prosentista 86,7 prosenttiin. Mielenkiintoista on, että hallitus on yhtäkkiä alkanut uskomaan myös tutkimuskirjallisuuteen dynaamisista vaikutuksista. Tuo kirjallisuus oli tietysti olemassa jo, kun hallitus aloitti, mutta nyt se on kaivettu jemmasta. Valtiovarainministeriön arvion mukaan vaikutukset näistä toimista toteutuvat vasta vuosien jälkeen, ehkä, ja hallituskauden lopulle syntyy talouteen miljardin euron aukko. Ja jotta tämä tilanne ei jo sinällään olisi liian surkea, niin tuo aukko tilkitään tietenkin eläkerahastoista.

Toisaalta jos yhtään poliittista historiaa tuntee, niin muistaa, että vanhempi polvi vieläkin kauhulla muistelee Holkerin hallituksen talouspolitiikkaa. Kataisen ja Stubbin hallitus on pikkuisen tuoreemmassa muistissa. Sielläkin lisääntyivät velka, työttömyys ja heikentynyt ostovoima, ja Carunakin myytiin.

On siis minun mielestäni aivan oikeutettua kysyä, missä ovat ne näytöt siitä kokoomuksen järjestämän suuresta ja hyvästä talousosaamisesta. Tätäkö on se kokoomuksen velaksi elämisen loppu tai se perussuomalaisten tolkkua valtion rahankäyttöön? 8 000 euroa lisää velkaa per ihminen vaalikaudessa, siis 8 000 euroa lisää velkaa per ihminen. Oppositiota on tänään syytelty ja menneitä muisteltu, mutta valitettavasti se rahapussi on nyt kokoomuksen ja perussuomalaisten hyppysissä, joten toivottavasti he myös osaisivat sitä järkevästi käyttää.

Muun muassa valtiovarainministeriön budjettipäällikkönä toiminut Timo Viherkenttä toteaa, että ”yhteisöveron alennus ei ole talouskasvun näkökulmasta sieltä huonoimmasta päästä, mutta joutuu kysymään, onko siihen varaa nyt, kun velkaantumisen vauhti on varsin reipasta”. Julkisen talouden piti vahvistua kahdella miljardilla, kun työllisyys nousee. Piti tulla 100 000 uutta työllistä. No, mikä tilanne on tällä hetkellä? 60 000 työllistä miinuksella — aika harmillista. Kasvuriihestä tuli velkariihi, ja keskituloisten veroalet eivät näy lompakossa, koska muun muassa tämä vähennysoikeus ja työhuonevähennys tullaan sieltä poistamaan.

Perussuomalaisista on tullut kokoomuksen kynnysmatto. He ovat käyneet vaihtokauppaa. Vaalilupaukset esimerkiksi työntekijöistä ja köyhienkin ihmisten muistamisesta ovat vaihtuneet siinä vaihtokaupassa maahanmuuttopoliittisiin kiristyksiin, joista osa ei tule menemään edes perustuslakivaliokunnasta läpi, ja samalla kokoomus sai kaiken, mitä halusi — aika epätasapuolinen vaihtokauppa. Ihmettelen, miten perussuomalaisten silmät eivät ole auenneet tälle todellisuudelle ja luottamukselle, jonka kansa heille on näyttänyt muun muassa kunta- ja aluevaaleissa.

Talouden kasvu pitää saada vähintään tuplattia. Se on keskustan linja, ja me olemme esittäneet tänään myös hyvin monia konsteja siihen. Muutamia luetellakseni me tarvitaan kasvua ja työpaikkoja, tukea pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, koska ne työllistävät, investointihyvitys sinne, kotitalousvähennyksen parannus. Veroalet kuuluvat keskituloisille suomalaisille lähtökohtaisesti. Matkailuun tarvitaan kasvua. Minkä takia Lapin matkailun kasvuihmio ei voisi monistua myös muualle Suomeen? Puun jalostusastetta pitäisi pystyä nostamaan, ja me tarvitaan vihdoinkin ne erityistalousalueet. Pohjoisen ohjelman kirjaukset ovat niin ikään hyviä, ja niistä onneksi osa onkin toteutuksessa — siitä voi hallitusta kiittää.

Suomi menestyy vain, kun koko Suomi muistetaan, ja velan varjolla keskittäminen on kohtalokasta ja suuri virhe. Tosiasiat pitää tunnustaa ja sitten ruveta töihin, ja me ollaan kyllä valmiita tekemään yhteistyötä ja tukemaan niissä järkevissä ratkaisuissa, mitä hallitus tulee tekemään, mutta ylimielisyydellä tätä maata ei rakenneta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio poissa. — Edustaja Mehtälä.

19.22 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi todettakoon, että tämä talouskeskustelu on nyt sen tasoista, että yhtään hallituspuolueen edustajaa ei ole paikalla.

Yrittäjänä rehellisyys talousasioissa on kaikki kaikessa. Pankista tulee äkkilähtö, jos rahoituslaskelmat ovat toiveiden varassa. Jos tuloissa ja menoissa on krooninen epäsuhta, edessä on väistämättä konkurssi. Tämä rehellisyys talouslukujen kanssa on ollut mielessäni, kun olen seurannut hallituksen toimia Suomen vaikeassa taloustilanteessa. Hallitus aloitti työnsä julistaen seuraavaa: velkaantuminen loppuu ja talouskasvu alkaa. Jo nyt tiedämme, että avaintavoite velkaantumisen lopettamisesta epäonnistuu pahemman kerran, ja tästä huolimatta hallitus päätti tänä keväänä toteuttaa yli kahden miljardin euron veronkevennykset, jotka suurelta osin tulevat maksettavaksi seuraavalle hallitukselle.

Arvoisa puhemies! Lienee hyvä tehdä lyhyt katsaus siitä, miksi talouspolitiikka on epäonnistunut. Hallitus on leikannut menoja paljon — ja monia menoleikkauksia olemme myös tukeneet — mutta samaan aikaan se on laskenut monia veroja ja toimeenpannut neljän miljardin euron kertaluontoisia investointeja. Lisäksi työttömyys on kasvanut roimasti ja puolustukseen on jouduttu panostamaan yhä enemmän. Konkursseja on tehty ennätysmäärä 30 vuoteen, ja niiden määrä jopa viimeisen vuoden aikana on kasvanut 15 prosenttia. Tuoreen arvion mukaan työllisyys saavuttaa vasta vuonna 2029 sen tason, mikä oli hallituksen aloittaessa työnsä. Ihmisten luottamus talouteen on heikko, eikä hallitus ole onnistunut luomaan maahan toivoa paremmasta. Lopputuloksena ensi vuonna velkaa otetaan 13,2 miljardia euroa. Olisi väärin syyttää tästä kaikesta vain vaikeaa maailmantilannetta — mikä merkitys hallituksella muuten edes olisi?

Arvoisa puhemies! Väki vanhenee ja valtio velkaantuu ennätystahtiin. Ilman talouskasvua tästä emme selviä. Nyt kaikki paukut pitäisi laittaa talouskasvun luomiseen. Yrittäjän kannalta kolme keskeisintä asiaa ovat rahoitus, sääntely ja verotus.

Hallituksen kannattaisi nyt yhteisöveron yleisen alennuksen sijaan toteuttaa verouudistus, jossa yrityksen sisään jääviä voittoja verotettaisiin kevyemmin kuin ulos jaettavia. Tämä parantaisi nimenomaan pienten ja keskisuurten yritysten asemaa.

Mitä sääntelyyn tulee, niin sitä voisi purkaa rajulla kädellä. Päinvastoin hallitus on lisännyt sääntelyä merkittävästi. Vaikkapa energia- ja maataloushankkeissa ovat aivan järjettömän suuret nämä sääntelyt ja lisäksi myös lupamaksut. Vai mitä mieltä olette siitä, että karjatilallinen joutuu maksamaan eläinsuojaluvasta yhtä paljon kuin ydinvoimala? Ylisuuret lupamaksut aivan konkreettisesti estävät monien hyvien hankkeiden syntymisen. Valitettavasti hallitus on lisännyt byrokratiaa ja lupamaksuja esimerkiksi biokaasuhankkeille oman ohjelmansa vastaisesti, siis oman hallitusohjelmansa vastaisesti.

Rahoituksen osalta hallituksen pitäisi nyt miettiä, miten myös pienet yritykset voisivat saada rahoitusta. Se on tällä hetkellä isoin ongelma. Olemme jo ties miten monta kertaa esittäneet, että hallituksen tulisi ulottaa investointiverohyvitys myös pienille yrityksille.

Arvoisa puhemies! Tämä maa nousee tai kaatuu tavallisten yrittäjien ja keskiluokan työnteon voimin. Nyt juuri näiden kahden kohderyhmän osalta olisi paljon parantamisen varaa.

Lopuksi haluan vielä tuoda positiivisen asian. Euroopan keskuspankki laskee todennäköisesti huomenna ohjauskorkoaan 0,25 prosenttia. Tämä vaikuttaa pääomavaltaisiin yrityksiin talouden osalta positiivisesti. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén poissa, edustaja Harakka poissa. — Edustaja Nikkanen.

19.27 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tänään tosiaan keskustelemme hallituksen talouspolitiikasta ja erityisesti merkittävästä velkaantumisen kehityksestä, joka on alkanut muodostua huolestuttavaksi kansantaloutemme kannalta.

Vuoden toinenkin lisätalousarvio osoittaa sen karun todellisuuden, että hallituksen suuret puheet velkaantumisen taittamisesta ovat jääneet pelkiksi lämpimiksi puheiksi. Valtiovarainministeriön luvut kertovat karua kieltään: alijäämä kasvaa, ja uusi velka kipuaa jo 13 miljardiin euroon, samalla kun velkasuhde lähestyy 90:tä prosenttia bruttokansantuotteesta. Tämän kehityksen taustalla on valitettavasti hallituksen epäonnistuminen kasvu- ja työllisyyspolitiikan saralla.

Olemme jo pitkään varoittaneet siitä, että hallituksen laiminlyönnit heikentävät talouden kasvua ja verotuloja. Rakennusalan kriisi ja kansalaisten ostovoiman romahtaminen ovat suoria seurauksia siitä, ettei talouden perustoimien vahvistamiseen ole puututtu ajoissa. Sen sijaan hallitus on keskittynyt sosiaaliturvan leikkaamiseen ja työntekijöiden aseman murentamiseen, mikä ei — ilmeisesti hallitukselle yllätyksenä — ole tuonut ratkaisua talouden ongelmiin. Eurooppalaisittain poikkeuksellisen heikko työllisyystilanne vaatiikin nyt nopeita ja vaikuttavia toimenpiteitä. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvussa, ja lähestymme jo 90-luvun laman jälkeisiä lukuja, ja on täysin selvää, että hallituksen leikkaukset pahentavat tilannetta entisestään. Kuntien tuoreet työllisyyspalvelut olisikin saatava konkreettisesti tukemaan työttömiä työnhaussa, ja niiden rahoitus on myös varmistettava.

Juhlapuheissaan hallitus kertoo haluavansa taittaa velkaantumista, mutta todellisuudessa sen toimet tuntuvat vievän taloutta väärään suuntaan. Jos suuntaa aiotaan vielä muuttaa, nyt on korkea aika tehdä rohkeita päätöksiä. Hyväosaisille suunnatut valtion alijäämää lisäävät veronkevennykset on peruttava, ja tilalle on otettava oikeasti vaikuttavia työllisyystoimia, joita sosiaalidemokraatit ovat jo pitkään vaatineet. Onko optimismille todella katetta, kun työ- ja elinkeinoministeriön ennusteet työllisyyden paranemisesta pohjaavat valtiovarainministeriön epävarmaan kasvuennusteeseen? Entä viennin kehitys, joka ei ole vastannut odotuksia, kun samaan aikaan leikkaukset heikentävät kotimarkkinoita ja ostovoimaa? Näiden kysymysten valossa on selvää, että hallituksen politiikka ei riitä talouden vakauttamiseen. Talouspolitiikan arviointineuvoston mukaan hallituksen työllisyystoimet eivät huomioi työttömien erilaista palveluntarvetta ja vaarana on, että syntyy pysyvästi iso joukko työmarkkinoiden ulkopuolelle jääviä. Siihen meillä ei valitettavasti ole varaa. Lisäksi työperäisen maahanmuuton rajoitukset vähentävät Suomen houkuttelevuutta kansainvälisesti työperäisen maahanmuuton osalta.

Arvoisa rouva puhemies! Nyt tarvitaan rohkeita päätöksiä, jotka keskittyvät työllisyyden vahvistamiseen, teollisiin investointeihin ja kansantalouden kestävyYTEEN. Onko hallituksella vielä kykyä ja tahtoa muuttaa talouden ja hallitusohjelmansa suuntaa? Tämä on kysymys, johon me kaikki odotamme vastauksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ojala-Niemelä poissa. — Edustaja Asell.

19.30 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Kun kokoomus nousi hallitukseen, se julisti, että nyt on oikea aika lopettaa velaksi eläminen, että tämä olisi hallitus, joka hoitaisi taloutta vastuullisesti. Nyt kuitenkin Orpon hallitus ottaa enemmän velkaa kuin yksikään hal-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

litus ennen sitä, eikä kyse ole vain velan määrästä vaan siitä, miksi velkaa otetaan. Tänä vuonna velkaa kertyy 13,2 miljardia euroa. Velkasuhteen kasvu ei pysähdy hetkeksikään, ja EU:n alijäämäkriteerit rikotaan joka vuosi niin pitkälle kuin ennusteita riittää. Tämä on Orpon—Purran konkurssi- ja velkahallitus, joka oli jo lähellä joutua EU:n velkatarkkiksel-le. Velkaralli jatkuu sellaisella voimalla, että tällä menolla hallitus ottaa enemmän velkaa kuin edellinen hallitus, vieläpä ilman koronakriisiä.

Samaan aikaan talous polkee paikoillaan, työllisyys on romahtanut. Nyt on 140 000 työllistä vähemmän kuin hallituksen omassa työllisyystavoitteessa. Työttömyys on kasvanut yli 60 000 ihmisellä, ja konkurssit rikkovat vuosituhannen ennätyksiä. Työllisyysra-hastossa valmistellaan korotuksia työttömyysvakuutusmaksuihin, koska työpaikat hupene-vat ja työttömyyden kustannukset kasvavat. Kaksi vuotta sitten Orpon hallitus lupasi sata-tuhatta uutta työllistä. Nyt tilanne on kääntynyt pääläelleen. Hallitus ei ole vain epäonnis-tunut, se on aktiivisesti sössinyt kasvun ja työllisyyden.

Arvoisa puhemies! Kansalaiset näkevät ja tuntevat nahoissaan tämän. He kokevat arjes-saan leikkaukset palveluihin, toimeentuloon ja sosiaaliturvaan. Eläkeläisiltä, pienituloisil-ta ja lapsiperheiltä on leikattu, mutta samaan aikaan hallitus jakaa veronalennuksia kaik-kein suurituloisimmille, vieläpä velkarahalla. Kevään jakovarariihi oli kyllä karu osoitus hallituksen prioriteeteista: yli miljardin yhteisöveroalennus suuryrityksille ja marginaali-veron alennuksia kaikkein parhaiten tienaa-ville, mutta tavalliselle palkansaajalle jää kä-teen vain murusia, jos sitäkään. Mutta mitä sanoo Orpon—Purran hallitus? Se sanoi, että rahaa ei ole, mutta kummasti sitä kuitenkin löytyi, kunhan saajat olivat oikeat.

Arvoisa puhemies! Evan mukaan keskituloisten kokonaisveroaste on nyt korkeimmil-laan kymmeneen vuoteen, ja hallitus aikoo vielä nostaa työttömyysvakuutusmaksuja, kos-ka se on onnistunut pilaamaan sen hyvän työllisyyskehityksen, jonka perusti edellinen, Marinin, hallitus. Silloin SDP:n johdolla maksuja voitiin alentaa 1,4 miljardilla, nyt ollaan taas nostamassa kaikkien maksuja. Ja kaiken kruunaa hallituksen silmänpääntötempu, pi-kavippi Valtion Eläkerahastosta. Tempu maksaa veronmaksajille yli 35 miljoonaa euroa, ja silti hallitus kehtaa puhua vastuullisuudesta. Kun talous sakkaa, hallituksen tehtävä on vahvistaa luottamusta, ei romuttaa sitä.

SDP esitti vuoden 2025 vaihtoehtobudjetissaan talouslinjan, joka olisi elvyttänyt ilman lisävelkaa. Me olisimme kohdentaneet veronalennukset ja säästöt viisaammin, oikea-aikai-sesti ja oikeudenmukaisesti. SDP:n mallissa veronalennukset olisivat tulleet tänä vuonna, eivät vuoden päästä. Ne olisivat kohdistuneet keskituloisiin ja pienituloisiin, jotka todella tarvitsevat tukea ostovoiman vahvistamiseksi. Orpon hallitus taas lykkää veroaleja ja koh-distaa ne väärin ja maksattaa kaiken velalla.

Suomi tarvitsee suuntaa. Tämä hallitus on näyttänyt, mitä tapahtuu, kun kasvu ja työllisyyys unohdetaan ja talouskuria vain teeskennellään, kun vauraimmille annetaan velkara-halla ja tavallisilta suomalaisilta vaaditaan jatkuvasti lisää. 68 prosenttia suomalaisista sa-noo, että Orpon hallitus on epäonnistunut talouspolitiikassa, ja he ovat oikeassa. Velka ei ole syntynyt sattumalta. Se on seurausta huonosta politiikasta ja siitä, että tämä hallitus ei osaa eikä halua rakentaa kestäväää talouskasvua, jossa jokainen suomalainen pidetään mu-kana. SDP tarjoaa vaihtoehdon, reilun, vastuullisen ja taloudellisen kestävään suunnan. Suomi ansaitsee parempaa.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning poissa, edustaja Eskelinen poissa, edustaja Lundén poissa, edustaja Linnell poissa, edustaja Ketunen poissa, edustaja Valtola poissa. — Edustaja Lyly paikalla, tervetuloa.

19.36 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Valtion velkaantuminen lisääntyy hallituksen lupauksista ja tavoitteista huolimatta, sekä ennustettu talouskasvu on hyvin vaatimatonta. Työllisyyden erittäin heikko tila sekä työttömyyden edelleen jatkuva kasvu vievät pohjan pois hallituksen omilta keinoilta sopeuttaa julkinen talous tämän vaalikauden aikana. Työttömyys on pahentunut. Työttömiä työnhakijoita on tällä hetkellä yli 320 000, ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyys kasvaa. Orpon hallituksen puoliväliriihessä veropäätösten hyöty on menetetty hallituksen jo aiemmilla sekä nyt tehdyillä päätöksillä. Tähän vaikuttavat muun muassa yleisen arvonlisäverokannan nosto 25,5 prosenttiin, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poistaminen sekä Työllisyysrahaston suunnittelema työttömyysvakuutusmaksujen korotus vuodelle 2026. Lisäksi työhuonevähennyksen ja työsuuhdepolkupyörävähennyksen poisto korottavat monen palkansaajan verotusta tulevaisuudessa.

Suomen työmarkkinapolitiikassa kyky yhdessä sopia ja ratkaista työmarkkina-asiat on ollut vahvuutemme. Tätä vahvuutta on Orpon hallituksen toimesta heikennetty kahden vuoden ajan. Hallitus on yksipuolisilla, ainoastaan työntekijöiden asemaa heikentävillä esityksillään murentanut Suomen työmarkkinoilla vakiintunutta luottamusta. Neuvottelutilaa on tietoisesti kavennettu ja järjestäytymisen edellytyksiä on heikennetty. Viimeisimpänä puoliväliriihessä tuli esitys työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poistamisesta. Muutosta tähän linjaan ei ole tulossa, sillä hallituksen aikomien heikennysten listalla ovat muun muassa irtisanomissuojan heikentäminen ja määräaikaissuojien helpottaminen ilman pätevää syytä.

Arvoisa rouva puhemies! Suomen työllisyyskehitys on ollut Euroopan heikointa. Orpon hallitus vetoaa huonoon suhdanteeseen työllisyyden kehityksessä. Heikentyneen talous- ja työllisyyskehityksen syyksi nostettiin myös omat hallituksen leikkaustoimet. Niillä leikkauksilla suhdannelaskua on pitkitetty, kun kotitalouksien kulutuskysynnästä ei ole huolehdittu. Hallitus ei ole myöskään puuttunut asuntorakennuksen romahtamiseen, jonka seurauksena taantuma levisi myös tekniseen kauppaan, rakennusteollisuuteen sekä palvelualoille. Heikon talouskasvun takia työvoiman kysyntä on ollut Suomessa pientä ja avoimia työpaikkoja on todella vähän tarjolla. Jokaista avointa työpaikkaa kohti on noin kymmenen työtöntä työnhakijaa. Orpon—Purran hallituksen tavoite 100 000 uudesta työpai- kasta ei toteudu. Valtiovarainministeriön mukaan hallituskauden alussa vuonna 2023 ollut työllisyysaste pystytään saavuttamaan vasta 2029, kuusi vuotta hallituksen aloittamisesta, eli kuoppa tulee olemaan iso, ja kasvaneen työttömyyden joukkoon jää entistä vaikeammin työllistettäviä työnhakijoita.

Työttömyys on kasvanut aikaisempaan kuukauteen ja vuoteen nähden koko hallituskauden ajan. Työttömyys on kasvanut pitkäaikaistyöttömien, alle 25-vuotiaiden, ulkomaalaisten ja yli 50-vuotiaitten osalta. Samaan aikaan työllistämispalveluissa olevien henkilöiden määrät ovat vähentyneet ja aktivointiaste on laskenut. Nämä osoittavat sen, ettei hallitus ole toiminut työntekijöiden palveluiden turvaamiseksi riittävällä tavalla eikä siltä ole tullut esityksiä työllisyysmäärärahojen nostamiseksi vaikeassa työttömyystilanteessa. Pitkäaikaistyöttömiä on yli 117 000, ja sen ennustetaan nousevan pahimman lama-ajan lukemiin

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

eli yli 140 000:een. Pitkäaikaistyöttömyyden paheneminen heikentää yhä useamman työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä.

Arvoisa rouva puhemies! TE-keskusten palveluissa on vielä ongelmia sen takia, että 45 työllisyysalueesta 22:lla on jo rahat loppu näitten työllisyyspalvelujen tekemiseen ja 12 on vielä semmoisessa tilanteessa, että heiltäkin todennäköisesti loppuu tänä vuonna. Eli sinne pitäisi satsata. Eli meidän TE-palvelut, jotka siirrettiin vuoden alusta rahanpuutteen vuoksi, koska ne alimitoitetusti siirrettiin sinne, sakkaavat myös tähän samaan yhteyteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

19.41 Hanna Räsänen kesk: Arvoisa puhemies! Lähdin mukaan politiikkaan edellisen kokoomusjohtoisen, Kataisen hallituksen aikana. Tuosta on nytten yli 12 vuotta aikaa. Syy, minkä takia lähdin politiikkaan, oli se, että silloin kuntaministeri Virkkusella oli käynnissä suurkuntahanke ja kotikuntani Outokumpu oli tämän hankkeen toimesta häviämässä maailman kartalta. Meillä oli tulossa Pohjois-Karjalaan tämmöisiä jättikuntia monen kuntaliitoksen myötä, samoin kuin kaikkialle eri puolille Suomea. Häviämässä ei ollut pelkästään kotikuntani Outokumpu, vaan oli riski myös siitä, että Suomi olisi jaettu suuralueille, ja mahdollista olisi ollut, että myös kotimaakuntani Pohjois-Karjala olisi hävinnyt maailman kartalta. Nyt täytyy kyllä valitettavasti sanoa, kun olen tämän hallituksen toimia seurannut nyt reilut kaksi vuotta täällä eduskunnassa, että samat ovat elkeet myös tällä kokoomusjohtoisella hallituksella, mitä perussuomalaiset tukevat vahvasti. Kuntiin on kohdistunut vahvoja leikkauspaineita, kuntien tehtäviä on luvattu vähentää, ja etupainotteisesti rahoitusta on jo viety. Sen lisäksi sote-uudistuksen jälkeen oli tiedossa, että tarvittaisiin nopeasti tehdä kunnille valtionosuusuudistus, millä tasattaisiin sitten eroja kuntien välillä, koska kuitenkin Suomessa on tarkoitus turvata kuntalaisille palvelut kaikkialla Suomessa riippumatta siitä, missä päin he asuvat. No, tätä kuntien valtionosuusuudistusta ei ole kuitenkaan tullut, enkä tiedä, milloin se sitten saadaankaan tänne eduskuntaan päätettäväksi. Tämän lisäksi se pelkotila silloin siitä, että kotimaakunta häviää, koskee nytten sote-alueita, koska nyt on jo tullut selville, että on mahdollista, että hallitus haluaa lähteä myös yhdistämään sote-alueita, mikäli ne eivät taloudellisesti näytä muuten pärjäävän. Eli samat ovat elkeet tälläkin kokoomusjohtoisella hallituksella.

Kunnilla on tosi tärkeä merkitys myös yrityksille. Ne ovat totta kai kuntalaisten, ihmisten koti, mutta ne ovat myös yritysten koti ja toimintaympäristö. Olen itse toiminut 30 vuotta yrittäjänä ja tiedän, kuinka tärkeää on kuntien ja yritysten yhteistyö alueella. Työpaikat puolestaan syntyvät yrityksiin. Viimeisimpien yrittäjäbarometrien mukaan on näytännyt siltä, että yrittäjien usko tulevaisuuteen on varsin erilainen eri puolilla Suomea, ja valitettavasti kotimaakunnassa Pohjois-Karjalassa yrittäjien usko on ollut heikointa koko Suomessa. Onkin pakko uskaltaa tehdä asioita eri tavalla. Keskusta ja EK ovat esittäneet erityistalousaluetta, ja nythän Harri Bromanilla onkin suuri tehtävä lähteä laatimaan tätä erityistalousaluetta, ja toivonkin hänelle voimia tähän tehtävään, koska ministeriöitten välisten seinien kaataminen on todella haastava tehtävä. Uskon, että jos joku sen tekee, niin Harri Broman tähän pystyy. Odotankin kovasti erityistalousaluetta itäiseen Suomeen. Nyt sille on todella suuri tarve siellä.

Monissa suomalaisissa kodeissa läpi maan ollaan huolissaan tulevaisuudesta ja toimeentulosta, ja tilanne on heikko itäisessä Suomessa. Itäisessä Suomessa on paljon pienituloisia

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

ihmisiä, siellä on rakenteellista työttömyyttä, ja tästä rakenteellisesta työttömyydestä on hurja esimerkki se, että jos katsotaan Suomessa työttömyysprosentteja eri kunnissa, niin kymmenen suurimman työttömyysprosenttikunnan joukossa on seitsemän pohjoiskarjalaista kuntaa. Ajattelenkin niin, että tilanteen ollessa näin heikko tarvittaisiin myös jonkinlaista erityistalousaluetoimea ja pitäisi lähteä miettimään näitten ETA-alueitten toimintaa eri tavalla. Voisiko olla vaikka niin, että kun kunnat joutuvat maksamaan näitä sakkomaksuja siitä, että jos he eivät saa työllistettyä näitä työttömiä, niin sitä sakkomaksua ei perittäisikään valtiolla, vaan esimerkiksi osa siitä maksusta palautuisi sinne työttömyysalueelle ja voitaisiin käyttää siellä sitten yhdessä toimin alueen työttömyyden korjaamiseksi?

Meillä on rakenteellista työttömyyttä, kuten sanoin, mutta meillä on myös sairastavuutta ja pienituloisia ihmisiä, ja tästä syystä monet hallituksen tekemät leikkaukset kohdistuvat epäoikeudenmukaisesti juuri näille yksille ja samoille ihmisille maakunnissa.

Arvoisa puhemies! Taloustilanne Suomessa on vaikea, ja me tarvitsemme talouskasvua. Niin kuin täällä tänään on puhuttu, velkaantuminen Suomessa vain kiihtyy, ja minun täytyy kyllä sanoa, että minä en usko, että näillä hallituksen toimilla velkaantumista saadaan pysähtymään tai talouskasvua saadaan aikaiseksi. Meidän täytyy tunnistaa se, että Suomessa on erilaisia alueita, mitkä tarvitsevat erilaisia toimenpiteitä, ja nyt varsinkin itäinen Suomi tarvitsee erityistä tukea ja erityistalousaluetta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola.

19.47 **Janne Jukkola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus on saanut käsiinsä historiallisen vaikean tilanteen. Valtiontalous on pahasti alijäämäinen, ja korkomenot ovat neljässä vuodessa nelinkertaistuneet, nyt jo 3 200 miljoonaan euroon. Me makamme joka vuosi miljardeja siitä, että saamme pidettyä vanhat velat hengissä. Tämä ei voi jatkua. Siksi olemme päättäneet yhdeksän miljardin euron sopeutuksista, joilla alijäämä painetaan hallintaan. Ne päätökset ovat vaikeita, mutta välttämättömiä. Tämän lisäksi on paineita Venäjän toiminnan johdosta myös puolustusmenojen kasvattamiseen. Ja ellemme kasvua Suomeen saa aikaiseksi, on menoja karsittava vielä lisää. Siihenkin on varauduttava.

Mutta mitä tekee oppositio, erityisesti keskusta ja SDP, jotka nyt nostavat ison metelin hallituksen talouspolitiikasta? Te, jotka rikoitte kehykset ensimmäistä kertaa historiassa ja jotka istuitte puoliväliriihessä yhdeksän päivää ja otitte lisää velkaa ilman että edes tiesitte, kuinka paljon. Jätitte myös tekemättä rakenteelliset työllisyystoimet ja loitte työpaikkoja lähinnä velalla julkiselle sektorille. Kysyn, niin kuin täällä tänään aika monesti muissakin puheenvuoroissa on kysytty: mikä on teidän vaihtoehtonne? Jos mikään hallituksen esittämä sopeutustoimi ei käy ja työllisyyttä ette halua uudistaa, millä te tämän maan talouden pelastatte? Suomalaisilla on oikeus tietää, onko oppositiolla muuta kuin kritiikkiä.

Arvoisa rouva puhemies! Me emme rakenna vain säästötalkoita, vaan kasvun edellytyksiä. Me teemme töitä, jotta saamme lisää kasvuhakuisia, kansainvälisesti kilpailukykyisiä yrityksiä Suomeen. Me panostamme tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin. Me tarvitsemme osaavaa työvoimaa ja uudistamme työmarkkinoita sen mukaan. Me parannamme sosiaali- ja terveystalouden tuottavuutta — enemmän vaikuttavia palveluita vähemmällä rahalla. Tämä on vaikea tie, mutta se on ainoa kestävä tie, sillä velalla voi ostaa vain aikaa, ei ratkaista ongelmaa.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Lopuksi, arvoisa puhemies: Me emme pelasta tätä maata vain leikkaamalla, vaan kasvattamalla. Siksi me panostamme tutkimukseen ja kehitykseen, osaamiseen, yrityksiin ja tuottavampaan soteen. Tämä on vaikea tie, mutta ainoa kestävä tie. Me rakennamme Suomen tulevaisuutta. Missä on teidän vaihtoehtonne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viljanen.

19.50 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Tämän välikysymyskeskustelun yllätyksettömin piirre on ollut se, että tämän hetken tilanteesta ja hallituksen talouspolitiikan epäonnistumisesta on hallituksen riveistä syytetty lähinnä edellistä hallitusta. Tämä ei siis toki ole yllätys, sillä tätä samaa olemme kuulleet täällä salissa päivästä toiseen. Vaalikautta on nyt kuitenkin kulunut jo yli kaksi vuotta. Tämän hallituksen kausi on siis jo puolesavälissä. En usko, että suomalaiset pitävät tätä hallitusrintaman pääviestiä, menneisyyteen takertuvaa syytelyä, enää uskottavana. Ei ole uskottavaa syyttää omista epäonnistumisistaan edellistä hallitusta.

Uskon, että kiihtyvistä valtion velkaantumisesta huolissaan olevat suomalaiset eivät kaipaa historian kaivelua tai edes syyllisten hakemista. Ainakin me keskustalaiset katsomme mieluummin eteen- kuin taaksepäin. Keskusta on tämänkin vaalikauden ajan etsinyt vastauksia maatamme vaivaaviin ongelmiin, rakentanut ratkaisukokonaisuuksia tilanteiden korjaamiseksi ja esittänyt oppositiosta tasapainoisia ja kestäviä vaihtoehtoja hallituspuolueille ja maan hallitukselle. Kuluneiden kahden vuoden aikana esittämämme vaihtoehdot ovat kyllä välillä saaneet tunnustusta myös hallituspuolueiden riveistä. Ehkä tunnustusta on tullut siksi, ettei vaihtoehtojemme järkevyyttä ole voitu kiistää, ne kun ovat saaneet tunnustusta myös monilta riippumattomilta asiantuntijoilta, etenkin talouden osalta. Vaikka esittämämme vaihtoehdot ovat oikeudenmukaisempia ja kestävämpiä kuin hallituksen harvoja suosivat esitykset, niin hämmästyttävän harvoin esityksiimme enemmistövaltaa eduskunnassa käyttävät hallituspuolueet ovat tarttuneet. Täällä salissa esityksemme on kaadettu yksi toisensa jälkeen hallituspuolueiden toimesta.

Arvoisa puhemies! Yksi hämmästyttävin piirre tämän päivän keskustelussa on ollut suhtautuminen keskustan tänäänkin toistamaan ehdotukseen yhteistyöstä. Me olemme ehdottaneet hallituspuolueille, että aloittaisimme pääministerin johdolla parlamentaarisen työn maamme talousongelmien ratkaisemiseksi. Parlamentaarinen työhän tarkoittaa sitä, että ratkaisujen etsimisessä olisivat mukana kaikki puolueet, niin hallituksesta kuin oppositiosta. Maamme tilanne on vakava, ja nyt harjoitettavalla politiikalla tilanne ei parane, vaan maamme velkaantuminen jatkuu ja kiihtyvällä vauhdilla. Tämänkin välikysymyskeskustelun alussa keskustan puheenjohtaja Kaikkonen toisti tämän yhteistyötarjouksensa pääministerille ja hallitukselle. Yhteistyön käteen tarttumisen sijaan olemme kuulleet hallitusrintamasta lähinnä edellisen hallituksen syytelyä.

Arvoisa puhemies! Maamme tilanne on niin vakava, että talouden kuntoon saaminen tulee kestämään useita vaalikausia — sikälikin se tulee koskemaan useampia puolueita kuin nyt hallituksessa olevia. Maamme tilanne on niin vakava, että hyvinvointipalveluidemme ja maan turvallisuuden takaaminen vaatii pitkäjänteistä politiikkaa ja kauaskantoisia ratkaisuja. Nyt jos koskaan parlamentaariselle yhteistyölle on tarvetta. Yli jakolinjojen tapahtuva yhteistyö voi olla ainoa keino, jolla pystymme siirtämään tuleville sukupolville hyvinvoivan Suomen. Me keskustassa tunnemme vastuamme isänmaasta, olemme valmiit etsimään ratkaisuja ja tekemään päätöksiä, joilla tulevaisuutemme turvataan. Toivottavasti

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

pian koittaa aika, jolloin yhteistyötarjoustamme arvostetaan ja tarjoamaamme yhteistyön käteen myös tartutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

19.55 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä kuntataloudesta muutama sana.

Tässä on puhuttu paljon valtionvelan kasvamisesta viime vuosina ja tästä eteenpäin. Kaivoin myöskin kuntataloudesta näitä samanlaisia lukuja, ja sitten kun katsoo valtiovarainministeriön arvioita ja Kuntaliiton arvioita, niin kuntien ja kuntayhtymien lainakanta on noin 20 miljardia tällä hetkellä, noin karkeasti ottaen, ja se nousee vuoteen 29 mennessä kahdeksalla miljardilla eurolla. Eli lainaa kunnat ja kuntayhtymät tulevat ottamaan aika voimakkaasti tässä lähivuosien aikana. Täällä on paljon puhuttu, että kuntatalouteen on nyt satsattu. Tosiasiassa ei ole satsattu niin paljon kuin siellä on menoja. Sitten vertailun vuoksi, jos katsotaan nyt, paljonko edellisen hallituskauden aikana kuntatalous velkaantui, niin se oli noin kolme miljardia, vähän yli, ja nyt tämän hallituskauden aikana, jos otetaan tarkkaan tämä neljä vuotta, niin siinä on noin kuusi miljardia euroa. Aina kannattaa näitä kausia verrata näin. Mutta se on joka tapauksessa semmoinen vakava asia, että kuntatalous on entistä kireämmällä ja sillä on veronkorotuspaineita.

Ja miksi tämä on tässä työllisyystilanteessa nyt sitten erittäin iso asia? Koska kun TE-palvelut siirtyivät kunnille, niin kuntien yleiskatteellisessa rahoituksessa ovat ne työllisyyspalvelut samassa korissa, kun ruvetaan arvioimaan varhaiskasvatusta, perusopetusta, toista astetta, ja siellä sitten arvotetaan, mihin asioihin näitä rahoja sitten käytetään. Nyt kun katsotaan viimeisimpiä tietoja TE-palvelujen siirron myötä, joka oli oikea päätös, koska kunnilla on sellaiset palvelut, joilla ne pystyvät aktivoimaan ja niillä on yhteys yrityksiin ja noin poispäin, niin se puoli on kunnossa, mutta jos ei ole resursseja, kun alimitoitusti siirrettiin nämä TE-palvelut, niin nyt siellä selvästi näkee sen, että palveluissa olevien määrät ovat pudonneet. Siellä on palkkatuessa vähemmän, työvoimakoulutuksessa vähemmän, omaehtoista opiskelua on vähemmän, työkokeilu on vähentynyt ja kuntouttava työtoiminta on vähentynyt. Aktivointiasteet ovat pudonneet tässä alkuvuonna viime vuoteen verrattuna.

Nämä ovat selkeästi niitä asioita, joilla polutetaan ihmisiä työttömyydestä työelämään takaisin, ja siinä tarvitaan sitä resurssia, ja nyt niissä on niukkuutta tämän siirron alimitoituksen vuoksi mutta myöskin kireän kuntatalouden vuoksi. Tämä on semmoinen asia, joka tänään ei ole kauheasti ollut keskustelussa, mutta halusin sen vielä tässä lopuksi tuoda esille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen.

19.58 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tulen juuri Finnveran hallintoneuvostosta, jossa edustaja Valtosen kanssa oltiin Finnveran uutta strategiaa jalkauttamassa. Se on tietysti positiivista, että jollakin sektorilla nyt jotain näkymääkin on ja uskotaan tulevaisuuteen. Laivateollisuudessa on ihan hieno tilanne ja tulevaisuudennäkymä, ja siellä nämä Turun telakan tilaukset luovat vähän uskoa tulevaisuuteen.

Itse koen, että talouden ison kuvan lisäksi iso ongelma tällä hetkellä on luottamus ja semmoinen näkymän luominen tulevaisuuteen, ja kyllä siitä suurimman vastuun kantaa tällä hetkellä Suomen hallitus. Sehän näkyy kaikissa gallupeissa, kun hallituksen luotta-

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

muksesta kysytään: suomalaiset eivät tällä hetkellä hallituksen työllisyys-, talous- ja kasvupolitiikkaan luota. Siihen se kulminoituu tällä hetkellä, ja se kulminoituu yritysten rohkeutena investoida, ja se näkyy myös rohkeutena meillä kotitalouksissa lähteä investoimaan, ja se näkyy myös sitten kaupan alalla. Hallitus jaksaa samaa jargonia toistaa: suhdanteet ovat kääntyneet ja kasvu on näkyvissä — eli toivotaan, toivotaan.

Paras esimerkki minun mielestäni on aina rakennusteollisuus. Olisin odottanut, että tässä nyt jotakin valonpilkahdusta siltä suunnalta olisi tulossa, mutta karseita lukuja huhtikuulta: 90 konkurssia — 90 konkurssia, enemmän kuin 24 keväällä. Ja kun rakennusteollisuutta tapasin, niin he puhuivat jo hiljaisesta keväästä 26. Tämä jos mikä huolestuttaa, kun tiedetään rakennusteollisuuden merkitys kaiken kaikkiaan sitten alihankintaketjuun ja muuten: sen osuus on siellä suunnitteluun ja alihankintaketjuun noin 40 prosenttia siitä työstä. Eli rakentamisen vaikutus ulottuu laajasti työllisyyteen ja talouteen ja kasvuun. Ei talous lähde nousuun ennen kuin rakentaminen lähtee, investoinnit lähtevät liikkeelle ja sitä myötä työllisyys liikkeelle. Ei ole muita sen parempia työkaluja olemassa, ja siihen pitäisi olla rohkeutta nyt.

Työllisyyden osalta näkymä on edelleen todella synkkä. Työllisten määrä kausitasoitettuna on miinus 76 000, työttömien määrä 57 000 lisää, avoimet työpaikat ennätysalhaalla, miinus 20 000. Kesätyöpaikkoja 33 prosenttia vähemmän kuin kesällä 2023 — 33 prosenttia. Ajatelkaa, minkä jäljen se nuoriin jättää kesällä. Kyllä siellä moni nuori miettii, mitä sitä kesällä tekee, kun on perinteisesti jossain kesätoissa ollut, ja nyt tämä tilanne on aivan katastrofi. Huolestuttavin tietysti on tilanne tuolla pitkäaikaistyöttömyyden osalta, ja tällä kehityskululla syksyllä 25 rikotaan jo 90-luvun ennätyksiä. Mikä tämän laskun hinta on sitten tulevana vuosina? Inhimillisen tuskan lisäksi se näkyy isona laskuna terveydenhuollon ja hyvinvoinnin sektorilla.

Euroopan surkein työllisyyspolitiikka. Tämä on se totuus ja iso kuva. Sitä ei pysty kukaan kieltämään.

Samaan aikaan kun nämä leikkaukset ovat jalkautuneet, meillä ovat sosiaaliturvamenot, perustoimeentulomenot, kasvaneet yli miljardin jo tämän vuoden osalta — yli miljardin.

No, sitten jos tätä taloutta nyt kaiken kaikkiaan pilkkoo ja katsoo Suomen aluekehitystä, niin kyllähän Suomi on edelleen jakautunut itään ja länteen. Kyllä ne toimenpiteet Itä-Suomen osalta ovat aivan hivelyä. Onneksi lentoliikenne hallituksen sisäisestä painista huolimatta saatiin liikenteeseen, pieniä rahoja Savon rataa ja muutamia satojatuhansia luontopalveluihin, mutta se iso henkinen päätös lähteä Itä-Suomea reippaasti tukemaan kasvun tiellä, se edelleen hallitukselta puuttuu. Ei se voi olla, että yksi Itä-Suomen lähettiläs tämän homman ratkaisee.

Ja edustaja Eerikki Viljasen avaus, ja aiemmatkin avaukset, tästä parlamentaarisesta pitkän aikavälin talouspoliittisesta työstä on kyllä kannatettava, ehdottomasti. Nyt tarvitaan yhteisiä talkoita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

20.04 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Eskelinen kuvasi hyvin vaikeaa tilannetta, missä me tällä hetkellä Suomessa olemme, sillä olemme oikeasti vaikeassa tilanteessa talouden suhteen. Syyt eivät kuitenkaan ole yksinomaan tämän hallituksen, edes isoilta osin ne eivät ole tämän hallituksen syytä. Euroopassa on tällä hetkellä teollisuuden taantuma, jonkalainen on viimeksi nähty vuonna 2008 — silloin se ei tosin ollut

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

näin pitkä — ja tämä taantuma alkoi vuonna 2022. Tänä samana vuonna lähtivät korot nousemaan korkean inflaation vuoksi, Venäjä hyökkäsi Ukrainaan, jolloin itäraja sulkeutui. Suomi käytännössä kärsii tästä vaikeasta tilanteesta eniten Euroopassa.

Petteri Orpon hallituksen aloittaessa Suomi oli tilanteessa, jossa julkiset menot suhteessa bkt:hen olivat yhdet korkeimmista elleivät korkeimmat Euroopassa, lähes 56 prosenttia. Samoin verotus oli yksi OECD-maiden korkeimpia. Lisäksi velkaannuimme vaarallisesti eli olimme todella hankalassa tilanteessa tämän hallituksen aloittaessa. Mitä tämmöisessä tilanteessa sitten olisi pitänyt tehdä? Orpon hallitus toimi aivan oikein. Koska verotus oli jo korkealla tasolla, julkinen sektori suhteessa bruttokansantuotteeseen oli suuri ja velkaannuimme vaarallisesti, oli pakko lähteä heti pienentämään julkisia menoja. Orpon hallitus hallitusohjelmassaan sopi kuuden miljardin euron sopeutuksista, ja kun taloustilanne jatkui edelleen huonona, näitä sopeutuksia lisättiin seuraavana vuonna kolmella miljardilla. Hallitus osoitti valtavaa toimintakykyä pystymällä tekemään nämä päätökset eli yhteensä yhdeksän miljardin euron sopeutukset. En ole oppositiolta, joka on nyt huolissaan velkaantumisesta, nähnyt minkäänlaista kannanottoa tämän sopeutuksen suuntaan, ainakaan tässä mittakaavassa. Jos olette huolissanne velkaantumisesta, ette ainakaan tarjoa minkäänlaista vaihtoehtoa tälle.

Kasvuriihessä, hallituksen puoliväliirihessä, tehtiin tahdinmuutos, koska jo alkuvaiheessa nähtiin, että ilman talouskasvua ei tästä vaikeasta tilanteesta päästä eteenpäin. Talouskasvun hakemiseen valjastettiin käytännössä valtion parhaimmat kyvyt, ja Risto Murto veti työryhmää, joka toi näitä kasvutoimenpiteitä hallitukselle. Kasvuriihessä saatiinkin sovittua lähes kaikkien Murron ryhmän toimenpiteiden toteuttamisesta ja näiden lisäksi vielä erittäin merkittävistä veroratkaisuista, joilla kasvua tulevaisuudessa tuetaan. Näiden toimenpiteiden avulla kasvu tulee lähtemään liikkeelle. Sen lisäksi hallitus teki alkumetreillään useita rakenteellisia uudistuksia työmarkkinoillemme. Ja kun suhdanne Euroopassa ja Suomessa lähtee kasvuun, tulee työllisyys nousemaan aiempaa korkeammille tasoille. Jos kaikki toimenpiteet toteutuvat ja taloussuhdanne kääntyy, arvioiden mukaan myös velkaantumistaso ja velkaantumistahti saadaan taitettua. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

20.09 Piritta Rantanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Niin, kyse on siitä, mistä puhutaan, siitä, mitä luvataan, ja siitä, mitä aidosti tehdään. Tässä eivät nyt enää ne hyvät puheet riitä. Kyllähän se on tosiasia, että tämä hallitus on päässyt valtaan juuri niillä puheilla, että haluamme lopettaa velkaantumisen. Ne puheet eivät riitä, kun ne eivät kohtaa sitä, mitä käytännössä sitten tehdään. Yksi suuri syy varmasti siihen, että velkaantuminen kiihtyy, on se, että hallitus on aidosti todella epäonnistunut ja sössinyt kasvun ja työllisyyden hoidon. Konkurssien määrä jatkaa yhä edelleen kasvamistaan, ja työttömyys nousee kohisten, kun on viety se luottamus siihen tulevaan.

Tässä edellä edustaja kertoi juuri tästä, että tämä hallitus on tehnyt työmarkkinauudistuksia. Kyllä. Ja sanoitte vielä siitä, että kunhan talous lähtee nousemaan, niin se työllisyys kasvaa. Mutta mikä on se hinta? Mikä on se hinta nyt niille ihmisille, jotka ovat yt-neuvottelujen jälkeen saaneet potkut? Mikä on se hinta niille pitkäaikaistyöttömille, kun nyt on jo ennustettu, että pitkäaikaistyöttömyys tulee näiden toimien vuoksi kasvamaan? Se on ollut se yksi asia, joka meillä on ollut haasteena jo tähän saakka, ja nyt tämä hallitus omilla toimillaan vain pahentaa pitkäaikaistyöttömyyttä.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Ennen vaaleja kokoomus julisti, että nyt on oikea aika lopettaa velaksi eläminen ja velkaantuminen, ja se oli nimenomaan se, millä pääsitte hallitukseen. Orpon ja Purran konkurssi- ja velkahallitus on varaamassa Suomelle kyllä eturivin paikan EU:n velkatarkkailuluokalla, josta tänään vielä nipin napin selviydttiin. En oikein tiedä, onko se parempi, että selviydttiin, vai olisiko ollut parempi, että asioita olisi ruvettu katsomaan vähän uudella tavalla.

Tämä velkaralli jatkuu niin, että olette ottamassa velkaa enemmän kuin edellinen ilman korona. Ukrainan sota toki jatkuu edelleen, ja puolustusmenot ovat varmasti aivan perusteltuja. Mutta kyllä on perusteltua myös se, että me pidämme sosiaaliturvasta huolta ja että me pidämme huolta niistä kaikista heikoimmassa asemassa olevista. Mutta se ei ole perusteltua, että veronalennuksia tehdään kaikkein rikkaimmille ja velaksi.

Ei ole siis ihme, että iso osa suomalaisista ajatteleekin Orpon hallituksen epäonnistuneen. Taisi olla niin, että 68 prosenttia mielipidemittaukseen osallistuneista sanoi, että Orpon hallitus on onnistunut huonosti tai erittäin huonosti. Itse olen tästä tismalleen samaa mieltä. Tämän surkean talous- ja työllisyyspolitiikan maksajiksi joutuvat ne tavalliset suomalaiset, joiden palveluita on leikattu ja joiden kokonaisveroaste on noussut korkeimmalle tasolle kymmeneen vuoteen, siis korkeimmalle tasolle kymmeneen vuoteen.

Ja kyllä se niin on, että kun luottamus siihen tulevaan on monella mennyt ja useilla työpaikoilla nyt pelätäänkin niitä yt-neuvotteluita ja kun yt-neuvotteluitten jälkeen se irtisanomislappu on käteen tullut, niin harmillisen moni edelleenkin kuvittelee, että ansiosidonnainen päiväraha pelastaa ja on aikaa etsiä sitä uutta työtä. Harmillisen moni ei ole vielä kään ymmärtänyt niitä toimia, mitä tämä hallitus on tehnyt. Kahden kuukauden jälkeen hyvin usealla palkkataso tippuu puoleen siitä, mitä se on ollut työssä käydessä. Ja jokainen tietää, kun katselee niitä tilastoja, paljonko avoimia työpaikkoja on tällä hetkellä saatavilla, että äärimmäisen harvat voivat työllistyä tässä kahdessa kuukaudessa. Sen piti olla nimenomaan se tämän hallituksen mainostama houkutin, että ihmiset hakeutuvat nopeammin töihin. Mutta mihinkä töihin sitä hakeudutaan, kun niitä työpaikkoja ei ole?

Tärkein syy siis tähän epäonnistuneeseen politiikkaan on nimenomaan ollut tämä epäonnistuminen kasvu- ja työllisyyspolitiikassa. Meillä ei ole varaa epäonnistua tässä enää vuottakaan, ja toivottavasti hallitus osaa tehdä oikeat johtopäätökset ja muuttaa suuntaa niin, että saamme kurssin käännettyä oikeaan suuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

20.14 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Nämä työllisyystoimenpiteet, joista nyt ollaan tässä muutamassa viimeisessä puheenvuorossa keskusteltu, nämä rakenteelliset toimet, ovat toimia, jotka olisi pitänyt tehdä heti Suomen EU-jäsenyyden jälkeen 90-luvulla, 2000-luvun alkupuolella, 2010-luvulla tai edellisen nousukauden aikana, jolloin Marinin hallitus oli... [Piritta Rantanen: Ennätystyöllisyys!] — Olisitte voineet tehdä nämä rakenteelliset toimet, joita on vaadittu ja tarvittu Suomessa vuosien ajan. — Hallitus on tehnyt kovia päätöksiä, ja ne vaikuttavat monen ihmisen elämään. Nyt taantumän pitkittyessä Suomessa ja Euroopassa se on vaikuttanut myös hallituksen suosioon kansan keskuudessa. Tietysti, jos hallitus tekee välttämättömiä päätöksiä, jotka vaikuttavat sinun toimeentuloosi, et sinä siihen ole tyytyväinen, mutta nämä päätökset on ollut pakko tehdä. Hallitus on kantanut sitä vastuuta, jonka se on vaaleissa saanut.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Tämän illan keskusteluiden aikana on muun muassa mainittu, että hallitus nyt antaa hyvätuloisille verovähennyksiä ja tämä on väärin, [Tuomas Kettunen: Niin on!] vaikka ylikiereiden, ylimpien marginaaliverojen alentaminen on kasvutoimi. Siis kaikki tutkimukset näyttävät, että se on kasvutoimi. Se kasvattaa pitkällä välillä valtion verotuottoja. Hyvä vasemmisto-oppositio, tämä ei ole luokkapolitiikkaa vaan kasvupolitiikkaa. Viimeaikainen taloustieteellinen tutkimus ja Ruotsin esimerkki vahvistavat, että ylimpien marginaaliverojen alentaminen todella parantaa verokertymää ja talouskasvua. Suomen työn rajaverokiila syö erityisesti korkean tuottavuuden alojen dynamiikkaa ja innovaatioita ja estää ihmisiä pyrkimästä eteenpäin urallaan. Tutkijoiden mukaan ylimpien marginaaliverojen alentaminen ei ole pelkästään taloudellisesti perusteltua, vaan se tukee myös hyvinvointia lisäämällä inhimillisen pääoman investointeja ja työnteon kannustimia. Näitä nyt tunnutaan vastustavan täällä vain ideologisista syistä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

20.17 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Näin kesäkuun keskiviikkoilta on sopiva sanonta: ”Sellaista on valssi kesällä.” [Naurua] Suomalainen sanonta, joka viittaa siihen, että kesällä on hyvin vähän vakavaa tai huolestuttavaa, vaan pikemminkin on leppoisaa ja hauskaa. Minkä takia otin tämän sanonnan, niin tämän sanonnan minulle tuossa pari viikkoa sitten totesi eräs kuusamolainen Käylän kylältä oleva mies, ja miksi se tuli nyt mieleeni? Tällaista se on tämä velkavalssi tämän velkahallituksen toimesta. Nyt tuntuu, että ei ole vakavaa tai huolestuttavaa, kun viimeiset kaksi vuotta Suomen kansalle todettiin se, että nyt eletään tiukassa taloudellisessa tilanteessa ja jokaisen suomalaisen pitää säästää, jokaisen suomalaisen on tingittävä siitä viimeisestäkkin, ja monet suomalaiset, jopa ne, jotka elävät siellä köyhyysrajan alapuolella, ajattelivat, että kerta nyt tällainen tilanne on, niin sitten säästetään. Mutta kun on ollut ne toimenpiteet, mitä kahden vuoden aikana tämä Orpon velkahallitus on tehnyt, ja niitä päätöksiä, jotka iskevät kaikista kovimmin sinne vähävaraisiin suomalaisiin, niihin osatyökykyisiin suomalaisiin, jotka ovat yrittäneet tehdä töitä ja kantaa sen roposen tähän valtion kassaan, niin mikä teidän vastauksenne puoliväliriihessä sitten oli? No se, että annettiin miljardiveronkevennykset hyvätuloisille, ja nyt se tavallinen suomalainen miettii, että kun se on kaksi vuotta elänyt tiukasti ja nuukasti, niin tässä on sitten se lopputulos. Mihin hävisi tämä hallituksen tiukka menokuri? Mihin hävisi se kokoomuksen vaalilupaus kahden vuoden takaisesta, että velaksi eläminen lopetetaan?

Kun me katsomme tätä tämän vuoden alijäämää, joka näyttää 13,2 miljardia euroa, niin se vastaa noin 12,5-kertaisesti koko tämän maan poliisitoimien menoja. Nämä menot ovat valtion budjetissa 1,056 miljardia euroa. Mietin vaan, että nyt kun tätä velkaa otetaan aika kohtuuttoman paljon, niin — sen vuoksi otin tämän suomalaisen sanonnan, että sellaista on valssi kesällä — sellaista tämä velkavalssi velkahallituksen toimesta sitten tänä kesänä on.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.20 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Valtola oikeastansa innoitti pyytämään tämän puheenvuoron, kun hän sanoi, että ei ole mitään tehty, ja jonkin verran tästä taustasta voin avata hänelle tässä näin:

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Ensinnäkin jos katsotaan näitä kasvutoimia, mitä on tehty kasvun nimissä: Kela-maksu poistettiin 2009—10, yksi miljardi euroa. Yritysten tilannetta haluttiin sillä parantaa. Yhteisöveroa laskettiin neljä prosenttia 2014, ja silläkin oli tällainen tavoite, että rupeaisi kasvu tulemaan aikaiseksi, niin kuin tälläkin hetkellä nyt puhutaan, että tästä tulee kasvua, kun kaksi prosenttia lasketaan. Ei tullut kasvua, niin kuin olette huomanneet, ei tullut kasvua sillä toimenpiteellä. Kaksi prosenttiyksikköä siirrettiin 2017 sosiaalimaksuja ja eläkemaksuja palkansaajapuolelle, jotta yritykset pärjäisivät paremmin. Eli on tehty yli neljällä miljardilla näitä toimenpiteitä jo tässä viimeisen 15 vuoden aikana, jotta kasvua saataisiin aikaiseksi tänne yrityskenttään. Ja nyt taas yritetään samanlaisella kahden prosenttiyksikön yhteisöveron laskulla ja sanotaan, että nyt taas tulee sillä kasvua. Näitä on kokeiltu, ja ne eivät tuottaneet sitä kasvua, mitä tässä nyt yritetään sanoa.

No sitten, mitä isoja ratkaisuja on tehty: Eläkeratkaisuja on tehty 2005 ja 2014, ja ne muodostivat eläkeratkaisun koko rakenteen uudelleenarvioinnin. Eläkeikää nostettiin 2017 käyttöön otetussa ratkaisussa, ja itse olin sitä neuvottelemassa. Siellä eläkemaksut ja eläkeetuudet ovat tasapainossa, ja eläkemaksu on pysynyt kymmenen vuotta 24,4 prosentin tasolla, eikä siihen ole tapahtunut muutoksia. Me ollaan huolehdittu siitä, ja se on hyvinvointiyhteiskunnan yksi keskeinen alue, joka me ollaan tässä tehty. Ja sanotaan, ettei ole tehty mitään.

No sitten, vielä kun katsotaan työmarkkinaratkaisuja 2010-luvulla: 2011 tehtiin raamiratkaisu, jonka kattavuus oli 90 prosenttia, kun oli liittokierros mennyt mönkään 2007 ja 2009. Ei toteutunut, ja tehtiin keskitetty ratkaisu ja rauhoitettiin työmarkkina. 2010-luku oli rauhallisin työtaistelujen osalta. 2013 tehtiin työllisyys- ja kasvusopimus, pudotettiin palkankorotustasot 0,4 prosenttiin, ja sitten 2016 tehtiin kilpailukyky sopimus. Nämä ovat isoja ratkaisuja, joitten sisällä on tehty paljon muutoksia.

Sitten kun meillä on ollut osaaminen isossa osassa myöskin, niin me ollaan haluttu turvata, että ihmiset pystyvät opiskelemaan. Aikuiskoulutusjärjestelmää on kehitetty, niin että ihmiset voisivat työelämässä päivittää osaamista, ja nyt te romutitte sen aikuiskoulutusjärjestelmän. Te sanotte, että tämä on nyt erityisen hyvä kasvutoimi, että ruvetaan romuttamaan niitä järjestelmiä, joilla pidetään osaamista yllä. Täytyy muistaa, että historiassa on tehty paljon asioita, jotta me pystyttäisiin pärjäämään kilpailussa, ja kaikki keinot eivät ole toimineet, niin kuin nyt esimerkiksi nämä yrityksille suunnatut, kohdennetut ratkaisut eivät ole tuoneet sitä kasvua viimeisen 17 vuoden aikana — ja siitä 17 vuodesta kokoomus on ollut 13 vuotta hallituksessa. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta.

20.24 Piritta Rantanen sd: Kiitos, rouva puhemies! Tässä alkaa innostumaan, kun vasta saliin pääsin. — Kyllähän se nimenomaan on niin, että SDP ei luvannut korjata yhdessä vaalikaudessa tätä velkatavoitetta, koska tiesimme, että se ei tule onnistumaan, mutta kokoomuspa näin lupasi. Ja kuinka käy? Ei pysty toteuttamaan sitä lupautta. Me tiesimme, että tätä ei voi yhdessä kaudessa tehdä, ja sen vuoksi emme tällaisia lupauksia lähteneet tekemään. Edustaja Valtola, tässä edellä sanoitte, että olisi pitänyt tehdä nämä työmarkkinuudistukset jo kun EU:hun liityttiin. Viime kaudella, Marinin kaudella, meillä oli ennätystyöllisyys tässä maassa. Meillä oli ennätystyöllisyys tässä maassa, mutta te olette sössineet sen niin pahasti, että meillä on nyt 50 000 työllistä vähemmän kuin meillä oli silloin kun te

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

olette aloittaneet. Meillä ei ole niitä työpaikkoja auki, joihinka ne ihmiset voisivat edes hakea.

Se asia, jonka vuoksi otin tämän puheenvuoron, liittyy tähän rikkaitten veroaleen velallia: Arvostan lääkäreiden työtä äärimmäisen paljon. Itse sairaanhoitajana tiedän, että se työ on erittäin vaativaa. Tiedän myös sen, että jo tällä hetkellä esimerkiksi useat lääkärit tekevät osa-aikaista työtä, kolme tai neljä päivää viikossa. Kyllä, valtaosa tekee viisi päivää viikossa, mutta meillä on todella paljon myös niitä, jotka tekevät osa-aikaista työtä sen vuoksi, että se on taloudellisesti mahdollista, kun palkat ovat aivan erilaisia kuin ne ovat monella monella muulla työntekijällä. Kuinka te ajattelette, että tämä veroale tulee lisäämään sitä työtä, mitä esimerkiksi lääkärit tekevät? Enkä halua tässä nyt nostaa tikunnokkaan lääkäreitä, mutta koska sen ammattiryhmän myös tunnen, niin sen vuoksi sitä tässä nyt käytän. Siellä on todella monella työn kuorma sellainen, että halutaan downshiftata ja halutaan tehdä osa-aikaista työtä, jotta jaksetaan. Tämä ei ole mahdollista kaikille tässä maassa oleville työntekijöille, mutta esimerkiksi hyväpalkkaisille lääkäreille se on, ja nyt te perustelette tätä veroalea nimenomaan sillä, että he tekisivät jatkossa enemmän työtä. Mihin tämä väite perustuu?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

20.26 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tuossa aiemmin sanoin, niiden ylimpien marginaaliveroasteiden laskun itserahoitusaste on todennäköisesti yli 100 prosenttia. Nykyisen taloustieteellisen tutkimuksen perusteella näin tapahtuu. [Piritta Rantasen välihuuto] Ruotsissa näin tapahtui. Eli siihen se perustuu. Näissä kun perusteluja on tälle päätökselle katsottu, niin minusta kukaan tutkijaekonomi ei ole tätä kiistänyt. Sen sijaan on kiistetty pienituloisten ja keskituloisten veronalennukset ja niiden itserahoitusaste. Eli tämä korkeimpien marginaaliverojen alentaminen on järkevää, se rahoittaa itsensä, ja se tuo talouskasvua. Se tuo sitä nimenomaan siinä, että ihmiset pyrkivät urallaan eteenpäin ja sitä kautta parempiin asemiin, parempaan tuottoon. Minusta tästä ei kannata hirveästi keskustella.

Me ollaan eletty Suomessa 17 vuotta ilman reaalista talouskasvua. Nyttén, kun Orpon hallitus aloitti, meillä oli edelleen valtavasti rakenteellisia uudistuksia tehtävissä työmarkkinoille. Eli vaikka paljon on aikaa myöten tehty, niin ei ole tehty riittävästi, ja erityisesti työmarkkinoiden joustavuus on ollut ongelma. Meillä on liian korkea rakennetyöttömyys. Mainitsitte tuossa, että Marin jätti tälle hallitukselle ennätystyöttömyyden [Piritta Rantanen: Ei kun työllisyyden! — Tuomas Kettunen: Työllisyyden!] — ennätystyöllisyyden — mutta valitettavasti pitää sanoa, että työllisyys oli lähtenyt jo heikkenemään Marinin kauden loppua kohden liittyen nimenomaan Euroopan vaikean talouden taantumaa tuona aikana.

Kasvuriihessä päätettiin miljardin euron lisäsopeutuksista nimenomaan siksi, että näihin veronkevennyksiin tulisi tilaa. Täällä edustaja Kettunen mainiossa puheessaan runojen ja sanontojen osalta totesi, että veronkevennykset kohdistuvat hyvätuloisille. Ei pidä paikkaansa: 1,25 miljardia pieni- ja keskituloisille veronalennuksiin. Tämä ylimpien marginaaliveroasteiden alentaminen, joka on siis itse itsensä rahoittama, on noin reilu 300 miljoonaa eli pieni osa tästä, mikä suuntautuu pieni- ja keskituloisille.

Mutta vieläkin haluaisin kuulla, mikä on opposition vastaus: Millä tämä velkaantuminen taitetaan? Mikä on teidän näkymänne? Minä ymmärrän sen, jos te olette sitä mieltä,

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

että on luvattu yhdessä vaalikaudessa lopettaa velkaantuminen, mutta sekään ei pidä paikkaansa, kun on alusta asti puhuttu, että tämä vie kaksi vaalikautta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Mäenpää.

20.30 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kettunen innoitti minut tänne, kun hän puhui valssista kesällä. [Tuomas Kettunen: Kesäyössä!] Semmoista se on valssi kesällä. Mitä se tarkoittaa? Se sanonta tarkoittaa, että voi olla hieman arvoituksellinen, mutta se viittaa todennäköisesti siihen, että asiat voivat olla kauniita ja sujuvia tiettyssä hetkessä mutta eivät ole aina ennustettavissa. [Tuomas Kettunen: Kuten hallituksen politiikka!] — Eivät nämä asiat ole olleet ennustettavissa, eivät ne olleet teidänkään kaudellanne ennustettavissa. Edustaja Kettunen, minkälaisia työllisyystoimia te teitte viime kautena siellä?

Edustaja Rantanen viittasi siihen, että oli ennätystyöllisyys. Te palkkasitte kymmeniätuhansia ihmisiä viime kaudella julkiselle puolelle, mikä ei paranna meidän... [Piritta Rantanen: Mihinkä ne palkattiin? — Tuomas Kettunen: Mihinkä?] — Heidät palkattiin kompostitarkastajiksi ja hanhipaimeniksi ja kaikille muille julkisen puolen hommiin. Sillä lailla työpaikkoja luodaan, mutta se ei paranna tätä meidän yhteiskunnan taloutta. Nyt on lähinnä yritysten ja muiden toimintaedellytyksiä pyritty parantamaan. Ja se, että työpaikkoja on nyt tällä hetkellä vähemmän kuin Marinin hallituksen aikana, johtuu siitä, että kansainvälinen suhdanne on huono. Edustaja Kettunen, minkälaisia toimenpiteitä te teitte työllisyyden parantamiseksi yksityiselle puolelle viime kaudella? Ei se auta mitään, jos tempputyöllistetään ihmisiä joihinkin kirjastoihin ja tällaisiin hömppähommiin. Minä uskon, että tekään ette niistä hanhista niin paljon pidä, mutta silti te sinne palkkasitte niitä hanhipaimenia. [Piritta Rantasen välihuuto]

Jollakin lailla tämä keskustan kysymys erityisesti kepun jättämän tyhjän paperin... [Tuomas Kettunen: Keskustan!] Siis hallitusneuvotteluissa kepu jätti tyhjän paperin. Sellainen minun ja Kettusen yhteinen ihailun kohde Santeri Alkio sanonut, että tämä on uppiniskainen ja ylpeä kansa. Tästä ei voi tulla mitään muuta mieleen kuin ne keskustapuolueen hallitusneuvottelijat, jotka olivat niin uppiniskaisia ja ylpeitä sen vaalivoittonsa — tai romahduksenko? — jälkeen, [Tuomas Kettusen välihuuto] että he päättivät, että he eivät ole kiinnostuneita, ei kanneta mitään vastuuta yhtään mistään. Kyllä Alkiolla on ollut viisaita sitaatteja, kun hän näin on todennut. Se kyllä kuvastaa hyvin tuota kepun toimintaa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

20.33 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ilta paranee näin kesälläkin, ja täällä puheet lavenevat eri alueille.

Ensinnäkin täytyy sanoa, että Marinin hallituksen ehkä merkittävimpiä uudistuksia kaiken kaikkiaan on ollut toisen asteen oppivelvollisuuden laajentaminen ja sen ikärajan nosto. [Juha Mäenpää: Katastrofi!] Sillä on koko ajan tavoiteltu sitä, että kukaan ei putoa siellä 15:n ja 18:n välissä vaan kaikille löytyy jatkokoulutuspaikka, ja se on minun mielestäni ollut todella iso asia. Vuosien kuluessa tulee näkymään, että se on hyvä uudistus. Se on varmaan vaiheessa vielä, mutta se on hyvä uudistus.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Sitten on pakko sanoa näistä työmarkkinauudistuksista, että nyt kun täällä hallituksen toimenpiteissä molemmilla puolilla ensinnäkin heikennetään työsuhdeturvaa, helpotetaan määräaikaisturvausta, niin samalla kun näin tehdään, niin sitten kun työttömäksi joutuu, heikennetään myös sitä työttömyysturvaa. Työttömyysturvaa on romutettu, lapsikorotukset on sieltä poistettu, ja nyt kun meillä ei ole avoimia työpaikkoja käytännössä ollenkaan — jokaista avointa työpaikkaa kohti on kymmenen työtöntä työnhakijaa — niin se on käytännössä tarkoittanut tulotason romuttamista, kun näin on tapahtunut. Jos ajatellaan sitten Tanskan mallia, niin siellä on aika joustava työmarkkina mutta vahva turva, jos joutuu työttömäksi. Täällä on vedetty molemmat alas. Tämä uudistus ei ole pohjoismaista mallia. Tällä viedään molempia alas, ja se ei ole sellainen uudistus, jota kannattaa viedä.

Sitten kun katsotaan koko ajan sitä, mikä on suurin työllistymisen este suomalaisilla työmarkkinoilla, niin se on osaamisen puute, ja siihen meidän pitäisi satsata koko ajan. Meidän pitäisi satsata työuran aikaiseen opiskeluun, meidän pitää valmistaa ihmiset, että he tulevat hyvällä ammattitaidolla sinne työelämään, mutta sitä pitää pystyä paikkaamaan työuran aikana ja muuttamaan, kun sillä yhdellä ammatilla ei pärjää koko työuraa. Sitä on koko ajan kehitettävä. Eli siihen meidän olisi pitänyt satsata todella paljon.

Toinen työllistymisen este — edustaja Valtola tuntee varmasti hyvin tämän asian — on se, että ihmisten työkyky ei ole sillä tasolla, että voisi työllistyä. Tämä on yksi semmoinen asia, joka olisi pitänyt tässä käydä läpi. Minä sanoisin, että vieläkin, kun meillä on työttömiä yli 300 000, varmasti siellä on sellaisia ihmisiä, jotka eivät enää tule työllistymään. Pitäisi käydä joku Lex Lindströmin tapainen, Lex Taipaleen tapainen asia läpi ja katsoa, mitkä muut sosiaaliturvan muodot olisivat heille parempia, kun he eivät enää työllisty. Kyllä hän täällä töitä on tehtävä, ja niitä olisi pitänyt tehdä, mutta nämä uudistukset eivät ole tuoneet sitä 100 000:ta työpaikkaa, mitä tässä on luvattu. Ne ovat hyvin kaukana, vasta 2029 päästään vuoden 2023 tasolle, niin että taitavat nämä uudistukset kestää tosi pitkälle, 2030-luvulle, jos niistä työpaikkoja koskaan tulee. Itse en usko, että niitä tulee semmoisia määriä, mitä täällä on puhuttu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

20.37 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Ihan ensimmäiseksi haluan kiittää edustaja Mäenpäää puheenvuorosta ja että puheenvuorossanne tuotte esille Santeri Alkion. Se meitä yhdistää, ja meitä varmasti yhdistää myös ihmisyyssaatte. Toivonkin, kun koen, että kun te olette perussuomalaisten eduskuntaryhmässä nyt jo toista kautta, niin tuotte sitä alkiolaista ihmisyyssaatteen viisautta myös perussuomalaisten eduskuntaryhmään. Toivon sitä vilpittömästi ja kiitän, että viljelette Alkiota ja Alkion sanontoja ja ennen kaikkea sitä aatetta myös tähän saliin.

Puhemies! Edustaja Mäenpää sitten, kun puhutaan tästä ihmisyyssaatteesta, puhuu samaan puheenvuoroonsa myös tempputyöllistämisestä ja hömppähommista. Täytyy nyt todeta, että jokainen työ tässä yhteiskunnassa on arvokasta. En pysty menemään määrittelemään, miten paljon hanhipaimenia [Naurua — Piritta Rantasen välihuuto] on tässä maassa ja millä rahalla niitä on paimennettu, tai kompostivahteja, mutta jos sille työlle on sitten ollut jonkinlaista arvoa, niin annetaan sillekin työlle oma arvonsa. Se on sitten toinen asia, minkä takia tällaisia hanhipaimenia sinne maakuntien pelloille... — puhutte varmasti näistä valkoposkihanhist, jotka aina keväisin tuhoavat meidän viljelijöitten satokauden alkua — ...että onko tehty tarvittavia toimenpiteitä, että nämä valkoposkihanhet ovat poissa

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

niiltä pelloilta, ja olisiko ennemmin niin, että sille viljelijälle annetaan mahdollisuus karkottaa niitä valkoposkiahania sieltä pellolta pois, ettei tarvitse tämmöisiä hanhipaimenia, niin että tämäkin työpanos kohdennetaan jonnekin aivan toiseen suuntaan, työpanos, jolla olisi vielä enemmän arvonalisää tälle yhteiskunnalle.

Mutta kun edustaja Mäenpää tuossa vähän kyseli viime vaalikaudta ja Marinin hallituskauden aikaansaannoksia, niin täytyy kyllä nyt teille todeta, että me loimme kannustimia ja ennustettavuutta teollisuuden ja yrittäjien suuntaan, mistä saimme paljon kiitosta. Teollisuus investoi viime vaalikaudella kohtuullisen paljon, ja toivoisinkin, että tälläkin vaalikaudella teollisuus investoi, jos olisi ennustettavuutta ja kannustettavuutta hallituksen toimenpiteitten osalta. Veropolitiikka on ollut hyvin poukkoilevaa. Marinin hallitus viime vaalikaudella muun muassa alensi teollisuuden sähköveron EU:n minimitasolle. Se paransi kilpailukykyä. Marinin hallitus muun muassa sinne Kainuuseen laittoi 82 miljoonaa euroa Kontiomäki—Pesiökylä-ratahankkeeseen, niin että teollisuuden raaka-ainevarannot kulkevat mahdollisimman sukkelasti teollisuuden tarpeisiin. Mutta tämä nykyinen, Petteri Orpon velkahallitus tekee velkarahalla Turun tunnin junan, katteettoman, kannattamattoman raideinvestointihankkeen, johonka se laittaa veronmaksajien rahaa yli 400 miljoonaa. En tiedä, miten paljon se tuo arvonalisää kansantalouteen, mutta tuommoinen 82 miljoonan euron ratahanke toi sitten arvonalisää niin, että muun muassa Kemin sellutehdashanke toteutui, ja sinne asti meidän kainuulaisia raaka-ainevarantoja sitten menee. Siitä olen, rouva puhemies... — näköjään huomaa, että minun aikani on jo näin pitkällä tässä puheenvuorossani — ...mutta totean vain näin, että olisi toivottavampaa, että raaka-ainevarat hyödynnetään ja jatkojalostetaan mahdollisimman lähellä raaka-ainevaroja. Eli totean, että jos haluatte niitä kasvutoimenpiteitä, niin pistäkää sellutehdas pystyyn Kainuuseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Annoin tarkoituksella teidän puhua, niin sitten saadaan kaikki puhuttua. [Tuomas Kettunen: Kiitoksia!] — Sitten edustaja Valtola. Tekin saatte puhua niin kauan kuin haluatte — ja kaikki muutkin.

20.41 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies, kiitos tästä, mutta taidan pysyä kolmessa minuutissa.

Edustaja Lyly toi hyvin esille työllistymisen esteitä. Olen samaa mieltä, että työkyky on monella esteenä ja tällä hetkellä moni ihminen on käytännössä väärässä paikassa, väärän sosiaaliturvan piirissä ollessaan työkyvytön työnhakija. Eli jonkinlaisia poikkeusratkaisuja varmasti tarvittaisiin niin sanotusti näiden tilastojen siivoamiseen ja ihmisen saamiseen oikean sosiaaliturvan piiriin.

Samoiten koulutus on todella tärkeä asia työllistymisessä, mutta kuitenkin, kun esimerkiksi aikuiskoulutustukea arvioimme, todettiin, että se nyt ei ole ollut paras malli kouluttaa ihmisiä. Esimerkiksi tällä hallituskaudella pyrimme kannustamaan ihmisiä nimenomaan nostamaan koulutuksensa tasoa, eli ammattikoulutuksesta seuraava porras olisi ammattikorkeakoulu ja niin edelleen.

On tosi tärkeää muistaa, että näiden uudistusten, mitä toitte tähän esiin siitä, mitä hallitus on tekemässä määräaikaistuuksiin ja mitkä vaikuttavat näihin työsuhteisiin, tarkoitus on juuri madaltaa yritysten kynnystä työllistää ihmisiä eli pienentää riskiä, mikä tämmöiseen virherekrytointiin liittyy, koska pitää nyt muistaa, että yritykset ovat ne, jotka työllistävät ihmiset ja tuovat sen hyvinvoinnin.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Julkisen sektorin kasvattaminen velkarahalla ei ole millään tavalla pitkäaikaisesti järkevää. Meillä on tällä hetkellä alijäämä 13 miljardia euroa tälle vuodelle velan suhteen. Jos olisimme jatkaneet Marinin hallituksen tapaan, niin kuin täällä on vastustettu kaikkia sopeutustoimenpiteitä, velkaa otettaisiin nyt laskelmien mukaan semmoiset rapiat 17 miljardia euroa. Vasemmistoliitolta — valitettavasti heidän edustajia ei ole täällä — olen kuullut sen, että ei alijäämä ole ongelma, se hoidetaan verotuksella, eli varsinaista verotusmoukaria olisi sieltäkin suunnasta tulossa. Valitettavasti pahoin pelkään, että keskustan ja SDP:n malli tämän alijäämän kattamiseen on joko se, että siitä ei välitetä, [Tuomas Kettusen välihuuto] tai sitten meidän talouskasvun orastavat rippeet verotetaan kuoliaaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

20.44 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät naiset ja miehet täällä salissa! Minä tästä luen edustaja Saarikon sivuilta pienen pätkän nyt, kun tätä aikaa tuntuu olevan.

”Keskustan kansanedustajat turkulainen Annika Saarikko ja vihtiläinen Eerikki Viljanen kiittävät Sipilän hallitusta kehysriihen yhteydessä tehdystä tunnin juna -suunnittelupäätöksestä.

”Turku—Helsinki-ratayhteysvälin kehittämisen lähtölaukaus on kauaskantoinen ja kasvunäkymiä luova päätös, joka luo elinvoimaa koko alueelle myös päätepysäkkien väliin. Päätös osoitti, että vaikeinakin talousaikoina hallituksella on kykyä ja tahtoa viedä isoja asioita eteenpäin”, kansanedustajat iloitsevat.

Keskustalaisen liikenneministerin Anne Bernerin johdolla tehty dynaaminen päätös nopean junayhteyden suunnittelusta on megaluokan investointilupaus ja luonteva jatko vuonna 2015 tehdylle laaja-alaiselle selvitykselle, joka toteutettiin liikenne- ja viestintäministeriössä yhdessä alueen maakuntaliittojen, kaupunkien ja eri yhteystahojen kanssa.

”Tuo ja monet muut selvitykset ja laskelmat ovat osoittaneet hankkeen hyödyt. Helsinki—Turku-yhteysvälin liikenteellisen saavutettavuuden parantaminen vaikuttaa voimakkaasti yhteysvälin taloudelliseen kasvuun. Jo lupaus radan suunnittelusta luo uudenlaista tulevaisuususkkoa alueen yrittäjille ja asukkaille”, Saarikko ja Viljanen toteavat.”

Elikkä nyt kun te puhutte siitä Orpon tunnin junasta, niin ehkä olisi hyvä katsoa peiliin ja tunnustaa, että se on Bernerin ja Sipilän ja Saarikon ja Viljasen juna. [Tuomas Kettunen: Ja edustaja Mäenpään juna myös!]

Toinen, minkä edustaja Lyly täällä mainitsi, että viime kaudella on tehty valtava toimi, on se oppivelvollisuusiän nosto. Minä kuuluin itsekin aluksi sen kannattajiin. Koska minä olen erityisopettajana ollut ammattikoulussa, niin minä tunnen asian aika perinpohjaisesti, ja se ajatus siitä oppivelvollisuusiän nostosta kuulosti erittäin hyvältä. Ja vaikka minä arvelin, että se maksaa ison summan rahaa, niin minä näin sen fiksuna opiskelijoista sen muutaman prosentin osalta. Mutta silloin puhuttiin oppivelvollisuusiän nostosta toisen asteen loppuun. Sitten kun minulle paljastui se pommi, mikä tässä on, niin tähän oli ihan järkyttävä päätös. Se muutama prosenti, joita varten minä näin tämän asian hyvänä, täyttää 18 vuotta ennen kuin se ammattikoulu tai lukio loppuu, ja tämä ei koske enää heitä. He ottavat hatkat sieltä sitten viimeisen vuoden tammikuussa tai helmikuussa, ja se tutkinto jää suorittamatta. Elikkä se on ihan täysin susi verrattuna siihen hintaansa. Siis 150 miljoonaa euroa vuodessa maksaa tämä oppivelvollisuusiän nosto. Ei siinä ole mitään järkeä. Te olette kymmenellä vuodella tehneet puolentoista miljardin jatkuvan kulun, joka kymmenes vuosi aina puolitoista miljardia kulua siitä. Ei siinä ole mitään järjen häivää.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Tällaisia systeemejä te teitte viime kaudella, joista tuli valtiolle kuluja. Se on yhteiskunnalle huono asia, että tehdään tällaisia rakenteellisia uudistuksia, joista ei ole kuin kuluja. — Arvoisa puhemies, kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, se meni vähän ylitse, mutta lupasin kaikille. — Onko vielä jotain, mitä olisi haluttu sanoa tänä iltana? [Lauri Lyly: Tekis mieli sanoa!] — No, Lyly, vielä yksi puheenvuoro.

20.48 Lauri Lyly sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä on tärkeä juttu. On hyvä, että edustaja Mäenpää nosti tämän esille. Tämän tarkoitus on nimenomaan se, että... Valtaosa lapsista ja nuorista opiskelee sinne 18 vuoteen asti ihan lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Siinä ei ole mitään ongelmaa. Siellä on kuitenkin joku osa, joka putoaisi, jos meillä ei olisi ollut tällaista oppivelvollisuuden laajentamista, tätä ikärajan nostoa. Kunnille tuli aika paljon vastuuta siinä — ei valtiolle yksin, vaan kunnille nimenomaan tuli vastuuta poimia heitä ja huolehtia niin, että he opiskelevat ammatin. Minusta se, että jokainen, joka tämän avulla otetaan yhteiskuntaan mukaan, saa ammatin tai lukiokoulutuksen kautta jatkoon, on hyvä asia — jokainen nuori. Meillä ei ole yhtään nuorta varaa pudottaa tässä yhteydessä yhteiskunnassa sellaiseen tilanteeseen, että he eivät saisi edellytyksiä pärjätä elämässä.

Tässä on ongelmia varmasti sen osalta, että ammatillisessa koulutuksessa esimerkiksi opiskelumuodot ovat tässä viime vuosina ja vuosikymmeninä kehittyneet siihen suuntaan, että aika paljon lähiopetusta on vähennetty, mikä myöskin tässä tekee ongelmia. Minun mielestäni se on yksi osasy siihen, että sieltä putoaa niitä ihmisiä tyhjän päälle. Tämä oppivelvollisuus pakottaa ammatillisen koulutuksen vähän myöskin huolehtimaan niin, että he pysyisivät tässä mukana. Itse toivoisin, että palattaisiin siitä kurssimuotoisesta pikkasen enempi lähiopetukseen, ja sitten se työelämävaihe pitäisi olla paremmin organisoitu niin että sitä kautta pystyttäisiin tekemään sitä niin, että he löytäisivät sen polutuksen sinne työelämään.

Se ajatus joskus oli se, että käydään ammatillinen koulutus ja sen päälle vuoden oppisopimuskoulutus ja sillä mennään sisään työelämään. Se on yksi hyvä malli viedä nuoria työn syrjään kiinni, ja sitten saadaan riittävä osaamistaso. Työnantajille on hyvin tärkeätä, että he pääsevät vähän tutustumaan siihen mahdolliseen uuteen työntekijään. Se oppisopimus on siinä mielessä hyvä ammatillisen koulutuksen jatkoksi.

Tämän halusin tässä nostaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia, kiitoksia. — Todellakaan näistä illoista ei makseta sen kummemmin, joten täällä saa puhua niin kauan kuin haluaa. Mutta sitten vielä Mäenpää, Juha. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.51 Juha Mäenpää ps: Arvoisa rouva puhemies! Lyly on asian ytimessä ja osittain oikeassa, mutta itse toisen asteen erityisopettajana väitän tuntevani tämän alan aika hyvin ja uskallan väittää, että ne samat kaverit, joita tämä uusi järjestelmä nyt roikottaa mukana, jättävät sen koulun kesken, kun he täyttävät 18 vuotta, koska se ei koske sinne ammattikoulun loppuun tai lukion loppuun, vaan se koskee heitä siihen asti, kun he täyttävät 18 vuotta. Voi olla, että sinne roikutaan mukana, mutta se opintojen katkeaminen tulee sitten, kun he

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

ovat täyttäneet 18 vuotta. He saavat silloin itse päättää ja lyövät siinä vaiheessa hanskat tiskiin. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofoni vielä päälle.

20.52 Piritta Rantanen sd: Kiitos, rouva puhemies! Haluan edustaja Mäenpäälle vain todeta tähän loppuun tästä oppivelvollisuusasiasta, että on se luoja lykky, että me se tehtiin viime kaudella. Kun te olette lisänneet huono-osaisuutta ja köyhyyttä niin paljon nimenomaan lapsiperheissä ja nuorilla, niin meillä on useita niitä nuoria ja niitä lapsiperheitä, joissa tämä on viimeinen oljenkorsi, että ei tarvitse maksaa niitä ammattikoulun tai lukion kirjoja, vaan nyt ne maksaa valtio. Onneksi me tämä osattiin tehdä ennen tätä.

Ja aivan pakko on vielä — yritin kovasti pidätellä, mutta nyt en enää pysty, kun tähän mikin varteen kerran vielä äänikin tuli — palata edustaja Valtolan tutkimustuloksiin, kun tässä ihanaa internetiä kerkesi välillä selailemaan siitä, mitkä ovat näitten isotuloisten veronalennusten vaikutukset. Minun nopealla googlailullani täältä löytyy nimenomaan näin: ”Useat tutkimukset osoittavat, että korkeimpien tuloluokkien veronalennuksilla on vain vähäinen ja lyhytaikainen vaikutus kansantalouden kasvuun, ja esimerkiksi IMF:n ja OECD:n tutkimukset ovat todenneet, että veronalennukset rikkaille eivät yleensä johda merkittäviin investointeihin tai työllisyyden kasvuun.” Ei muuta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää.

20.54 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Rantanen minun mielestäni totesi hyvin sen, että te teitte kustannuksia yhteiskunnallemme. [Piritta Rantasen välihuuto] Elikä te teitte 150 miljoonaa kustannuksia per vuosi yhteiskunnalle, ja nyt edelleen tästä hyötyvät toisen asteen ja lukion oppilaat, mutta siellä edelleen ovat ne samat keskeyttäjät, jotka lopettavat opinnot, kun he täyttävät 18 vuotta.

Summa summarum: 150 miljoonaa per vuosi loitte kuluja tälle yhteiskunnalle. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Valtola.

20.55 Oskari Valtola kok: Arvoisa rouva puhemies! Kannattaa katsoa, mistä maasta tutkimus esimerkiksi on tehty ja minkälaisessa veroympäristössä se on tehty. Jos me katsomme Kotamäen ja Kirkko-Jaakkolan 2025 tekemää tutkimusta, niin he tuovat esiin kyllä vahvan tutkimusnäytön siitä, että ylimpien marginaaliverojen alentaminen on sekä taloudellisesti että julkisen talouden näkökulmasta perusteltua. Suomen korkeat marginaaliveroasteet heikentävät erityisesti tämän korkean tuottavuuden työntekijöiden urakehitystä, investointeja osaamiseen ja työn tarjontaa. Ruotsin kokemus vahvistaa nämä tutkimustulokset. Siellä tehtiin vuonna 2020 verouudistus, jonka tuloksia nyt on pystytty seuraamaan. Ja tosiaan Suomessa työn rajaverokiila oli vuonna 23 jopa 72,7 prosenttia, ja se rapauttaa korkean tuottavuuden palvelualojen kehitystä ja kilpailukykyä. Tämä on hyvin vahva tutkimusnäyttö siitä, että nimenomaan näillä korkeilla marginaaliveroasteilla ne alennukset rahoittavat itse itsensä. Eli käytännössä, jos ei me niitä tehdä, me maksetaan siitä, että ihmiset tekevät vähemmän töitä ja tuovat vähemmän rahaa tähän yhteiskuntaan.

Pöytäkirja PTK 60/2025 vp

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ilmailulain, liikenteen palveluista annetun lain ja yhteistoimintalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 22/2025 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 5.6.2025 pidettävään täysistuntoon.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi veronkantolain sekä veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain 5 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 5/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 5.6.2025 pidettävään täysistuntoon.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 5.6.2025 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 20.57.

Pöytäkirjan vakuudeksi: